

STRATEGIJA RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

2021.-2027.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

SIMORA
RAZVOJNA AGENCIJA
SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Ova publikacija je izrađena uz finansijsku potporu Europske unije.
Projekt je sufinansirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj ove publikacije je isključiva odgovornost razvojne agencije Sisačko-moslavačke županije SI-MO-RA d.o.o.

Strategija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2021.-2027. godine

Sadržaj

UVOD	4
POPIS KRATICA	5
SOCIO-EKONOMSKA ANALIZA PODRUČJA SMŽ.....	6
OSNOVNA ANALIZA PODRUČJA.....	7
1 Opći podaci o Sisačko-moslavačkoj županiji.....	7
2 Stanovništvo Sisačko-moslavačke županije.....	9
3 Glavna gospodarska obilježja Sisačko-moslavačke županije	11
3.1. Bruto domaći proizvod (BDP)	11
3.2. Poduzetništvo i obrtništvo	13
3.3. Poduzetničke zone i PPI.....	22
4 Tržište rada Sisačko-moslavačke županije.....	26
4.1. Zaposlenost	26
4.2. Nezaposlenost i zapošljavanje.....	28
4.3. Mjere aktivne politike zapošljavanja	36
5 Odgoj i obrazovanje u Sisačko-moslavačkoj županiji	38
5.1. Rani i predškolski odgoj i obrazovanje	38
5.2. Osnovnoškolsko obrazovanje.....	39
5.3. Srednjoškolsko obrazovanje.....	41
5.4. Visokoškolsko obrazovanje	46
5.5. Cjeloživotno učenje	48
6 Socijalna skrb i zaštita.....	53
STRATEŠKE ODREDNICE.....	60
1. SWOT ANALIZA	61
2. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA Ljudskih POTENCIJALA	66
3. POSEBNI RAZVOJNI CILJEVI I MJERE	66
4. HORIZONTALNE MJERE	88
5. PRIORITETI JAVNE POLITIKE U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU	88
6. RAZVOJNI PROJEKTI SMŽ.....	89
7. FINACIJSKI OKVIR PROVEDBE I IZVORI FINANCIRANJA	93
8. USKLAĐENOST S RAZVOJNIM STRATEGIJAMA NA RAZINI EU I RH.....	95
9. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE	99
POPIS G. PRIKAZA, TABELA I GRAFIKONA.....	100

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

UVOD

Jedan od ključnih čimbenika održivog socioekonomskog razvoja čine ljudski resursi bez kojih nije niti moguće ostvariti gospodarski i društveni razvoj Sisačko-moslavačke županije. Stoga, regionalni i lokalni razvojni dionici moraju pravovremeno reagirati na prijetnje i prilike u okruženju koje se javljaju kao posljedica gospodarskih, društvenih i tehnoloških promjena. Svi razvojni dionici mogu na različite načine doprinijeti razvoju ljudskih potencijala i zapošljavanja, a učinak će biti multipliciran ukoliko se rješavanju identificiranih problema pristupi kroz umrežavanje, suradnju i partnerstvo.

Strategija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije je dokument u kojem je naznačena razvojna strategija, način i sredstva koja se smatraju odgovarajućima za ostvarivanje razvojnih ciljeva i vizije razvoja ljudskih potencijala u razdoblju 2021. – 2027. godine. Navedeno je definirano na temelju analize gospodarskog i društvenog stanja područja županije, a njeno ostvarenje moguće je kroz realizaciju definiranih mjera iz kojih trebaju proizaći projekti kojim će se znatno poboljšati gospodarska situacija na području županije, kao i uvjeti življenja u njoj.

Strategija razvoja ljudskih potencijala izrađena je kako bi se na održiv način maksimalno iskoristili potencijali županije u svrhu povećanja zaposlenosti i kvalitete zaposlenja svih stanovnika Sisačko-moslavačke županije.

U izradi Strategije razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije sudjelovalo je Lokalno partnerstvo za zapošljavanje, koje čine predstavnici javnog, privatnog i neprofitnog sektora koje je omogućilo detaljan uvid u postojeće stanje u svim sektorima razvoja ali i prepoznavanje ključnih potreba i posebnih ciljeva razvoja u budućem programskom razdoblju.

POPIS KRATICA

SMŽ	Sisačko-moslavačka županija
RH	Republika Hrvatska
EU	Europska unija
PPSMŽ	Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije
DZS	Državni zavod za statistiku
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZMIO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HOK	Hrvatska obrtnička komora
UO	Udruženje obrtnika
BDP	Bruto domaći proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
NKD	Nacionalna klasifikacija djelatnosti
PPI	Poduzetničko potporne institucije
MINGPO	Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta
MZO	Ministarstvo znanosti i obrazovanja
MRRFEU	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
MGIPU	Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja
ASOO	Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih
HZJZ	Hrvatski zavod za javno zdravstvo
PoC	Program provjere inovativnog koncepta
RAZUM	Program Razvoj na znanju utemeljenih poduzeća
TEHCRO	Program za razvoj tehnološke infrastrukture
IRCRO	Program za istraživanje i razvoj
UTT	Program podrške uredima za transfer tehnologije
OŠ	Osnovna škola
SŠ	Srednja škola
ŠeR	Školski e-Rudnik
POU	Pučko otvoreno učilište
OCD	Organizacije civilnog društva
PGP (Sisak)	Projekt građanskih prava Sisak
OSI	Osobe sa invaliditetom
ZOSI	Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
ESIF	Europski strukturni i investicijskih fondovi
OPKK	Operativni program Konkurentnost i kohezija
ESF	Europski socijalni fond
HBOR	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HAMAG-BICRO	Hrvatska agencija za malog gospodarstvo, inovacije i investicije
EIF	Europski investicijski fond
UNHCR	akronim od engl. United Nations High Commissioner for Refugees (UN-ov visoki povjerenik za izbjeglice)

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

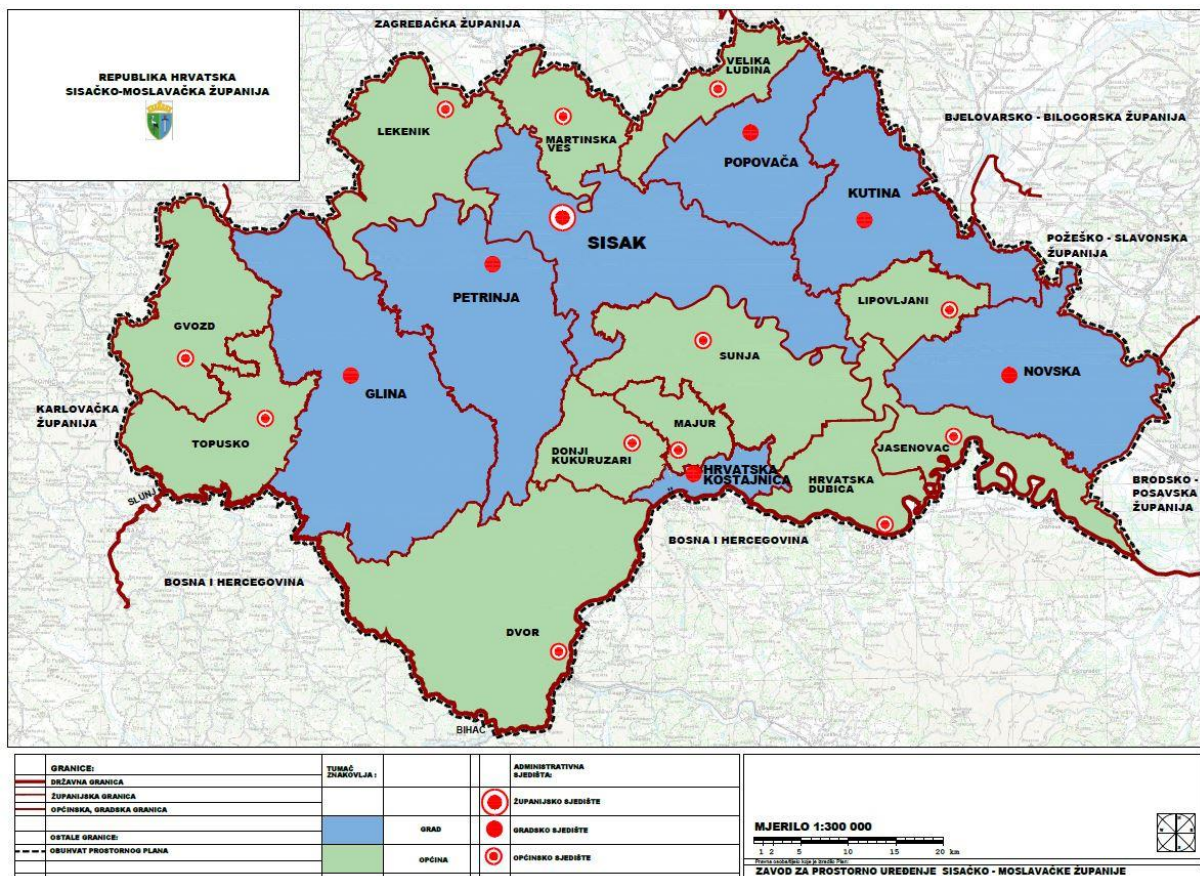
SOCIO-EKONOMSKA ANALIZA PODRUČJA SMŽ

OSNOVNA ANALIZA PODRUČJA

1 Opći podaci o Sisačko-moslavačkoj županiji

Sisačko-moslavačka županija smještena je u južnom dijelu središnjeg dijela Republike Hrvatske, na području na kojem se dotiču Panonska i Gorska Hrvatska. Županija graniči sa Zagrebačkom, Karlovačkom, Bjelovarsko-bilogorskom, Brodsko-posavskom i Požeško-slavonskom županijom, a na jugu i s Bosnom i Hercegovinom. Obuhvaća Posavinu, Banovinu, Moslavinu te dijelove Korduna i Slavonije. Ukupnom površinom od 4.468 km² čime zauzima oko 8% ukupnog kopnenog teritorija RH, Sisačko-moslavačka županija se svrstava među najveće županije u Republici Hrvatskoj.

Grafički prikaz 1: Administrativna podjela Sisačko-moslavačke županija

Administrativno, prostor Županije podijeljen je na 7 gradova i 12 općina koji u svom sastavu imaju ukupno 456 naselja.

Tabela 1.: Prostorna i administrativna podjela teritorija SMŽ

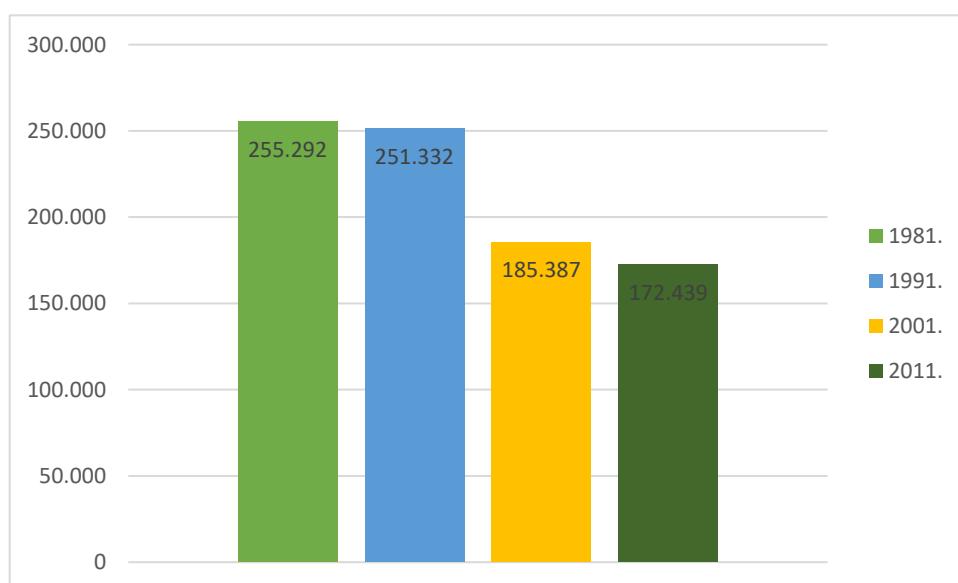
PREMA OBILJEŽJU		SAMOUPRAVNE CJELINE
Područje	Prostorne cjeline	Općine i gradovi
SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	Brdski pojas Moslavačke gore i Pšunja	Kutina (dio)
		Lipovljani (dio)
		Novska (dio)
		Popovača (dio)
		Velika Ludina (dio)
	Posavina i Pokuplje	Jasenovac
		Martinska Ves
		Hrvatska Dubica (dio)
		Kutina (dio)
		Lekenik (dio)
		Lipovljani (dio)
		Novska (dio)
		Petrinja (dio)
		Popovača (dio)
		Sisak (dio)
		Sunja (dio)
		Velika Ludina (dio)
		Brdski pojas Banovine i Vukomeričkih gorica
	Dvor	
	Glina	
	Gvozd	
	Hrvatska Dubica	
	Hrvatska Kostajnica	
	Majur	
	Topusko	
	Lekenik (dio)	
	Sisak (dio)	
	Sunja (dio)	
	Petrinja	

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje SMŽ, PPSMŽ, 2019.

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, na području Sisačko-moslavačke županije živi 172 439 stanovnika, odnosno 4,02 % ukupne hrvatske populacije. Gustoća naseljenosti na području Županije prema podacima Državnog zavoda za statistiku (2011. godine) iznosi 38,59 st/km² što je znatno manje u odnosu na prosječnu gustoću naseljenosti u Republici Hrvatskoj koja iznosi 75,71 st/km², posebice kada se uzme u obzir ukupna površina Županije.

2 Stanovništvo Sisačko-moslavačke županije

Prema posljednjim podacima Državnog zavoda za statistiku iz 2011. godine na području Sisačko-moslavačke županije bilo je registrirano 172.439 stanovnika. Kako je vidljivo iz grafikona koji slijedi, ukupan broj stanovnika u Županiji značajno je u padu od 1991. godine kada je na području Županije živjelo 251.332 stanovnika. Također, evidentan je nesrazmjer u naseljenosti gradskih područja koja su gusto naseljena i ruralnih područja koja se znatno slabije naseljena. Razlog tomu su dijelom Domovinski rat tijekom kojega su brojna područja bila okupirana i devastirana, a velik broj stanovnika je raseljen ali i gospodarska nerazvijenost cjelokupnog područja.

Grafikon 1.: Kretanje broj stanovnika SMŽ u razdoblju 1981.-2011. (DZS, 2011.)

U razdoblju od posljednjeg popisa stanovništva 2011. godine zaključno sa 2018. godinom prema procjenama Državnog zavoda za statistiku, područje Sisačko-moslavačke županije broji 148.589 stanovnika što znači da se u proteklih 7 godina s područja Županije odselilo 23.850 stanovnika, što je itekako zabrinjavajući broj.

Promatrajući strukturu stanovništva prema spolu, na području Sisačko-moslavačke županije nešto je veći udio žena u odnosu na muškarce kojih ima 88.831 odnosno 83.608.

Dobna struktura stanovništva u SMŽ, ukazuje da radno sposobno stanovništvo u dobi od 15-64 godine čini najveći udio u populaciji, što je pozitivan trend, no s druge strane zabrinjava relativno nizak udio stanovništva do 14 godina koja se smatra pred-radnim potencijalom, te podatak o 45.227 stanovnika starijih od 60 godina što ukazuje na problem starenja stanovništva.

Osim povećanog izdvajanja za mirovinske rashode, starenje stanovništva ima i nepovoljne utjecaje na vitalnost i dinamičnost društva, na spremnost prihvaćanja novih tehnologija i promjena u gospodarskome i socijalnom ponašanju, a moguće je i jačanje konzervativnoga političkog i društvenog svjetonazora, što može nepovoljno utjecati na konkurentnost ljudskih resursa.

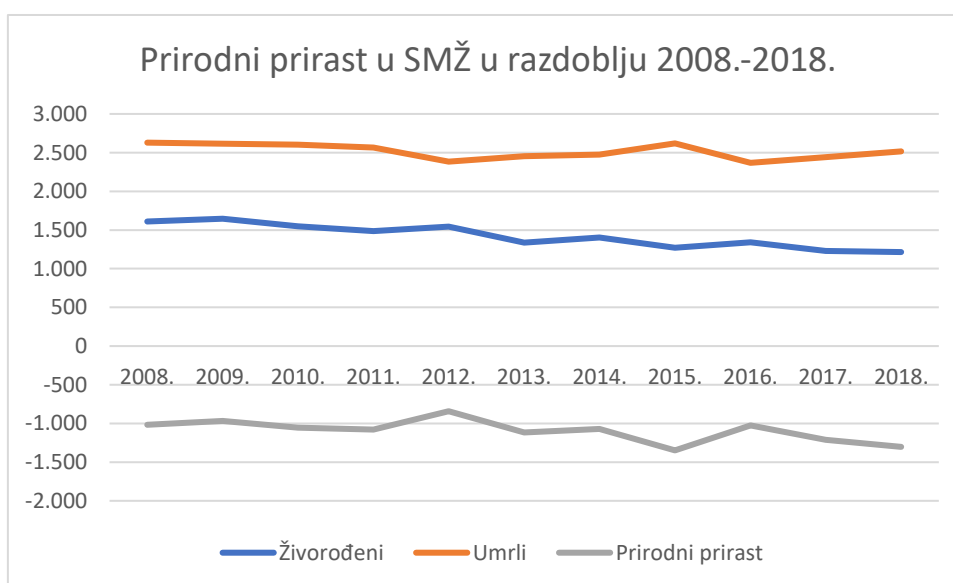
Tabela 2: Dobna struktura stanovništva u SMŽ

Dobna struktura stanovništva u SMŽ				
Dobna skupina	0-14 godina	15-64 godine	65 i više godina	Prosječna starost
Žene	12.179	55.679	20.973	44,9
Muškarci	12.834	58.071	12.703	40,9
Ukupno	25.013	113.750	33.676	43

Izvor podataka: DZS, 2011. godina

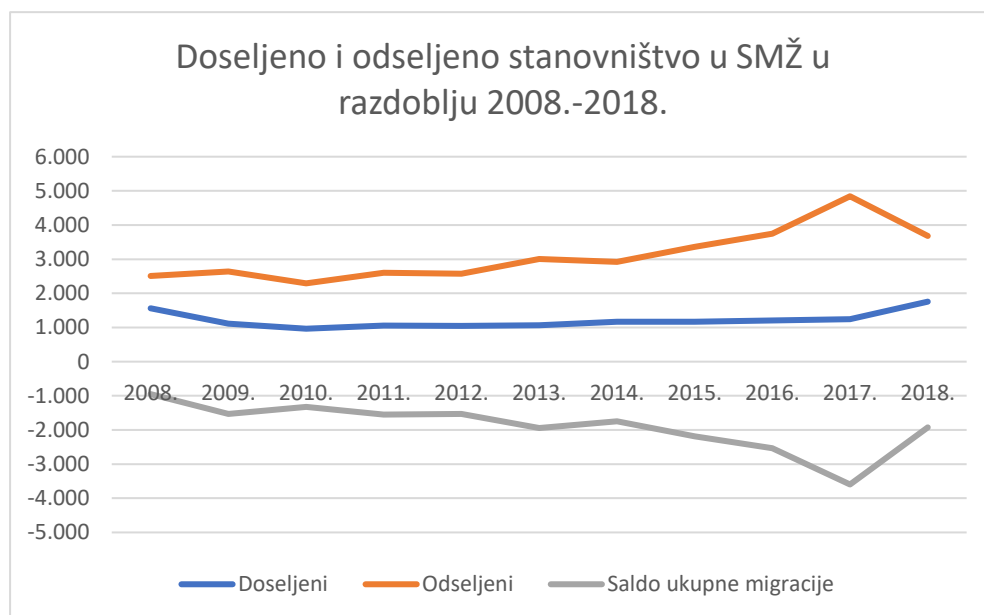
Iz prethodne tabele razvidno je i da je 2011. godine prosječna starost stanovništva Sisačko-moslavačke županije iznosila 43 godine, što je više od prosjeka Republike Hrvatske koji iznosi 42 godine.

Kada promatramo prirodno kretanje stanovništva u Sisačko-moslavačkoj županiji, vidljiv je negativan prirodni prirast koji je prisutan već desetljećima, a najveći negativni prirodni prirast zabilježen je 2015. godine kada je umrlih bilo dvostruko više od živorođenih.

Grafikon 2: Kretanje prirodnog prirasta u SMŽ (DZS, 2019.)

Vrlo slična situacija vidljiva je i u pogledu migracija stanovništva na području Županije gdje je negativan saldo ukupne migracije prisutan još od 2002. godine, što znači da je daleko veći broj stanovništva koje se odselilo u drugu županiju ili inozemstvo u odnosu na doseljeno stanovništvo. Negativan saldo ukupne migracije vrhunac je dosegao 2017. godine kada je 2.709 stanovnika migriralo u inozemstvo, dok je 887 stanovnika migriralo u druge županije.

Grafikon 3: Migracije stanovništva u SMŽ (DZS, 2019.)

Iz prethodnog grafikona razvidno je da od 2008. godine kontinuirano raste broj odseljenog stanovništva s područja Županije što možemo pripisati globalnoj gospodarskoj krizi koja je zahvatila i Republiku Hrvatsku 2007. godine, te vrlo sporom dugogodišnjem oporavku iste, ali i općenito lošoj socio-ekonomskoj situaciji u Republici Hrvatskoj.

3 Glavna gospodarska obilježja Sisačko-moslavačke županije

3.1. Bruto domaći proizvod (BDP)

Kao mjera za ukupnu veličinu gospodarstva i gospodarskog rasta i razvoja najčešće se upotrebljava BDP – bruto domaći proizvod, dok se BDP per capita (bruto domaći proizvod po glavi stanovnika) se najčešće upotrebljava za usporedbu životnog standarda stanovništva.

Na temelju kretanja određenih sastavnica BDP-a i povezanih pokazatelja, mogu se dobiti korisne informacije o glavnim pokretačima gospodarske aktivnosti na određenom području.

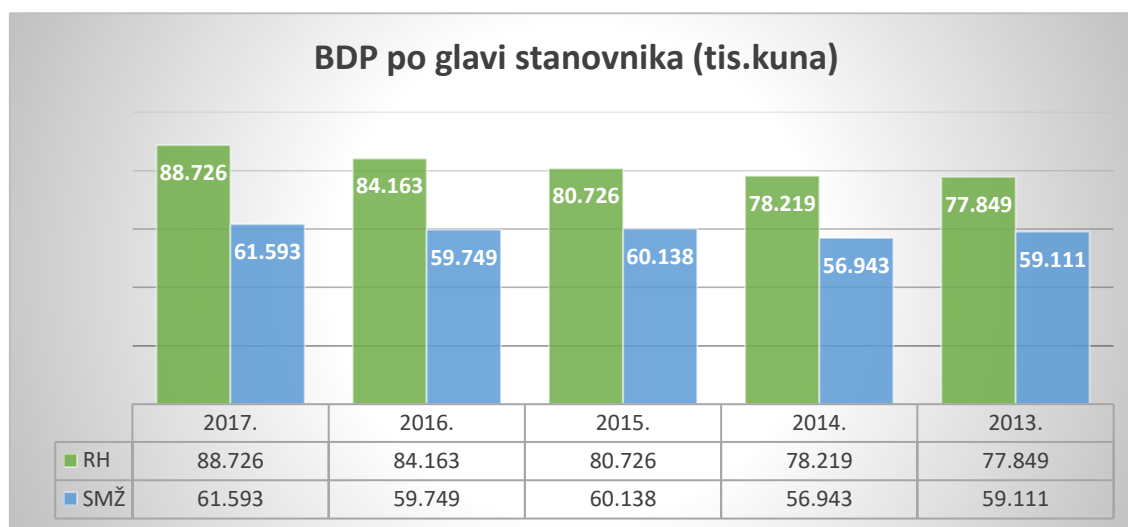
U daljnjem tekstu analizirane su upravo navedene stavke na nacionalnoj razini, te za područje Sisačko-moslavačke županije.

Tabela 3: BDP u razdoblju 2015.-2019. godine

	Republika Hrvatska (u mil.HRK)	Sisačko-moslavačka županija (u mil. HRK)
2015.	339.696	9.656
2016.	351.169	9.382
2017.	366.426	9.414
2018.	382.965	-
2019.	400.102	-

Izvor podataka: DZS, ožujak 2020. godine (GeoSTAT, <https://geostat.dzs.hr/>); HNB

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, od 2015. godine BDP RH kontinuirano bilježi pozitivnu realnu godišnju stopu rasta koja je u 2019. godini iznosila 2,9% dok je s druge strane BDP SMŽ u razdoblju 2015.-2017. godine u opadanju s manjim oscilacijama (službeni podaci za 2018. i 2019. nisu dostupni).

Grafikon 4: BDP per capita u RH/SMŽ (GeoSTAT, 2020.)

Promatrajući BDP po glavi stanovnika, u razdoblju 2013. – 2017. primjetan je pozitivan trend kontinuiranog rasta BDP Republike Hrvatske, dok je BDP Sisačko-moslavačke županije u promatranom razdoblju najniži bio 2014., a najviši 2017. godine.

Jedan od gospodarskih pokazatelja svakako je i bruto dodana vrijednost, koja predstavlja BDP umanjen za razliku poreza i subvencija isplaćenih pojedinim djelatnostima, a pokazuje strukturu gospodarstava iz koje je vidljivo da je najzastupljenija djelatnost po BDP-u na području Sisačko-moslavačke županije prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje, te ostale industrije.

Tabela 4: BDV prema djelatnostima NKD-a u SMŽ

Bruto dodana vrijednost prema djelatnostima NKD-a 2007. (u tis.kuna)					
DJELATNOST:	2017.	2016.	2015.	2014.	2013.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	558.381,64	576.334,70	540.930,69	525.794,04	554.702,77
Prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje, te ostale industrije	2.530.623,52	2.559.781,66	2.881.352,40	2.684.759,04	3.056.020,52
Prerađivačka industrija	2.094.325,64	2.097.543,33	2.376.753,37	2.152.877,96	2.399.957,83
Građevinarstvo	412.862,88	503.390,27	491.816,27	477.288,83	502.953,14
Trgovina na veliko i malo; prijevoz i skladištenje; smještaj, priprema i usluživanje hrane	1.111.596,56	1.063.732,93	1.046.504,66	1.022.091,53	1.003.289,13
Informacije i komunikacije	94.363,24	95.648,91	98.184,30	102.029,27	112.218,69
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	172.429,09	163.999,56	170.132,31	174.647,38	182.852,77
Poslovanje nekretninama	868.631,78	849.047,40	849.650,62	844.713,15	836.845,80
Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	240.450,35	228.241,44	220.784,96	240.223,29	247.988,70
Javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1.576.571,05	1.524.785,99	1.507.097,62	1.510.594,66	1.525.148,89
Ostale uslužne djelatnosti	210.072,35	210.917,55	195.094,50	195.412,61	195.667,87

Izvor podataka: GeoSTAT (<https://geostat.dzs.hr/>), ožujak 2020. godine

3.2. Poduzetništvo i obrtništvo

Prema općim pokazateljima gospodarsku osnovu Sisačko-moslavačke županije čine prerađivačka industrija (energetska, naftna, kemijska, metaloprerađivačka, prehrambena), trgovina na veliko i malo, građevinarstvo, te ostale uslužne djelatnosti. Sisačko-moslavačka županija tradicionalno je orijentirana prerađivačkoj industriji u kojoj prednjači nekoliko velikih tvrtki uz koje je usko vezan značajan broj manjih kooperanata.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (GeoSTAT, <https://geostat.dzs.hr/>) na dan 31.12.2019. godine u Sisačko-moslavačkoj županiji bilo je registrirano ukupno 6.156 pravnih osoba od kojih je aktivno 3.265 subjekata, što je znatno više u odnosu na 2018. godinu kada je bilo registrirano 2.789 aktivnih pravnih osoba.

Tabela 5: Aktivne pravne osobe prema NKD-u 2007

Aktivne pravne osobe prema područjima NKD 2007.		
Djelatnost	SMŽ	RH
(A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	149	2.731
(B) Rudarstvo i vađenje	6	191
(C) Prerađivačka industrija	359	14.213
(D) Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	15	635
(E) Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	39	802
(F) Građevinarstvo	270	15.245
(G) Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	880	27.610
(H) Prijevoz i skladištenje	107	6.506
(I) Djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane	195	12.610
(J) Informacije i komunikacije	92	6.730
(K) Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	6	916
(L) Poslovanje nekretninama	25	4.882
(M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	248	20.351
(N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	60	6.819
(O) Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	39	974
(P) Obrazovanje	90	3.525
(Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	113	3.221
(R) Umjetnost, zabava i rekreacija	281	10.789
(S) Ostale uslužne djelatnosti	727	21.878

Izvor podataka: GeoSTAT (<https://geostat.dzs.hr/>), ožujak 2020. godine – stanje na dan 31.12.2019.

Kako je razvidno iz prethodne tabele najveći broj aktivnih pravnih osoba na području SMŽ registriran je u djelatnosti trgovine na veliko i malo, ostalim uslužnim djelatnostima, prerađivačkoj industriji i građevinarstvu.

Od ukupno 3.500 registriranih trgovačkih društava, aktivno je njih 2.088 dok ukupan broj registriranih obrta iznosi 2.046.

Tabela 6: Ukupan broj tvrtki u SMŽ

	Ukupan broj tvrtki		
	2016.	2017.	2018.
Republika Hrvatska	111.819	116.266	131.116
Sisačko-moslavačka županija	1.779	1.830	2.162

Izvor podataka: FINA – obrada HGK, travanj 2020.

Promatrajući broj tvrtki na području Sisačko-moslavačke županije, razvidan je trend porasta broja istih u periodu 2016.- 2018. godine, a koji se nastavio i u 2019. godini.

Struktura tvrtki na području Županije u 2018. godini prema veličini ukazuje da okosnicu gospodarstva čine mikro tvrtke sa 89% udjela, a slijede male tvrtke sa udjelom od 10% dok je udio srednjih (19) i velikih tvrtki (7) neznatan u odnosu na ukupan broj. Identična situacija je i na razini RH gdje od ukupno 131.116 tvrtki u 2018. godini, 99% čine mikro i male tvrtke.

Prema djelatnostima NKD, u Republici Hrvatskoj u razdoblju 2016.-2018. godine najveći broj tvrtki bio je registriran u djelatnostima trgovine na veliko i malo; zatim stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima; građevinarstva i prerađivačke industrije. Broj tvrtki u navedenom periodu u gotovo svim djelatnostima je rastao s manjim oscilacijama u 2017. godini.

Tabela 7: Broj tvrtki u RH prema NKD-u 2007

Broj tvrtki u RH prema djelatnostima NKD-a			
Djelatnost	2016.	2017.	2018.
(A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2.291	2.393	3.550
(B) Rudarstvo i vađenje	213	196	218
(C) Prerađivačka industrija	12.584	12.894	14.506
(D) Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	829	808	804
(E) Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	756	759	793
(F) Građevinarstvo	12.731	13.204	14.937
(G) Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	26.970	26.988	28.919
(H) Prijevoz i skladištenje	4.253	4.612	5.907
(I) Djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane	8.884	9.972	12.093
(J) Informacije i komunikacije	5.738	5.972	6.454
(K) Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	424	410	471
(L) Poslovanje nekretninama	5.067	5.191	5.629
(M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	18.033	18.729	20.772
(N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5.329	5.915	6.522
(O) Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	16	23	52
(P) Obrazovanje	1.398	1.470	1.576
(Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	1.321	1.390	1.713
(R) Umjetnost, zabava i rekreacija	1.379	1.480	1.705
(S) Ostale uslužne djelatnosti	3.601	3.858	4.252
(T) Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; Djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	2	2	2

Izvor podataka: FINA – obrada HGK, travanj 2020.

Također, u 2018. godini prema podacima Hrvatske gospodarske komore, 241 tvrtka nije razvrstana prema području djelatnosti (nepostojeće djelatnosti).

U odnosu na prethodno navedeno stanje na razini države, na području Sisačko-moslavačke županije u razdoblju 2016. -2018. godine također je vidljiv porast broja tvrtki u gotovo svim djelatnostima, dok je najveći broj tvrtki registriran u djelatnosti trgovine na veliko i malo, prerađivačke industrije i djelatnosti građevinarstva.

Tabela 8: Broj tvrtki u SMŽ prema NKD-u 2007.

Broj tvrtki u SMŽ prema djelatnostima NKD-a			
Djelatnost	2016.	2017.	2018.
(A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	101	108	173
(B) Rudarstvo i vađenje	8	8	8
(C) Prerađivačka industrija	307	315	356
(D) Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	24	28	21
(E) Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	36	34	37
(F) Građevinarstvo	186	190	243
(G) Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	430	419	475
(H) Prijevoz i skladištenje	85	84	110
(I) Djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane	120	146	172
(J) Informacije i komunikacije	78	82	93
(K) Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2	3	3
(L) Poslovanje nekretninama	30	26	33
(M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	227	223	243
(N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	37	40	53
(P) Obrazovanje	19	19	19
(Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	31	30	40
(R) Umjetnost, zabava i rekreacija	10	12	16
(S) Ostale uslužne djelatnosti	48	63	67

Izvor podataka: FINA – obrada HGK, travanj 2020.

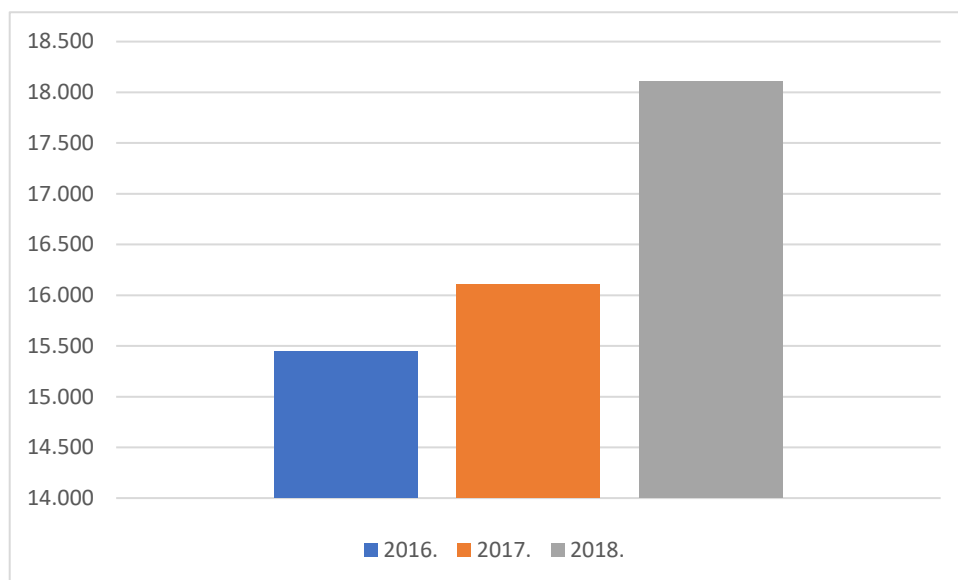
Ukupan broj zaposlenih u tvrtkama na razini RH u periodu 2016.-2018. godine prikazan je u slijedećoj tabeli:

Tabela 9.: Ukupan broj zaposlenih u tvrtkama u RH

	Ukupan broj zaposlenih u tvrtkama		
	2016.	2017.	2018.
Republika Hrvatska	875.782	903.524	982.807

Izvor podataka: FINA – obrada HGK, travanj 2020.

S obzirom da tvrtke generiraju najveći udio u ukupnoj zaposlenosti, u slijedećem grafikonu prikazan je broj zaposlenih u tvrtkama na području SMŽ u periodu 2016.-2018. godine:

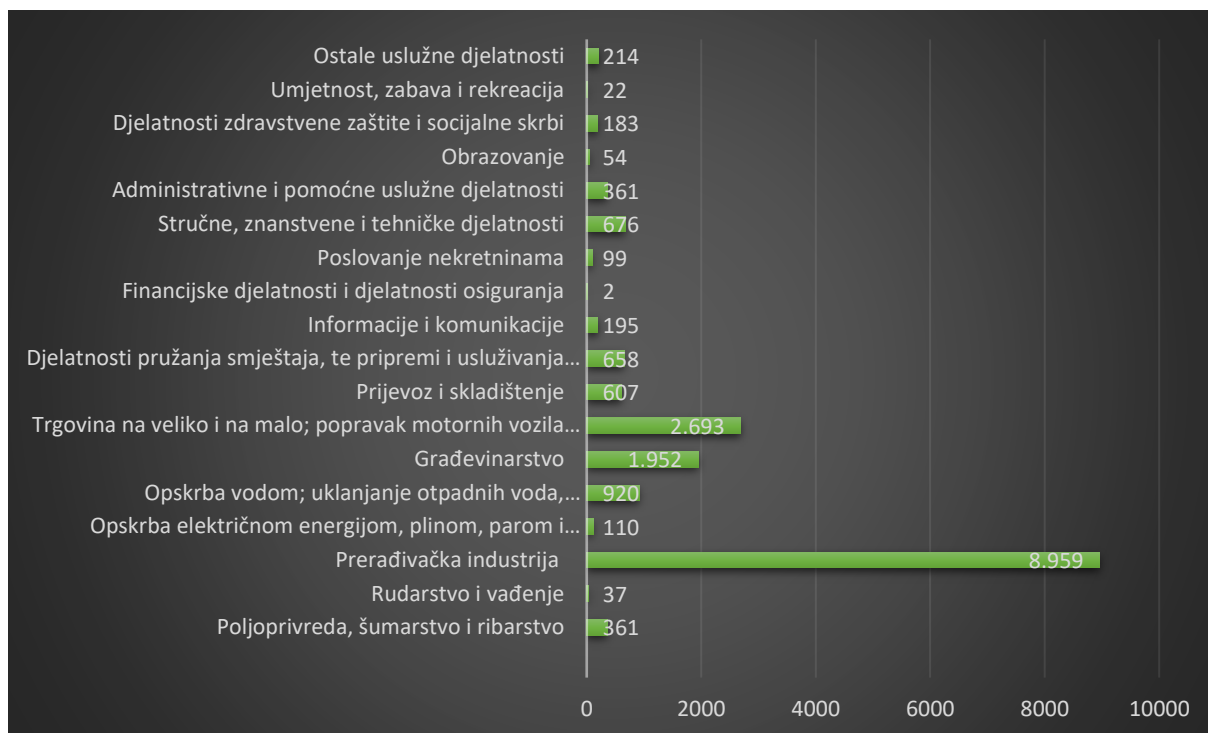

Grafikon 5: Broj zaposlenih u tvrtkama u SMŽ (FINA-obrada HGK, travanj 2020.)

Zaposleni u tvrtkama na području Sisačko-moslavačke županije u 2018. godini, čine tek 2% ukupno zaposlenih u tvrtkama na području RH.

Prema podacima iz 2018. godine od ukupno 18.103 zaposlena u tvrtkama na području Sisačko-moslavačke županija, gotovo trećina svih zaposlenih na području Županije evidentirana je kod velikih tvrtki (5.387), dok je najmanji broj zaposlenih kod srednjih tvrtki (2.848).

Struktura zaposlenih u tvrtkama na području SMŽ prema djelatnostima NKD-a ukazuje da je u 2018. godini najveći broj zaposlenih bio u prerađivačkoj industriji, zatim djelatnosti trgovine na veliko i malo, te djelatnosti građevinarstva, dok je najmanji broj zaposlenika evidentiran u financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja. Od ukupno 8.120 zaposlenih u prerađivačkoj industriji, njih 6.456 bilo je zaposleno u srednjim i velikim tvrtkama na području Županije.

Grafikon 6: Broj zaposlenih u tvrtkama u SMŽ 2018. godine (HGK, travanj 2020.)

U pogledu obrtništva na području Sisačko-moslavačke županije, u nastavku donosimo pregled broja registriranih i aktivnih obrta u razdoblju 2016. – 2019. godine u odnosu na iste kategorije obrta na razini Republike Hrvatske.

Tabela 10: Broj registriranih obrta u RH i SMŽ

	Broj registriranih obrta			
	2016.	2017.	2018.	2019.
Republika Hrvatska	299.918	305.823	313.073	313.073
Sisačko-moslavačka županija	8.223	8.337	8.528	8.528

Izvor podataka: Obrtnička komora (Obrtni registar, MINGPO), travanj 2020.

Tabela 11: Broj aktivnih obrta u RH i SMŽ

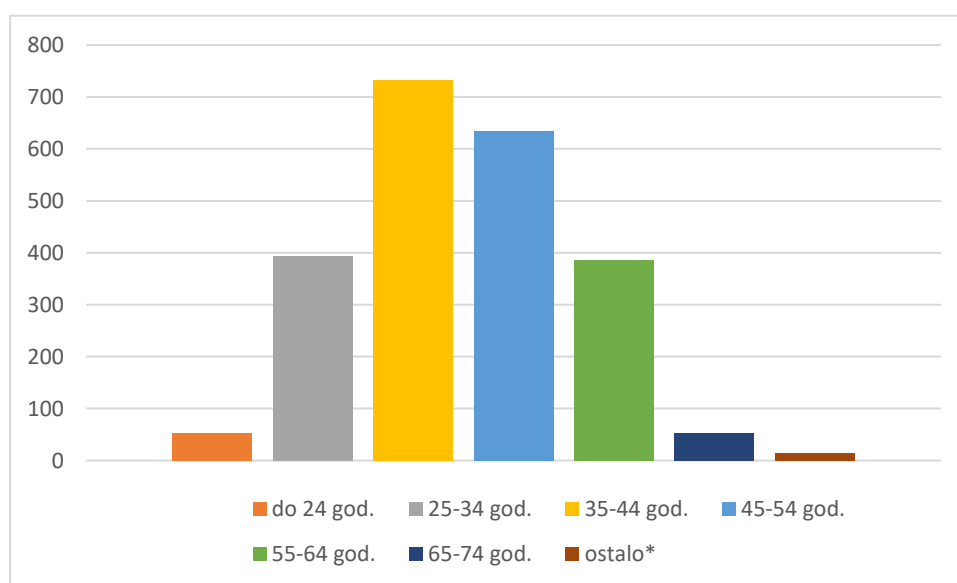
	Broj aktivnih obrta			
	2016.	2017.	2018.	2019.
Republika Hrvatska	75.861	77.335	81.430	88.640
Sisačko-moslavačka županija	1.952	1.943	2.050	2.220

Izvor podataka: Obrtnička komora (Obrtni registar, MINGPO), travanj 2020.

Kako je i vidljivo iz prethodne tabele, broj aktivnih obrta na području županije od 2016. godine kontinuirano raste. Od ukupno 2.220 aktivnih obrta u 2019. godini po strukturi obavljanja djelatnosti tek 1% čine sezonski obrti. Prema pripadnosti udruženju obrtnika, najveći broj aktivnih obrta registriran je pri UO Sisak (831) i UO Kutina (498).

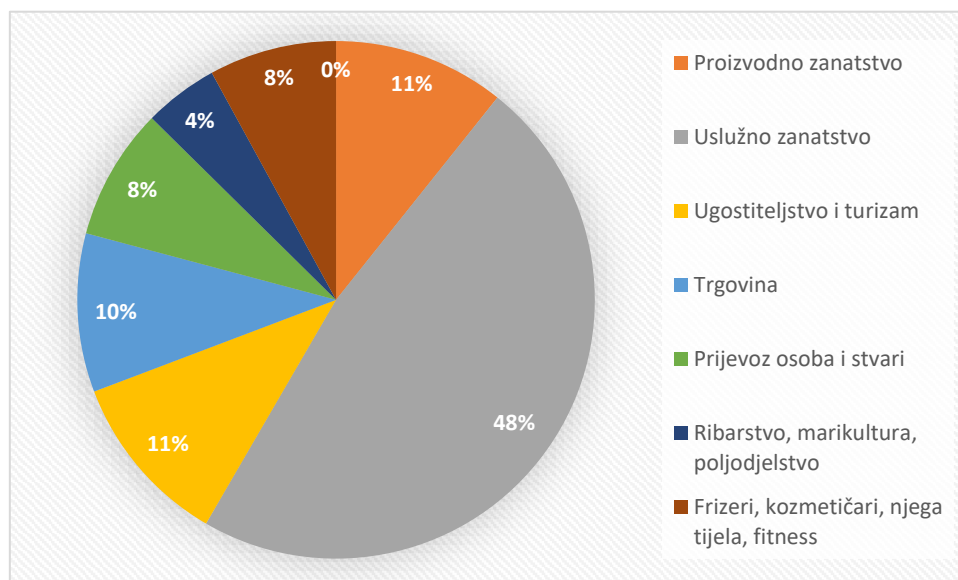
Promatrajući strukturu aktivnih obrta prema spolu, na području Sisačko-moslavačke županije još uvijek je razvidan nepovoljan omjer žena u odnosu na muškarce koje su prema podacima Obrtničke komore (izvor Obrtni registar, MINGPO) vlasnice tek 33,17% ukupno aktivnih obrta.

Dobna struktura vlasnika aktivnih obrta na području županije ukazuje da je najveći broj vlasnika obrta u dobi 35-44 godine, a slijede ih vlasnici u dobnoj skupini 45-54 godine. Udio mladih vlasnika u dobi do 24 godine iznimno je nizak. Navedeno stanje gotovo je identično i na razini Republike Hrvatske.

Grafikon 7: Dobna struktura vlasnika obrta na području SMŽ (Obrtni registar-MINGPO, 31.12.2019.)

Promatrajući ustroj aktivnih obrta prema pripadnosti određenom cehu vidljivo je da je najveći broj obrta na području SMŽ u 2019. godini bio registriran u cehu uslužnog zanatstva, zatim proizvodnog zanatstva, te ugostiteljstva i turizma.

Grafikon 8: Cehovski ustroj u aktivnim obrtima SMŽ (Obrtni registar-MINGPO, 31.12.2019.)

*starosna dob manja od 15, veća od 74 god. ili nije definirana

U nastavku teksta izvršena je analiza zaposlenosti kod obrtnika na području Sisačko-moslavačke županije i to prema posljednjim podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

Tabela 12: Broj obrtnika i zaposlenika u obrtima u RH i SMŽ

	Broj obrtnika i zaposlenika u obrtima (osiguranici MIO)			
	2016.	2017.	2018.	2019.
Republika Hrvatska	154.848	155.021	156.711	161.070
Sisačko-moslavačka županija	4.726	4.703	4.780	4.960

Izvor podataka: Obrtnička komora (HZMIO), travanj 2020.

Ukupan broj obrtnika i zaposlenika u obrtima na razini RH od 2016. godine kontinuirano raste, dok je u istom periodu na području Sisačko-moslavačke županije samo u 2017. zabilježen nešto

manji broj obrtnika i zaposlenika u obrtima, a 2018. i 2019. godine bilježi se porast navedenog broja osiguranika.

Analizirajući strukturu obrtnika i zaposlenika u obrtima prema spolu, 2019. godine prema podacima HZMIO na razini RH udio muškaraca iznosi 58%, dok je na razini Sisačko-moslavačke županije navedeni omjer nešto manji, te udio muškaraca iznosi 56%, a žena 44%. Struktura obrtnika i zaposlenika u obrtima prema djelatnostima NKD-a 2007. na razini RH ukazuje da je najveći broj obrtnika i zaposlenika registrirano u djelatnostima prerađivačke industrije; djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane, te građevinarstva i trgovine na veliko i malo. Omjer žena i muškaraca promatrajući svaku djelatnost pojedinačno vrlo je nerazmjernan što je vidljivo iz podatka o broju obrtnika i zaposlenika u prerađivačkoj industriji (26.113) od kojih je tek 38% žena. S druge strane u djelatnostima pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane udio žena je veći u odnosu na muškarce. Iz dostupnih podataka može se zaključiti da je veća zastupljenost žena u određenim djelatnostima još uvijek uvjetovana tradicionalnom podjelom na „muške i ženske“ poslove. Navedeno je jasno vidljivo iz podatka da u uslužnim djelatnostima udio žena iznosi 79% dok u djelatnosti građevinarstva taj udio iznosi tek 8%.

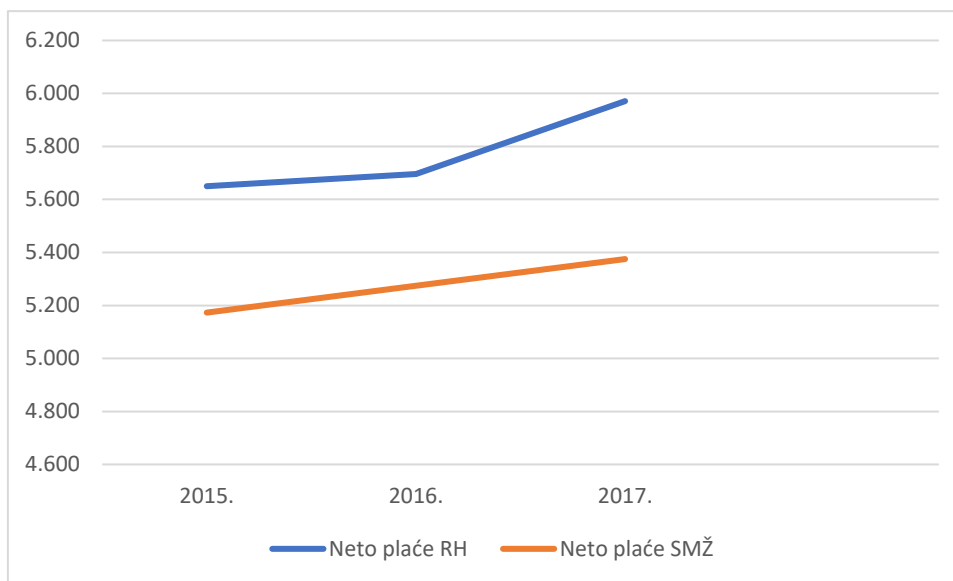
Tabela 13: Broj obrtnika i zaposlenika u obrtima po djelatnosti u RH

Broj obrtnika i zaposlenika u obrtima po djelatnostima (osiguranici MIO) na razini RH	
Djelatnost	2019.
(A) Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	8.573
(B) Rudarstvo i vađenje	225
(C) Prerađivačka industrija	26.113
(D) Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	15
(E) Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	186
(F) Građevinarstvo	21.485
(G) Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	21.176
(H) Prijevoz i skladištenje	14.150
(I) Djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane	24.118
(J) Informacije i komunikacije	3.567
(K) Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1.038
(L) Poslovanje nekretninama	717
(M) Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	11.387
(N) Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5.044
(O) Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	90
(P) Obrazovanje	1.078
(Q) Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	3.917
(R) Umjetnost, zabava i rekreacija	897
(S) Ostale uslužne djelatnosti	15.686
(T) Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca	1.407
Nepoznato	201

Izvor podataka: Obrtnička komora (HZMIO), travanj 2020.

Na području Sisačko-moslavačke županije, prema podacima HZMO iz travnja 2020. godine, obrtnici su zapošljavali 3.221 zaposlenika od kojih je nešto veći udio muškaraca u odnosu na žene. Promatrajući prethodne godine, 2018. godine obrti su zapošljavali 3.201 zaposlenika, dok je 2017. godine bilo ukupno 3.223 zaposlenika.

Jedan od značajnih pokazatelja gospodarske razvijenosti i standarda stanovništva svakako čine i troškovi rada tj. bruto i neto plaće zaposlenika. U grafikonu koji slijedi prikazan je odnos prosječne neto plaće na razini Sisačko-moslavačke županije i Republike Hrvatske.

Grafikon 9: Odnos prosječne neto plaće u RH i SMŽ (DZS, ožujak 2018.)

Promatrajući prosječnu neto plaću u Sisačko-moslavačkoj županiji, razvidno je da je ista u razdoblju 2015. – 2017. godine bilježila blagi rast, te je u 2017. godini iznosila 5.375,00 kn. U usporedbi sa prosječnom neto plaćom u RH koja je u 2017. godini iznosila 5.971,00 kn evidentno je da prosječne plaće u Županiji zaostaju za onima na nacionalnoj razini.

Od ostalih formalno-pravnih oblika, na području Županije registrirano je 2.494 ustanova/udruga/organizacija od kojih je aktivno 1.146, te 162 zadruge od kojih je aktivna 31 zadruga.

3.3. Poduzetničke zone i PPI

Osnovna namjera osnivanja i razvoja poduzetničkih zona na području Sisačko-moslavačke županije bila je poticanje razvoja poduzetništva kao pokretačke snage lokalnog i regionalnog održivog gospodarskog razvoja, jačanja konkurentnosti poduzetnika, porasta zaposlenosti, te povećanja udjela proizvodnje u ukupnom gospodarstvu Županije.

Određivanjem prostora za razvoj gospodarskih djelatnosti po modelu poduzetničkih zona dugoročno se zadovoljavaju potrebe poduzetnika za poslovnim prostorom i zajedničko korištenje infrastrukture, omogućuje poslovno povezivanje i racionalizacija poslovanja. Također, onemogućuje se potencijalna devastacija prostora do koje dovodi izgradnja proizvodnih i skladišnih objekata unutar naselja ili na pojedinačnim parcelama unutar većeg sklopa poljoprivrednog zemljišta. Poduzetničke zone omogućuju da se naselja nastave razvijati kao cjeline, te čuvaju poljoprivredne površine kao i ostali prirodni resursi važni za cjelokupni razvoj područja Županije.

Poslovni rezultati i iskustva poduzetničkih zona u razvijenim europskim zemljama potvrđuju rezultate u smislu poticanja proizvodnje, izvoza, povećanje priljeva stranog kapitala, slobodnijeg i jeftinijeg transporta i transfera roba i tehnologije, što je svakako najvažnije za realno povećanje zaposlenosti na razini jedinica lokalne samouprave na čijem prostoru se zone osnivaju, a samim time i Županije.

Prostornim planom uređenja Sisačko-moslavačke županije, na području Županije predviđena je uspostava ukupno 47 poduzetničkih zona, od kojih je do sada prema podacima osnovano 31 zona.

U opremanje i razvoj 27 poduzetničkih zona na području Županije u razdoblju od 2004. do 2014. uloženo je ukupno 125.099.039,00 Kn, a troškovi ulaganja obuhvaćaju izradu projektne dokumentacije, troškove izgradnje energetske, komunalne, prometne i komunikacijske infrastrukture, troškove promidžbe i ostale pripadajuće troškovi.

U funkciji su 23 poduzetničke zone u kojima se obavljaju poduzetničke aktivnosti, dok u 24 zone nema započelih poduzetničkih aktivnosti. Koncem 2014. godine u poduzetničkim zonama koje su u funkciji poslovalo je ukupno 95 poduzetnika koji su zapošljavali 1.361 djelatnika. Od toga broja, 41 poduzetnik je registriran u proizvodno-prerađivačkoj djelatnosti, te je brojao 66,9 % ukupno zaposlenih u poduzetničkim zonama području Županije.

U pogledu institucionalne potpore razvoju poduzetništva, na području Županije djeluju 4 razvojne agencije, 3 poduzetnička inkubatora, te 2 javne ustanove i to:

- Razvojna agencija SI-MO-RA
- Razvojna agencija MRAV
- Razvojna agencija NORA
- Agencija za razvoj Grada Gline
- Javna ustanova PETRA (Petrinjska razvojna agencija)
- Javna ustanova Regionalni koordinator SMŽ
- Poduzetnički inkubator PISMO
- Poduzetnički inkubator Sisak - PISAK
- Poduzetnički inkubator PUNK, Kutina

Sve prethodno navedene institucije/društva, izuzev poduzetničkog inkubatora PISAK koji je osnovan kao projekt od društveno odgovorne kompanije Applied Ceramics d.o.o, osnovana su od strane Županije ili JLS-a s primarnim ciljem pružanja institucionalne potpore regionalnom i lokalnom gospodarskom razvoju, kroz pružanje stručne pomoći u vidu informativnih, savjetodavnih, marketinških, tehničkih i operativnih usluga.

Razvojna agencija SI-MO-RA osnovana je 2017. godine, a osnivač i vlasnik ustanove je Sisačko-moslavačka županija. Glavne djelatnosti razvojne agencije su usmjerene ka poticanju i koordinaciji regionalnog razvoja, pripremu i provedbu projekata od interesnog značaja za Sisačko moslavačku županiju, te aktivnosti na privlačenju potencijalnih investitora u Županiju. Također, razvojna agencija SI-MO-RA obavlja i poslove javih ovlasti propisanih nadležnim zakonskim aktima i pod-aktima.

Razvojna agencija MRAV d.o.o. djeluje od 2013. godine, a osnivač joj je Grad Kutina. Jedna od temeljnih zadaća razvojne agencije je strateško planiranje razvoja regije kroz sudjelovanje u procesima euro-integracija s Posebni ciljem naglaskom na korištenje europskih i nacionalnih fondova. Agencija se bavi pružanjem informativne, savjetodavne, konzultantske i operativne podrške sudionicima lokalnog razvoja. Uz potporu lokalnim dionicima za korištenje EU fondova i provedbu vlastitih investicija, Agencija samostalno provodi projekte, priprema dokumentaciju, stvara partnerstva na regionalnoj i međunarodnoj razini, sudjeluje u organizaciji konferencija, treninga i seminara i dr. Sa četiri stalno zaposlena djelatnika, razvojna agencija MRAV služi kao centralno mjesto za informiranje o izvorima bespovratnih sredstava Europske unije kao i nacionalnim izvorima financiranja projekata.

Razvojna agencija NORA osnovana je 2018. godine od strane Grada Novske, kao potpora ukupnom razvoju grada s Posebni ciljem poticanja gospodarskog rasta i razvoja. Agencija zapošljava 6 djelatnika koji imaju dugogodišnje iskustvo u pripremi i provedbi nacionalnih i EU projekata, izradi poslovnih planova, strateških dokumenata, investicijskih studija, brandiranju proizvoda ili usluga, marketinškim djelatnostima te edukaciji poduzetnika. Širokom paletom usluga, NORA osigurava informativnu, savjetodavnu i operativnu potporu lokalnim dionicima razvoja.

Agencija za razvoj Grada Gline d.o.o. za usluge društvo je s ograničenom odgovornošću u sto postotnom vlasništvu Grada Gline. Agencija je osnovana s ciljem promicanja lokalnog razvoj, te unaprjeđenja, provođenja i koordiniranja razvojnih aktivnosti i poslovne usluge na glinskom području. Misija Agencije je prepoznavanje lokalnih potencija i preduvjeta za daljnji ekonomski i društveni razvoj, jačanje regionalne konkurentnosti Grada Gline u odnosu na okruženje, te sudjelovanje u koordinacijskim aktivnostima koje bi za cilj imale jačanje potencijala i prepoznatljivosti, kako samog Grada, tako i glinskog gospodarstva, kulture, te civilnog društva.

PETRA – Petrinjska razvojna agencija osnovana je 2017. godine kao javna ustanova od strane Grada Petrinje, a pravni je slijednik Petrinjske razvojne agencije PETRA d.o.o. Petrinjska razvojna agencija osnovana je kao poduzetnička potporna institucija Grada Petrinje u svrhu pružanja podrške i poticanja razvoja poduzetništva. Osnovna djelatnost je pružanje

savjetodavno konzultantskih uslugama u području pripreme i provedbe projektnih prijedloga za bespovratna sredstva, donacije, izrade poslovnih planova i investicijskih projekata prema korisnicima odnosno Gradu Petrinji, gradskim ustanovama i tvrtkama, udrugama i poduzetnicima prvenstveno s područja grada Petrinje.

Javna ustanova Regionalni koordinatorski centar Sisačko-moslavačke županije osnovana je u veljači 2018. godine Odlukom Županijske skupštine Sisačko-moslavačke županije. Djelatnost Ustanove su aktivnosti vezane uz koordinaciju i poticanje regionalnog razvoja, pripremu i provedbu projekata te privlačenja potencijalnih ulagača. U okviru ustanove djeluju slijedeće ustrojstvene jedinice: odjel za pripremu programa i projekata, odjel za provedbu programa i projekata, odjel za regionalni razvoj i strateško planiranje, odjel za županijske razvojne programe, odjel za podršku razvoju jedinica lokalne samouprave i drugih javnopravnih tijela, odjel za edukaciju, te odjel ravnatelja.

Poduzetnički inkubator PISMO čini sastavni dio projekta „Stvaranje poticajnog poduzetničkog okruženja u Sisačko-moslavačkoj županiji osnivanjem poduzetničkog inkubatora PISMO Novska“ koji za cilj ima razvoj nove poduzetničke infrastrukture na području Grada Novska, odnosno Sisačko-moslavačke županije. Inkubator će biti fokusiran na sektore metalne industrije i industrije razvoja video igara koja u današnjim okvirima predstavlja najbrže rastuću industriju u svijetu. U okviru projekta koji je u provedbi, izvršila se adaptacija dviju građevina u Novskoj, ukupne površine 1.213 m² u kojima je smješten inkubator, te nabavljena oprema za video snimanje, oprema za glazbeni studio, CNC stroj, peć za taljenje, 3D printer, te potrebna informatička oprema (računala, laptopi, projektori, VR oprema), te uredski namještaj. Primarni cilj projekta je stvaranje povoljne poduzetničke klime poticanjem razvoja start-upova, jačanje postojećih poduzetnika, te jačanje poduzetničkih potpornih institucija.

Poduzetnički inkubator Sisak - PISAK, je projekt kompanije Applied Ceramics d.o.o. i djeluje kao poduzetnička potporna institucija od 2014. godine kada je završena 1. faza razvoja PISKA (uređeno i opremljeno 16 prostorno-funkcionalnih jedinica na 800 m² poslovnog prostora).

2019. godine završena je 2. faza razvoja PISKA kroz završetak EU sufinanciranog projekt „Startaj s PISKOM!“, kojim su stavljeni u funkciju poduzetnicima 32 nove prostorno-funkcionalne jedinice površine 1.745 m², koje uključuju urede za inkubiranje, open-space urede, proizvodne module, multifunkcionalne sale za sastanke, edukacije i konferencije kao i opremljeni Centar za 2d i 3d tehnologije. Unutar inkubatora inkubirano je 33 poduzetnika. Misija inkubatora je usmjerena ka pružanju potpore lokalnom poduzetništvu, edukaciji poduzetnika, jačanju konkurentnosti i razvoju gospodarstva Sisačko-moslavačke županije.

Poduzetnički inkubator PUNK u Kutini nastao je kao rezultat projekta vrijednog gotovo 7.mil.kuna u okviru kojega su tijekom 2018. godine osigurani poslovni prostori i oprema za poduzetnike s ciljem poboljšanja kvalitete poduzetničko poslovne infrastrukture na području Grada Kutine. Usluge koje poduzetnički inkubator pruža su najam poslovnog prostora opremljenog s IT opremom te uredskim namještajem, najam dvorane za sastanke, korištenje

usluga umnožavanja, ispisa i skeniranja dokumenata, najam co-working prostora, najam maketarnice, korištenje skype sobe, korištenje usluga akceleratora, te korištenje zalogajnice.

4 Tržište rada Sisačko-moslavačke županije

4.1. Zaposlenost

Zaposlenost stanovništva pokazatelj je gospodarske vitalnosti jer ovisi o ponudi i potražnji za radom na određenom području, te predstavlja ključan element gospodarske stabilnosti. Broj zaposlenih u Republici Hrvatskoj za posljednje dostupno razdoblje (2016. – 2018.) pokazuje rast broja zaposlenih, posebice 2018. godine u odnosu na prethodne dvije godine. Najveći porast bilježi se kod grupe zaposlenih u pravnim osobama, dok je broj zaposlenih u poljoprivredi relativno stabilan.

Tabela 14: Zaposleni u RH i SMŽ

Zaposleni	2016.	2017.	2018.
- Zaposleni u pravnim osobama RH	1.151.061	1.181.418	1.228.424
- Zaposleni u pravnim osobama SMŽ	30.775	30.695	31.474
- Zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama RH	183.776	181.777	182.357
- Zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama SMŽ	5.240	5.263	5.286
- Osiguranici poljoprivrednici RH	20.075	19.644	19.492
- Osiguranici poljoprivrednici SMŽ	803	789	807
UKUPNO RH	1.354.912	1.382.839	1.430.273
UKUPNO SMŽ	36.818	36.747	37.567

Izvor podataka: DZS, Zaposlenost i plaće – pregled po županijama, 31.03.

Kao i na nacionalnoj razini, i u Sisačko-moslavačkoj županiji prisutan je blagi rast zaposlenosti u promatranom razdoblju, te je stopa rasta zaposlenosti u 2018. godini iznosila 3,5%. Najveći udio čine zaposleni u pravnim osobama čiji broj kontinuirano raste, slijede zaposleni u obrtima i slobodnim profesijama, dok najmanji udio čine zaposleni u poljoprivredi.

Promatrajući podatke za posljednje desetljeće (2008.-2018.), prema podacima HZMO, 2018. godine na području Sisačko-moslavačke županije ukupno je manje 6.019 osiguranika/zaposlenika u odnosu na 2008. godinu što konkretno ukazuje na posljedice globalne ekonomske krize na gospodarstvo Sisačko-moslavačke županije.

Prema strukturi zaposlenih po djelatnostima, Sisačko-moslavačka županija se sve više približava gospodarski razvijenim društvima, što znači da se smanjuje udio poljoprivrednih, stagnira udio nepoljoprivrednih i povećava udio uslužnih djelatnosti.

Tabela 15: Udio zaposlenih u SMŽ prema djelatnostima NKD-a

Djelatnosti prema NKD-u	Udio zaposlenih SMŽ u osnovnim djelatnostima NKD-a (31.03.2018.)
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	2,7 %
B Rudarstvo i vađenje	0,6 %
C Prerađivačka industrija	25,4 %
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	1,7 %
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	2,8 %
F Građevinarstvo	4,5 %
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	12,4 %
H Prijevoz i skladištenje	4,3 %
I Djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane	1,9 %
J Informacije i komunikacije	0,8 %
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1,4 %
L Poslovanje nekretninama	0,4 %
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	2,1 %
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1,6 %
O Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	13,5 %
P Obrazovanje	10,8 %
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	9,9 %
R Umjetnost, zabava i rekreacija	1,3 %
S Ostale uslužne djelatnosti	2,0 %

Izvor podataka: HGK, Tržište rada u hrvatskim županijama 2018. godine

Kao i u većini županija u Republici Hrvatskoj, Sisačko-moslavačka županija najveći udio zaposlenika bilježi u prerađivačkoj industriji, a slijede zaposleni u djelatnosti javne uprave i obrane i obveznog socijalnog osiguranja, te djelatnosti trgovine na veliko i malo.

Promatrajući najveću grupu zaposlenih po gradovima/općinama na području Županije, vidljivo je da je najveća zaposlenost na području grada Siska, Kutine, Petrinje, Novske i Popovače.

Na navedenim područjima u promatranom razdoblju broj zaposlenih u pravnim osobama u 2017. godini u odnosu na prethodnu godinu je u opadanju, da bi 2018. godine broj zaposlenih počeo rasti. Izuzetak je grad Petrinja koji bilježi kontinuiran rast u promatranom razdoblju.

Tabela 16: Zaposleni u pravnim osobama po gradovima/općinama SMŽ

Grad/općina	Broj stanovnika	Zaposleni u pravnim osobama (stanje 31.03.)		
		2016.	2017.	2018.
Donji Kukuruzari	1.634	46	203	54
Dvor	5.570	252	259	227
Glina	9.283	1.385	1.468	1.550
Gvozd	2.970	182	130	199
Hrvatska Dubica	2.089	70	94	91
Hrvatska Kostajnica	2.756	630	418	511
Jasenovac	1.997	206	162	276
Kutina	22.760	6.212	5.807	5.857
Lekenik	6.032	297	351	416
Lipovljani	3.455	488	502	494
Majur	1.185	118	111	120
Martinska Ves	3.488	172	146	189
Novska	13.518	2.153	2.049	2.053
Petrinja	24.671	2.955	3.373	3.448
Popovača	11.905	1.871	1.728	1.775
Sisak	47.768	11.912	11.219	11.605
Sunja	5.748	267	240	289
Topusko	2.985	508	450	471
Velika Ludina	2.625	212	268	342
UKUPNO		29.936	28.978	29.967

Izvor podataka: DZS, 2019.

4.2. Nezaposlenost i zapošljavanje

Nezaposlenost je u Republici Hrvatskoj posljedica strukturnih promjena u gospodarstvu, otpuštanja zaposlenih, razmjerno smanjenih mogućnosti zapošljavanja, ali i prostorne i profesionalne neusklađenosti ponude i potražnje na tržištu rada.

U Republici Hrvatskoj 2017. godine evidentiran je prosječan broj od 193.967 nezaposlenih osoba. Protekle tri godine broj nezaposlenih kontinuirano pada, a isti trend vidljiv je i na području Sisačko-moslavačke županije. U prosječnoj nezaposlenosti na razini RH, 2019. godine udio Sisačko-moslavačke županije iznosio je 7%.

Tabela 17: Prosječan broj nezaposlenih u RH i SMŽ

	Prosječan broj nezaposlenih		
	2017.	2018.	2019.
Republika Hrvatska	193.967	153.542	128.650
Sisačko-moslavačka županija	13.431	10.528	8.875

Izvor podataka: HZZ, ožujak 2020.

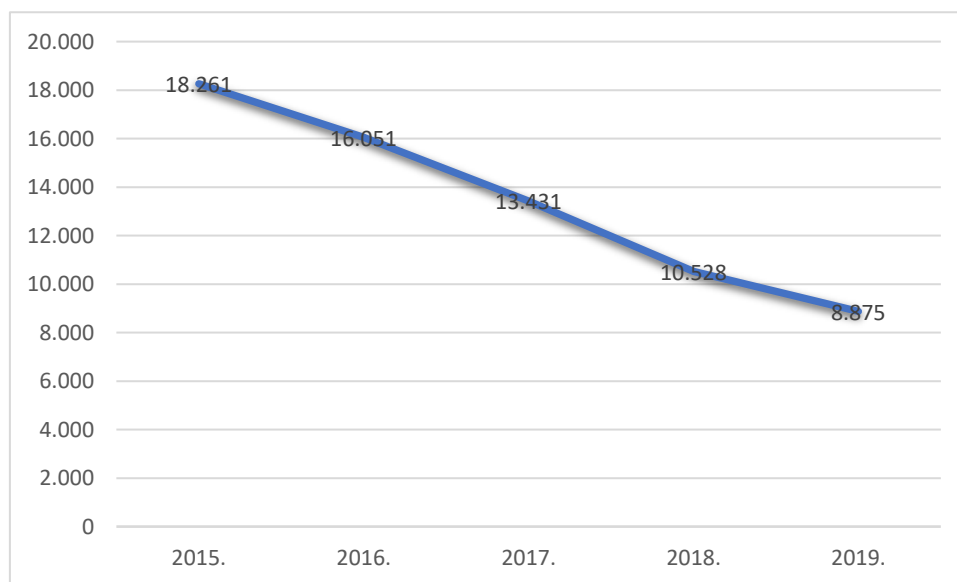
Promatrajući registriranu stopu nezaposlenosti na razini RH i Sisačko-moslavačke županije, izračunatu kao odnos nezaposlenih prema ukupnome aktivnom stanovništvu, razvidno je da je u odnosu na RH, stopa nezaposlenosti na području Sisačko-moslavačke županije izrazito visoka, iako pokazuje tendenciju pada.

Tabela 18: Registrirana stopa nezaposlenosti u RH i SMŽ

	Registrirana stopa nezaposlenosti		
	2016.	2017.	2018.
Republika Hrvatska	16,9%	13,9%	11,1%
Sisačko-moslavačka županija	32,3%	29%	24,3%

Izvor podataka: DZS, svibanj 2019.

Prosječan broj nezaposlenih osoba u Sisačko-moslavačkoj županiji evidentiranih pri Zavodu za zapošljavanje u 2019. godini iznosio je 8.875 osoba od čega 5.061 žena i 3.814 muškaraca

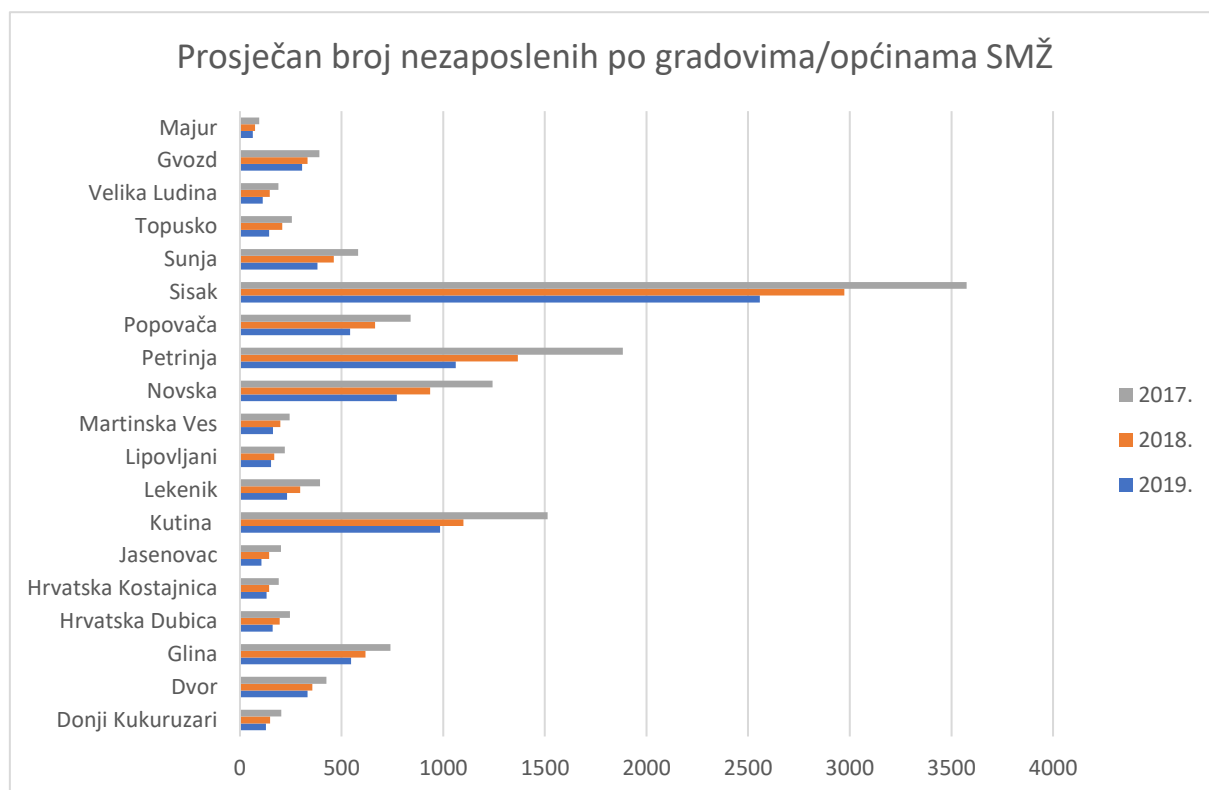
Grafikon 10: Kretanje broja nezaposlenih u SMŽ u razdoblju 2015. – 2019. (HZZ, ožujak 2020.)

Uspoređujući podatke iz veljače 2020. godine kada je na području Sisačko-moslavačke županije evidentirano 8.753 nezaposlene osobe, razvidno je da se trend pada broja nezaposlenih nastavlja i u 2020. godini, no zasigurno će zbog epidemije uzrokovane koronavirusom do kraja godine doći do znatnih promjena na tržištu rada, a prve procjene ukazuju i na moguće znatno povećanje nezaposlenosti.

Prosječan broj nezaposlenih osoba na području Županije u kontinuiranom je opadanju što je djelomično posljedica vrlo sporog oporavka gospodarstva, ali je dijelom uzrokovano i depopulacijom područja i to najčešće u inozemstvo. Prema podacima HZZ-a u 2019. godini, ukupno je s evidencije 239 osoba iz SMŽ otišlo raditi u inozemstvo, dok je u 2018. godini bilo 259 osoba, a u 2017. godini 351 osoba. Najčešći odlasci na rad u inozemstvo bilo je u susjedne zemlje u okruženju (Njemačka i Austrija). U odnosu na ukupan broj odlazaka na rad u inozemstvo iz RH, udio osoba iz SMŽ u 2019. godini iznosio je 7,0%, u 2018. godini 7,5%, a u 2017. godini je iznosio 8,9% što ukazuje na trend smanjenja broja odlazaka na rad u inozemstvo.

U slijedećem grafikonu prikazan je prosječan broj nezaposlenih osoba po gradovima i općinama u Sisačko-moslavačkoj županiji u prethodne tri godine (2019., 2018. i 2017.) iz kojeg je vidljiv kontinuiran pad broja nezaposlenih u svim gradovima i općinama.

Također, iz službenih podataka o nezaposlenosti razvidno je da je najveća koncentracija nezaposlenih osoba na području gradova Sisak, Petrinja, Kutina i Novska dok je očekivano manji broj nezaposlenih u manjim, ruralnim sredinama.

Grafikon 11: Prosječan broj nezaposlenih prethodne tri godine u gradovima/općinama SMŽ (HZZ, ožujak 2020.)

Struktura nezaposlenih osoba prema završenoj razini obrazovanja u 2019. godini ukazuje da je najveći broj nezaposlenih osoba sa srednjom školom, slijede nezaposleni sa završenom osnovnom školom, te nezaposlene osobe bez škole i nezavršenom osnovnom školom. Najmanji udio čine osobe sa visokom razinom obrazovanja, što ukazuje na nepovoljnu obrazovnu strukturu nezaposlenih.

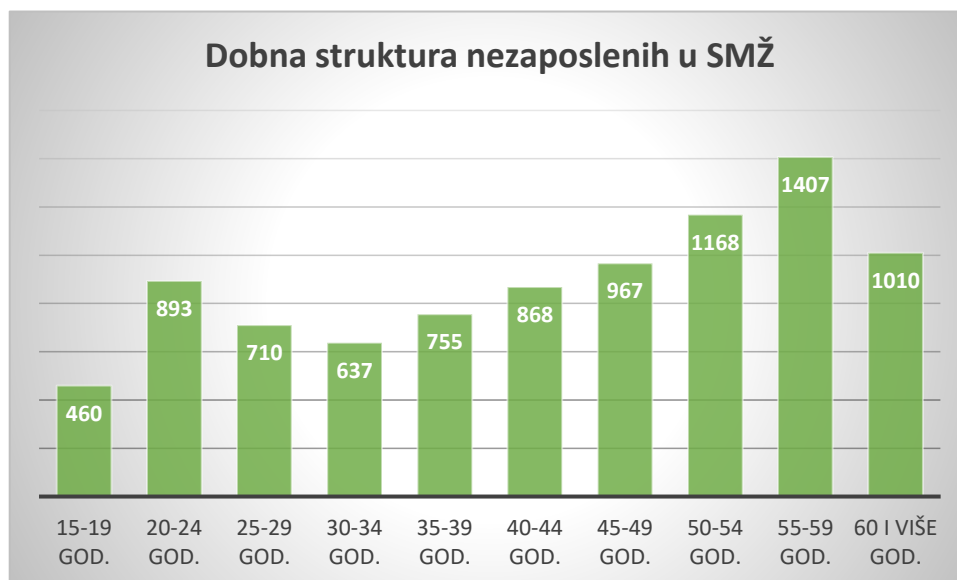
S druge strane, prema podacima HZZ-a, struktura potražnje za radnom snagom ukazuje da je na tržištu najveća potražnja za radnicima s nižim razinama obrazovanja.

Tabela 19: Struktura nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja u SMŽ

Struktura nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja u SMŽ			
Razina obrazovanja	Prosječan broj nezaposlenih 2019.	Prosječan broj nezaposlenih 2018.	Prosječan broj nezaposlenih 2017.
Bez škole i nezavršena OŠ	1.019	1.159	1.371
Završena osnovna škola	2.515	2.981	3.813
Srednja škola	4.776	5.706	7.359
Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	307	393	521
Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	258	289	367

Izvor podataka: HZZ, ožujak 2020. (statistika.hzz.hr)

U odnosu na 2018. i 2017. godinu vidljivi su pozitivni trendovi smanjenja broja nezaposlenih s nižom razinom obrazovanja, ali i onih sa višom i visokom razinom obrazovanja.

Grafikon 12: Dobna struktura nezaposlenih u SMŽ u 2019. (HZZ, ožujak 2020.)

Struktura nezaposlenih osoba prema dobi ukazuje da je najveći broj nezaposlenih starijih od 50 godina, što posebice zabrinjava zbog činjenice da osobe iz navedene dobne skupine jednom kad se nađu bez zaposlenja, gotovo u pravilu prelaze u grupu dugotrajno nezaposlenih osoba s malim šansama da se ponovno vrate u zaposlenost.

Navedeno može imati negativne posljedice s aspekta stereotipa o starijim radnicima kao manje produktivnima i suvišnima; socijalne isključenosti i povećanja stupnja siromaštva među navedenom populacijom. Jedan od značajnijih problema na tržištu rada, kako u Republici Hrvatskoj, tako i na području Sisačko-moslavačke županije čini udio dugotrajno nezaposlenih osoba koje nisu u mogućnosti naći zaposlenje dulje od godinu dana, pri čemu valja napomenuti da je SMŽ pri samome vrhu prema trajanju nezaposlenosti u RH. Iz tablice koja slijedi u kojoj je prikazan broj nezaposlenih osoba na području Županije u protekle 3 godine prema trajanju nezaposlenosti, razvidno je da najveći udio u nezaposlenosti čine dugotrajno nezaposlene osobe i to više od 8 godina.

Tabela 20: Prosječan broj nezaposlenih osoba u SMŽ prema trajanju nezaposlenosti

Prosječan broj nezaposlenih osoba na području Sisačko-moslavačke županije prema trajanju nezaposlenosti			
Razdoblje nezaposlenosti	2019.	2018.	2017.
0-3 mj.	1.859	1.962	2.209
Muškarci	836	866	982
Žene	1.023	1.096	1.227
3-6 mj.	1.077	1.168	1.431
Muškarci	470	507	596
Žene	607	661	835
6-9 mj.	671	741	949
Muškarci	284	304	388
Žene	387	437	560
9-12 mj.	499	514	740
Muškarci	210	208	298
Žene	289	306	442
1-2 god.	1.099	1.254	1.785
Muškarci	424	456	758
Žene	585	798	1.027
2-3 god.	547	755	1.021
Muškarci	206	296	473
Žene	341	459	548
3-5 god.	753	1.205	1.953
Muškarci	331	546	839
Žene	422	659	1.114
5-8 god.	1.139	1.388	1.612
Muškarci	491	583	715
Žene	649	805	897
8 god. i više	1.321	1.542	1.732
Muškarci	562	615	652
Žene	759	926	1.080

Izvor podataka: HZZ, ožujak 2020.

U pogledu nezaposlenosti osoba sa invaliditetom kao posebno ranjive skupine, na području Sisačko-moslavačke županije u 2019. godini registrirano je ukupno 372 osobe što je u odnosu na 2018. i 2017. godinu kada su registrirane 402 tj. 456 nezaposlenih osoba sa invaliditetom pozitivan pokazatelj no još uvijek nedovoljno da bi osobe sa invaliditetom ostvarile ravnopravan položaj na tržištu rada. Najveći broj nezaposlenih osoba ove skupine evidentiran je na području grada Siska, Petrinje, Kutine i grada Novska, dok je Općina Majur jedina od lokalnih samouprava na području Sisačko-moslavačke županije koja nema evidentiranih nezaposlenih osoba sa invaliditetom u 2019. godini. Promatrajući djelatnosti zapošljavanja, osobe s invaliditetom u protekloj godini najčešće su se zapošljavale u prerađivačkoj industriji, djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane; građevinarstvu; djelatnosti trgovine na veliko i malo, te djelatnosti popravka motornih vozila i motocikala.

Tabela 21: Kvotno zapošljavanje OSI u SMŽ

Kvotno zapošljavanje osoba s invaliditetom na području SMŽ	
PODACI ZA 2019.	SMŽ
Broj obveznika s područja Sisačko-moslavačke županije koji ispunjavaju kvotu zapošljavanjem OSI	62
Broj obveznika s područja Sisačko-moslavačke županije koji podmiruju obvezu plaćanjem naknade	107
Broj obveznika s područja Sisačko-moslavačke županije koji djelomično podmiruju obvezu plaćanjem naknade	19
Broj obveznika s područja Sisačko-moslavačke županije koji ne podmiruju obvezu plaćanjem naknade	61
Broj obveznika s područja Sisačko-moslavačke županije koji u potpunosti ispunjavaju obvezu zamjenskom kvotom	4
Broj obveznika s područja Sisačko-moslavačke županije koji djelomično ispunjavaju obvezu zamjenskom kvotom i djelomično plaćanjem naknade	3
Broj obveznika s područja Sisačko-moslavačke županije koji zapošljavaju iznad kvote	16
Broj poslodavaca s područja Sisačko-moslavačke županije koji nisu obveznici, a zapošljavaju osobe s invaliditetom	50
Broj poslodavaca koji su s područja Sisačko-moslavačke županije kojima su isplaćeni poticaji u 2019. godini	18
Broj obveznika s područja Sisačko-moslavačke županije koji su zbog nezapošljavanja OSI dužni uplaćivati naknadu	194
Broj OSI s područja Sisačko-moslavačke županije koji su upisani u očevidnik	316
Broj OSI s područja Sisačko-moslavačke županije kojima je izdano uvjerenje o utvrđenom invaliditetu u odnosu na rad	5

Izvor podataka: UOSI SMŽ (ZOSI), travanj 2020.

S obzirom da nacionalno zakonodavstvo propisuje obvezu zapošljavanja invalidnih osoba određenim kategorijama poslodavaca, potreban je sustavan nadzor poslodavaca, te uspostava i provedba kontrolnih mehanizama u pogledu ispunjavanja zakonskih odredbi.

U pogledu evidentiranih ulazaka u evidenciju nezaposlenih osoba protekle tri godine kako na razini RH tako i na razini SMŽ, razvidan je trend smanjenja broja, no isto tako zbog epidemije uzrokovane koronavirusom koja je uzrokovala velike poremećaje na tržištu rada, navedeni trend nije se nastavio i početkom 2020. godine, a pravi razmjeri biti će vidljivi tek koncem 2020. godine i početkom 2021. godine ukoliko situacija s epidemijom ponovno ne eskalira.

Tabela 22: Ulasci u evidenciju nezaposlenih osoba u RH i SMŽ

	Ulasci u evidenciju nezaposlenih osoba		
	2017.	2018.	2019.
Republika Hrvatska	252.566	226.509	206.917
Sisačko-moslavačka županija	10.994	10.033	9.677

Izvor podataka: HZZ, travanj 2020.

Tabela 23: Ulasci u evidenciju nezaposlenih osoba po gradovima/općinama SMŽ

	Ulasci u evidenciju nezaposlenih osoba po gradovima/općinama		
	2017.	2018.	2019.
Donji Kukuruzari	96	123	141
Dvor	255	250	232
Glina	518	449	493
Hrvatska Dubica	146	127	116
Hrvatska Kostajnica	175	153	167
Jasenovac	159	195	135
Kutina	1.437	1.233	1.342
Lekenik	338	244	236
Lipovljani	219	183	172
Martinska Ves	201	189	178
Novska	952	941	788
Petrinja	1.801	1.560	1.469
Popovača	619	526	574
Sisak	3.146	3.079	2.908
Sunja	342	314	282
Topusko	206	131	121
Velika Ludina	166	110	101
Gvozd	165	169	163
Majur	53	57	59

Izvor podataka: HZZ, travanj 2020.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Tabela 24: Izlasci iz evidencije nezaposlenih osoba u RH i SMŽ

	Izlasci iz evidencije nezaposlenih osoba		
	2017.	2018.	2019.
Republika Hrvatska	301.820	264.953	224.083
Sisačko-moslavačka županija	14.057	12.862	10.426

Izvor podataka: HZZ, travanj 2020.

Tabela 25: Izlasci iz evidencije nezaposlenih osoba po gradovima/općinama

	Izlasci iz evidencije nezaposlenih osoba po gradovima/općinama		
	2017.	2018.	2019.
Donji Kukuruzari	180	178	104
Dvor	322	312	249
Glina	659	609	521
Hrvatska Dubica	183	181	143
Hrvatska Kostajnica	240	184	153
Jasenovac	219	224	142
Kutina	1791	1602	1215
Lekenik	416	352	270
Lipovljani	289	237	163
Martinska Ves	262	241	199
Novska	1317	1181	877
Petrinja	2306	2070	1705
Popovača	795	742	580
Sisak	3837	3695	3207
Sunja	451	426	337
Topusko	250	184	173
Velika Ludina	200	161	114
Gvozd	258	202	222
Majur	82	81	52

Izvor podataka: HZZ, travanj 2020.

Tabela 26: Prijavljena slobodna radna mjesta u RH i SMŽ

	Slobodna radna mjesta		
	2017.	2018.	2019.
Republika Hrvatska	250.216	253.116	224.187
Sisačko-moslavačka županija	6.671	7.293	6.285

Izvor podataka: HZZ, travanj 2020.

4.3. Mjere aktivne politike zapošljavanja

U Republici Hrvatskoj, kao i u svim područjima, Vlada RH na temelju analize stanja i kretanja na tržištu rada, te relevantnih europskih i hrvatskih strateških dokumenata u području zapošljavanja, donijela je Smjernice za razvoj i provedbu aktivne politike zapošljavanja za razdoblje 2018.-2020. godine koje su identificirale tri ključna cilja politike zapošljavanja i to povećanje stope zaposlenosti, usklađivanje ponude i potražnje na tržištu rada, te jačanje aktivnosti informiranja sudionika na tržištu rada.

Sukladno navedenim Smjernicama koje predstavljaju okvir za provedbu aktivne politike zapošljavanja u Republici Hrvatskoj, Hrvatski zavod za zapošljavanje donosi Uvjete i načine korištenja sredstava za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja u 2020. godini.

Pri provedbi mjera aktivne politike zapošljavanja u 2020. godini, a imajući u vidu promjene na tržištu rada, naglasak će biti na provedbi mjere Potpore za zapošljavanje za stjecanje prvog radnog iskustva/pripravništvo koja će mlade osnažiti za samostalan rad te im omogućiti prvo zapošljavanje/odrađivanje pripravničkog staža uz sklapanje ugovora o radu. Cilj ove mjere je osigurati stjecanje radnog iskustva kroz primjenu ugovora o radu, te samim time osigurati osobama sva prava i prednosti koje nosi ugovor o radu u odnosu na druge oblike rada. Od ostalih mjera u 2020. godini, provode se i mjere potpora za zapošljavanje, potpora za usavršavanje, potpora za samozapošljavanje, obrazovanje nezaposlenih i zaposlenih, osposobljavanje na radnom mjestu, javni rad, potpore za očuvanje radnih mjesta, te mjera pod nazivom „stalni sezonac“.

U vrijeme izrade ovoga dokumenta u Republici Hrvatskoj došlo je do značajnih općih strukturalnih promjena uvjetovanih epidemijom koronavirusa koji je uzrokovao velike poremećaje u gospodarstvu, te samim time i na tržištu rada. Sukladno trenutnom stanju, Hrvatski zavod za zapošljavanje sve svoje aktivnosti usmjerio je na očuvanje radnih mjesta u najugroženijim sektorima/djelatnostima te je uvedena nova mjera pod nazivom „Potpora za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim koronavirusom (COVID-19)“ kako bi se spasila radna mjesta i donekle zadržala postojeća razina zaposlenosti.

Također, do daljnjega je obustavljena provedba dijela mjera aktivne politike zapošljavanja i to: potpore za zapošljavanje, potpore za usavršavanje, potpore za samozapošljavanje, obrazovanje i osposobljavanje, te mjera javni radovi. Nastavlja se provedba sljedećih mjera: potpore za očuvanje radnih mjesta, potpore za očuvanje radnih mjesta u sektoru proizvodnje tekstila, odjeće, obuće, kože i drva, te stalni sezonac .

U tekstu koji slijedi prikazana je analiza korisnika mjera aktivne politike zapošljavanja na području Sisačko-moslavačke županije.

Od dostupnih mjera, na području Sisačko-moslavačke županije broj korisnika mjera aktivne politike zapošljavanja u protekle tri godine bio je najveći 2018. godine kada je evidentirano 1.892 korisnika. Navedene godine najveći broj korisnika bio je u mjeri obrazovanja nezaposlenih osoba, dok je najmanji broj evidentiran za potpore za očuvanje radnih mjesta. U tablici koja slijedi prikazane su vrste mjera koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje, te broj korisnika po svakoj mjeri za protekle tri godine:

Tabela 27: Broj korisnika mjera aktivne politike zapošljavanja HZZ-a u SMŽ

Naziv mjere	2017.	2018.	2019.
Potpore za zapošljavanje	218	337	285
Potpore za samozapošljavanje	122	303	392
Obrazovanje nezaposlenih	286	587	307
Javni radovi	629	409	207
Stručno osposobljavanje za rad	255	167	
Desetljeće za Rome	-	43	35
Potpore za očuvanje radnih mjesta	-	4	288
Projekti	-	42	12

Izvor podataka: HZZ

Kako je vidljivo iz prethodne tabele, 2017. godine najveći broj korisnika bio je u mjeri javnih radova, 2018. godine u mjeri obrazovanja nezaposlenih, dok je u 2019. godini najveći broj korisnika bio u mjeri potpora za samozapošljavanje, što ukazuje na pozitivne trendove i motivaciju građana za pokretanje vlastitog poslovanja.

5 Odgoj i obrazovanje u Sisačko-moslavačkoj županiji

5.1. Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Na području Sisačko-moslavačke županije rani i predškolski programi odgoja i obrazovanja provode se u 20 ustanova koje su navedene u tablici koja slijedi.

Tabela 28: Programi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u SMŽ po gradovima/općinama

Grad/općina	Programi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja na području SMŽ
Donji Kukuruzari	Program predškole pri OŠ Katarina Zrinski
Dvor	Dječji vrtić „Sunce“
Glina	Dječji vrtić „Bubamara“
Gvozd	Program predškolskog odgoja pri OŠ Gvozd
Hrvatska Dubica	Program predškolskog odgoja pri OŠ Ivo Kozarčanin
Hrvatska Kostajnica	Dječji vrtić „Krijesnica“
Jasenovac	Program predškolskog odgoja pri OŠ Jasenovac
Kutina	Dječji vrtić „Kutina“
Lekenik	Dječji vrtić „Lekenik“
Lipovljani	Dječji vrtić „Iskrica“
Novska	Dječji vrtić „Radost“
Petrinja	Dječji vrtić „Petrinjčica“
Popovača	Dječji vrtić „Popovača“
Sisak	Dječji vrtić „Sisak stari“, Dječji vrtić „Sisak novi“, kraći program predškolskog odgoja pri glazbenoj školi „Fran Lothka“
Sunja	Dječji vrtić „Bambi“
Topusko	Dječji vrtić „Topusko“
Velika Ludina	Dječji vrtić „Ludina“

Izvor podataka: MZIO RH, travanj 2020.

Također, na području Županije djeluje i katolički vrtić Svete Marije Magdalene u Selima, nedaleko Siska kojemu je osnivač Sisačka biskupija, a koji je započeo s radom koncem 2016. godine.

Tabela 29: Broj upisane djece u programe predškolskog odgoja i obrazovanja u SMŽ

	Broj upisane djece koja pohađaju programe predškolskog odgoja i obrazovanja na području SMŽ		
	2016./2017.	2017./2018.	2018./2019.
Donji Kukuruzari	12	-	11
Dvor	37	46	42
Glina	128	86	179

Gvozđ	30	27	23
Hrvatska Dubica	14	13	14
Hrvatska Kostajnica (1)	46	47	58
Jasenovac	-	-	-
Kutina	646	626	563
Lekenik	130	106	120
Lipovljani	128	106	105
Majur	-	-	-
Martinska Ves	21	16	11
Novska	274	338	284
Petrinja	434	491	504
Popovača	225	234	262
Sisak	2.484	1.378	1.334
Sunja	69	72	77
Topusko	64	59	55
Velika Ludina	52	55	58

Izvor podataka: DZS, Gradovi u statistici

Najviše djece upisanih u programe ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja je na području grada Siska što ne iznenađuje obzirom na činjenicu da je isti županijsko središte s najvećom naseljenošću. No, također je potrebno istaknuti da je upravo u Sisku u predškolskoj godini 2018./2019. upisano gotovo dvostruko manje djece u odnosu na 2016./2017. godinu. Ukupno gledajući, u predškolskoj godini 2018./2019. na području Sisačko-moslavačke županije ukupno je upisano 1.094 manje djece nego u 2016./2017. godini.

S obzirom na postojeće demografske pokazatelje koji od 2016. godine ukazuju na pad broj živorođene djece na području Županije kao i trend depopulacije područja Županije, realno je za procijeniti da će se ovaj negativni pokazatelj nastaviti i u slijedećim godina ukoliko ne dođe do značajnijih gospodarskih i društvenih promjena, ne samo na regionalnoj već i nacionalnoj razini. Posljedično, navedeni trendovi utjecati će i na smanjenje potreba za mjestima u ustanovama za predškolski odgoj na području Županije.

5.2. Osnovnoškolsko obrazovanje

U Sisačko-moslavačkoj županiji djeluje 91 osnovnoškolska obrazovna ustanova od kojih je 37 matičnih osnovnih škola dok ostatak čine područne škole. Također, na području Županije djeluju i dvije osnovne glazbene škole. U školskoj godini 2019./2020. na području Županije ukupno je u sustav osnovnoškolskog obrazovanja upisano 10.954 učenika, dok je u glazbenu školu upisano 159 učenika.

Gledajući kretanja broja učenika u osnovnim školama protekle tri godine, vidljivo je kako se broj učenika smanjuje. Izuzetak od navedenog čine osnovne škole na području grada Popovače i općine Lipovljani u kojima je prisutan pozitivan trend rasta broj učenika.

U tablici koja slijedi prikazan je broj osnovnih škola na području Županije po gradovima/općinama, te ukupan broj učenika prethodne tri školske godine.

Tabela 30: Broj učenika OŠ po gradovima/općinama u SMŽ

Osnovne škole SMŽ po gradovima/općinama	Ukupan broj učenika		
	2017./2018.	2018./2019.	2019./2020.
Donji Kukuruzari	78	74	65
Dvor	163	154	148
Glina	529	520	504
Gvozd	94	91	86
Hrvatska Dubica	104	95	100
Hrvatska Kostajnica	192	177	173
Jasenovac	119	113	105
Kutina	1.902	1.802	1.807
Lekenik	421	411	413
Lipovljani	310	313	363
Majur	11	7	8
Martinska Ves	133	118	110
Novska	1.019	1.003	927
Petrinja	1.657	1.619	1.582
Popovača	817	858	867
Sisak	3.173	3.096	3.054
Sunja	248	252	251
Topusko	210	207	196
Velika Ludina	225	220	203
UKUPNO	11.405	11.130	10.954 (11.113)

Izvor podataka: MZO, ŠeR, ožujak 2020.

U pogledu socijalno osjetljivih skupina djece, na području Sisačko-moslavačke županije u osnovnoškolsko obrazovanje uključeno je 608 djece s teškoćama u razvoju, od kojih 187 pohađa školu po redovitom programu uz individualizirane postupke, dok 341 dijete pohađa školu po redovitom programu uz prilagodbu sadržaja. S obzirom na specifičnost potreba u obrazovanju, 105 učenika u osnovnim školama koristi usluge pomoćnika u nastavi kojih je registrirano 70 na području županije.

Uzevši u obzir trend opadanja broja novorođene djece, realno je za predvidjeti kako će se u sljedećim godinama nastaviti trend smanjivanja broja učenika osnovnih škola u SMŽ. Pri tome će najviše biti pogođene manje sredine i područne škole u kojima broj polaznika niti sada nije značajniji, što će u konačnici dovesti do zatvaranja područnih škola koje će postati nerentabilne. Smanjenje broja učenika osnovnih škola neupitno će uzrokovati i smanjenje broja zaposlenih u sustavu osnovnoškolskog obrazovanja, ne samo nastavnog osoblja nego i svih ostalih zaposlenika (administrativni djelatnici, tehničko osoblje i sl.)

5.3. Srednjoškolsko obrazovanje

Srednjoškolsko obrazovanje na području Sisačko-moslavačke županije provodi se u 13 srednjih škola čiji je osnivač Županija. Najveća broj srednjih škola je u gradu Sisku (Gimnazija Sisak, Industrijsko – obrtnička škola Sisak, Srednja škola Viktorovac, Sisak, Strukovna škola Sisak, Tehnička škola Sisak, Ekonomska škola Sisak), zatim u Kutini (Srednja škola Tina Ujevića, Kutina, Tehnička škola Kutina) dok ostala veća središta imaju po jednu srednjoškolsku ustanovu (Srednja škola Petrinja, Srednja škola Glina, Srednja škola Topusko, Srednja škola Ivana Trnskoga, Hrvatska Kostajnica, i Srednja škola Novska).

Na području Sisačko-moslavačke županije postoje i dvije glazbene škole - Glazbena škola Novska i Glazbena škola Frana Lhotke, Sisak koje također provode srednjoškolske programe obrazovanja.

Prema podacima Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske u srednjoškolske ustanove u SMŽ u školskoj godini 2019./2020. upisano je 2,8 % manje učenika nego u prethodnoj školskoj godini, a u protekle tri godine broj učenika je u kontinuiranom opadanju.

Tabela 31: Broj upisanih učenika u srednjim školama po gradovima/općinama SMŽ

Srednje škole po općinama/gradovima SMŽ	Ukupan broj upisanih učenika		
	2017./2018.	2018/2019.	2019/2020.
Glina	198	183	188
Hrvatska Kostajnica	207	175	155
Kutina	861	791	746
Novska	297	302	282
Petrinja	350	326	305
Sisak	2.279	2.184	2.151
Topusko	228	219	220
UKUPNO	4.420	4.180	4.047

Izvor podataka: MZO, ŠeR, ožujak 2020.

Dok je prethodne tri godine razvidan sve manji broj učenika koji upisuju srednjoškolsko obrazovanje, navedeni trend ne obuhvaća umjetničke škole na području Županije u kojima je u istom periodu vidljivo neznatno povećanje broj upisanih učenika u pojedinoj školskoj godini.

Tabela 32: Broj upisanih učenika u srednje umjetničke škole SMŽ

Srednje umjetničke škole SMŽ	Ukupan broj upisanih učenika		
	2017./2018.	2018/2019.	2019/2020.
Glazbena škola Novska	118	108	108
Glazbena škola Frana Lhotke	337	350	353
UKUPNO	455	458	461

Izvor podataka: MZO, ŠeR, ožujak 2020.

Uz uvriježene programe obrazovanja koji se provode u srednjim školama na području Županije, od školske godine 2019/2020. po prvi puta u Republici Hrvatskoj u Tehničkoj školi Sisak uveden je novi četverogodišnji obrazovni program za zanimanje tehničar/ka za razvoj videoigara.

Riječ je o eksperimentalnom programu kojemu je početkom svibnja 2019. godine Ministarstvo znanosti i obrazovanja dalo pozitivno mišljenje, a uvođenje istoga bio je jedan od ciljeva projekta Poduzetničkog inkubatora PISMO u Novskoj, kojeg su Sisačko-moslavačka županija i Razvojna agencija SIMORA pokrenuli s ciljem razvoja područja Županije kao središta industrije video igara.

Navedeni obrazovni program razlikuje se od postojećih jer je bitno ojačan naglasak na strukovnom dijelu kroz koji učenici dobivaju potrebna znanja i vještine kako bi bili konkurentniji na tržištu i to u industriji video igara koja bilježi najveći svjetski rast.

U praktikumima namijenjenima provedbi novog programa polaznicima ovog obrazovnog programa je na raspolaganju profesionalni audio i video studio, sa kamerama za snimanje pokreta, vrhunskim „gaming“ računalima, foteljama i naočalama za virtualnu stvarnost.

Školski kurikulum za novi program osmislili su i izradili stručnjaci iz Razvojne agencije Sisačko-moslavačke županije SI-MO-RA, koji su proveli i edukaciju nastavnika. Učenici u prvom razredu imaju predmete osnove programiranja, osnove računala, grafika u videoigrama, teorija razvoja videoigara, dok u drugome razredu prelaze na predmete kao što su operacijski sustavi, osnove elektrotehnike, uvod u računalne mreže, metode i tehnike izrade grafičkih elemenata u videoigrama, projektiranje i timska kolaboracija. U posljednje dvije godine školovanja učit će, između ostalog, napredne tehnike razvoja videoigara, 3D modeliranje, teksturiranje i animiranje, projektni razvoj videoigara, zatim predmete digitalna logika, proizvodnja kompetitivnih videoigara, vizualne efekte u videoigrama i na kraju marketing i monetizaciju videoigara.

Od trećeg razreda u ponudi je i šest izbornih predmeta: napredna audio i video produkcija, razvoj okoline za izradu videoigara, testiranje korisničkog sustava u videoigrama, pokretanje poslovnog pothvata i međunarodno poslovanje. Ukupno u četiri godine školovanja ovaj program nudi 20 predmeta povezanih s industrijom video igara, podijeljenih u pet modula. U

školskoj 2019/2020. godini u program obrazovanja za zanimanje tehničar/ka za razvoj videoigara upisana su 24 učenika, no interes je bio znatno veći od dostupnih upisnih kvota.

Nakon ovog programa u planu je uvođenje još šest srodnih zanimanja, od kojih je jedno i svemirska tehnologija.

U pogledu učeničkih domova, na području Županije djeluje samo jedan učenički dom i to na području grada Kutina. Cjelokupan odgojno-obrazovni proces odvija se na oko 1.100 m² unutrašnjeg prostora, u dvije zgrade - glavnoj i dvorišnoj.

Smještajni kapacitet učeničkog doma je 80 ležaja raspoređenih u dvije etaže, te polukat na kojima se nalaze muške spavaonice. Na donjem katu nalazi se 8 muških spavaonica, na ženskom 7 spavaonica, te na polukatu 4 spavaonice, što čini ukupno 19 spavaonica. Korisnici Doma su učenici Srednje škole Tina Ujevića i Tehničke škole Kutina te učenici sisačkih srednjih škola - Srednja škola Viktorovac, Industrijsko-obrtnička škola Sisak, Strukovna škola Sisak.

U učeničkom domu zaposleno je ukupno 14 djelatnika od kojih je 5 odgojno-obrazovnih, dok administrativno-tehničko osoblje broji 9 djelatnika.

S obzirom da je evidentan nedostatak infrastrukture za smještaj učenika koji pohađaju programe srednjoškolskog obrazovanja izvan mjesta prebivališta, posebice onih iz udaljenijih ruralnih područja, potrebno je u narednom razdoblju promišljati i o rješavanju ove problematike u sustavu obrazovanja.

U pogledu zaposlenosti u cjelokupnom sustavu obrazovanja Republike Hrvatske, posebno je zanimljivo za istaknuti podatak da je zanimanje nastavnika pretežito „žensko“ zanimanje. Naime, prema podacima Europske komisije iz kolovoza 2019. godine („Pregled obrazovanja i osposobljavanja za 2019.“ koje obuhvaća 28 pojedinačnih izvještaja o svim zemljama članicama EU) tijekom 2017. na različitim razinama obrazovnog sustava u Republici Hrvatskoj bilo je zaposleno 84 370 učitelja i nastavnika. Zaposlenici na razini ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja i osnovnoškolskog obrazovanja gotovo su isključivo žene (99 % odnosno 93 %). Žene su u većini (67 %) i u srednjim školama, dok je u tercijarnom obrazovanju udio muškaraca i žena gotovo jednak. Autor predmnijeva da situacija u Sisačko-moslavačkoj županiji u pogledu zaposlenosti po spolu značajnije ne odudara od navedenog stanja na razini države.

S ciljem smanjenja strukturne neusklađenosti između ponude rada i potražnje za radom, a sukladno preporukama sadržanim u Strategiji EU 2020 te inicijativi "Nove vještine za nove poslove" (eng. *New skills for new jobs*) o važnosti razvoja novih kompetencija temeljenih na potrebama tržišta rada, Hrvatski zavod za zapošljavanje izrađuje Plan i metodologiju praćenja, analize i predviđanja potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima te izdaje preporuke za obrazovnu upisnu politiku s ciljem planiranja upisne politike.

Na temelju Uredbe Vlade Republike Hrvatske o praćenju, analizi i predviđanju potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima, te izradi i uzimanju u obzir preporuka za obrazovnu upisnu politiku, regionalni i područni uredi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, uz koordinaciju od

strane Središnjeg ureda, proveli su analizu i prognozu potreba tržišta za pojedinim zvanjima, te izradili preporuke za obrazovnu upisnu politiku u 2020. i to za svaku županiju.

Preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja na području SMŽ u 2020.:

Na području gradova Sisak, Glina, Hrvatska Kostajnica i Petrinja, te općine Dvor, Gvozd, Donji Kukuruzari, Hrvatska Dubica, Majur, Lekenik, Martinska Ves, Sunja i Topusko identificirani su slijedeći obrazovni programi u kojima **treba povećati broj** upisanih ili stipendiranih učenika:

Dvogodišnji ili trogodišnji srednjoškolski programi

- Dimnjačar/dimnjačarka
- Krovopokrivač/krovopokrivačica
- Vodoinstalater/vodoinstalaterka
- Elektroinstalater/elektroinstalaterka
- Vozač motornih vozila/vozačica motornih vozila
- Ličilac-soboslikar/ličiteljica – soboslikarica
- Rukovatelj/rukovateljica samohodnim građevinskim strojevima
- Konobar/konobarica
- Mesar/mesarica
- Kuhar/kuharica
- Zidar/zidarica
- Bravar/bravarica
- Keramičar-oblagač/keramičarka-oblagačica
- Slastičar/slastičarka
- Limar/limarica
- Stolar/stolarica
- Autolakirer/autolakirerica
- Autolimar/autolimarica
- Monter suhe gradnje/monterka suhe gradnje
- Tesar/tesarica
- Zavarivač/zavarivačica

1. Četveroqodišnji ili petogodišnji srednjoškolski

- Medicinska sestra/tehničar opće njege

Također, preporuke HZZ-a sukladno trendovima na tržištu rada usmjerene su i ka smanjivanju broja upisanih i stipendiranih učenika u određenim obrazovnim programima i to:

1. Trogodišnji srednjoškolski

- Prodavač/prodavačica
- Frizer/frizerka
- Fotograf/fotografkinja

2. Četverogodišnji srednjoškolski

- Poslovni tajnik/poslovna tajnica
- Farmaceutski tehničar/farmaceutska tehničarka
- Ekološki tehničar/ekološka tehničarka
- Fizioterapeutski tehničar/fizioterapeutska tehničarka
- Ekonomist/ekonomistica
- Prehrambeni tehničar/prehrambena tehničarka
- Turističko-hotelijerski komercijalist/turističko-hotelijerska komercijalistica
- Veterinarski tehničar/veterinarska tehničarka
- Tehničar/tehničarka za električne strojeve s primjenjenim računalstvom
- Komercijalist/komercijalistica
- Tehničar/tehničarka za elektroniku
- Tehničar cestovnog prometa/tehničarka cestovnog prometa

Na području gradova Kutina, Novska i Popovača, te općina Velika Ludina, Lipovljani i Jasenovac identificirani su slijedeći obrazovni program u kojima je potrebno **povećati broj** upisanih i stipendiranih učenika/studenata:

1. Trogodišnji srednjoškolski

- Zidar/zidarica
- Tesar/tesarica
- Vozač/vozačica motornog vozila
- Bravar/bravarica
- Fasader/fasaderka
- Keramičar-oblagač/keramičarka-oblagačica
- Elektroinstalater/elektroinstalaterka
- Pekar/pekarica
- Limar/limarica
- Konobar/konobarica
- Mesar/mesarica
- Automehatroničar/automehatroničarka

2. Četverogodišnji ili petogodišnji srednjoškolski

- Građevinski tehničar/građevinska tehničarka
- Medicinska sestra opće njege/medicinski tehničar opće njege

Preporuke za smanjenje broja upisanih i stipendiranih učenika/studenata odnose se na četverogodišnji srednjoškolski obrazovni program za zanimanja ekonomist/ekonomistica i komercijalist/komercijalistica.

5.4. Visokoškolsko obrazovanje

Razvoj visokoškolskih obrazovnih ustanova u Sisačko-moslavačkoj županiji oduvijek je bio usko vezan uz područje Grada Zagreba i razvoj Siska kao industrijskog središta jer je upravo razvoj industrije u tvrtkama Željezara Sisak i INA rafinerije nafte u Sisku nametnuo potrebu bržeg osposobljavanja visokostručnih i specijaliziranih kadrova u tehničkom području, uključujući i metalurgiju.

Navedene okolnosti dovele su do toga da u Županiji postoji samo nekoliko ustanova visokoškolskog obrazovanja. Tako na području grada Siska djelatnost visokoškolskog obrazovanja provodi Metalurški fakultet koji je utemeljen davne 1960. godine kao odjel u sastavu Tehnološkog fakulteta u Zagrebu, da bi tek od 1991. godine započeo djelovanje kao samostalna znanstveno-nastavna i znanstvena organizacija.

Ustrojbene jedinice u sastavu fakulteta su Zavod za procesnu metalurgiju, Zavod za mehaničku metalurgiju, Zavod za fizičku metalurgiju, te tajništvo fakulteta.

Osim Metalurškog fakulteta, na području Županije djeluje i Fakultet organizacije i informatike Varaždin – Centar Sisak s dugogodišnjom tradicijom u području informacijskih i komunikacijskih znanosti i središnje mjesto razvoja informatičke struke u Hrvatskoj; zatim Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – odsjek Petrinja, dok na području grada Kutina djeluje međunarodno sveučilište Libertas koje je najstarije privatno sveučilište u Hrvatskoj, a koje nudi mogućnosti studiranja od preddiplomske do doktorske razine obrazovanja na četiri fakulteta i poslovne škole koji djeluju u okviru sveučilišta.

S obzirom na fluktuacije na tržištu rada, kao i kod srednjoškolskog obrazovanja, Hrvatski zavod za zapošljavanje daje preporuke o povećanju i smanjenju upisnih kvota za određene sveučilišne i stručne studije i u 2020. godini.

Na području gradova Sisak, Glina, Hrvatska Kostajnica i Petrinja, te općine Dvor, Gvozd, Donji Kukuruzari, Hrvatska Dubica, Majur, Lekenik, Martinska Ves, Sunja i Topusko identificirani su slijedeći obrazovni programi u kojima **treba povećati broj** upisanih ili stipendiranih studenata:

1. Stručni studij

- Sestrinstvo

2. Sveučilišni studij

- Medicina
- Elektrotehnika i informacijska tehnologija
- Računarstvo
- Strojstvo
- Medicinska biokemija
- Farmacija
- Građevinarstvo
- Kemijsko inženjerstvo
- Dentalna medicina
- Arhitektura
- Pedagogija
- Rehabilitacija
- Psihologija
- Logopedija
- Socijalni rad
- Matematika i fizika, smjer nastavnički
- Matematika, smjer nastavnički
- Anglistika
- Germanistika
- Fizika i kemija, smjer nastavnički
- Biologija i kemija, smjer nastavnički
- Socijalna pedagogija
- Hrvatski jezik i književnost
- Fizika, nastavnički smjer
- Kemija, nastavnički smjer
- Glazbena pedagogija

Također, preporuke HZZ-a sukladno trendovima na tržištu rada usmjerene su i ka smanjivanju broja upisanih i stipendiranih studenata u određenim obrazovnim programima i to:

1. Stručni studij

- Primjena informacijske tehnologije u poslovanju

2. Sveučilišni studij

- Politologija
- Poslovna ekonomija

Na području gradova Kutina, Novska i Popovača, te općina Velika Ludina, Lipovljani i Jasenovac identificirani su slijedeći obrazovani program u kojima je potrebno **povećati broj** upisanih i stipendiranih studenata:

1. Stručni studij
  - Građevinarstvo

2. Sveučilišni studij
  - Medicina
  - Logopedija
  - Računarstvo
  - Elektrotehnika
  - Anglistika
  - Matematika
  - Građevinarstvo
  - Rehabilitacija
  - Farmacija
  - Strojstvo
  - Studij za instrumentaliste – klavir
  - Studij za instrumentaliste – gitara
  - Klasična harmonika
  - Informatika
  - Germanistika
  - Veterinarska medicina
  - Fizika, smjer nastavnički
  - Socijalni rad
  - Kemijsko inženjerstvo

5.5. Cjeloživotno učenje

Cjeloživotno učenje (eng. "lifelong learning") određuje se kao sveukupna aktivnost učenja tijekom života, a s ciljem unapređenja znanja, vještina i kompetencija unutar osobne i građanske, te društvene perspektive i/ili perspektive zaposlenja. Obuhvaća učenje u svim životnim razdobljima i u svim oblicima u kojima se ostvaruje (formalno, neformalno i informalno).

Neformalno obrazovanje predstavlja dopunu formalnom obrazovanju, a neophodno je radi proširenja postojećih znanja i stjecanja novih znanja, vještina i sposobnosti za obavljanje različitih oblika poslovne aktivnosti. Ovaj je oblik obrazovanja najbliži konkretnoj praksi, što znači da polaznicima pruža mogućnosti stjecanja znanja, vještina i sposobnosti koje će primijeniti u aktualnoj ili budućoj radnoj situaciji. Svrha neformalnog obrazovanja je da

adekvatno pripremi i producira ljudske resurse koji će stečena znanja, sposobnosti i vještine u kratkom roku moći primijeniti u konkretnim radnim sredinama. Uslijed dinamičnih i brzih promjena, traži se adekvatno prilagođavanje tim promjenama i kvalitetno odgovaranje zaposlenika na zahtjeve koji dolaze s tim promjenama. Upravo neformalno obrazovanje, svojim programima i sadržajima, priprema zaposlenike (ljudske resurse) za takve promjene. Stoga, opravdano se može reći da je neformalno obrazovanje ono koje najviše i najjače može utjecati na razvoj ljudskih resursa, njihove stručnosti i kompetencija neophodnih za suočavanje s tržišnim izazovima i konkurencijom.

Uslijed sve bržeg i dinamičnijeg razvoja i napretka znanosti i tehnologija, te općenito društvenog napretka i razvoja, cjeloživotno učenje i obrazovanje nameće se kao potreba i kao odlučujući faktor kako za pojedince, tako i za ekonomiju, politiku i društvo u cjelini. Postaje jasno da cjeloživotno učenje predstavlja temelj razvoja društava temeljenih na dinamičnom i konkurentnom znanju, sposobno odgovoriti na moderne zahtjeve tržišta rada.

U usporedbi sa EU u kojoj je prosjek sudjelovanja odraslih osoba (25-64 godine) u cjeloživotnom učenju u 2018. godini iznosio 11,1%, u Republici Hrvatskoj on je još uvijek poražavajuće nizak i iznosi 2,9%. Iako nisu dostupni podaci za Sisačko moslavačku županiju, može se pretpostaviti da situacija na području Županije ne odudara znatno od prosjeka RH.

U pogledu ustanova/institucija/organizacija u okviru kojih potencijalni korisnici mogu sudjelovati u raznim oblicima formalnih i neformalnih sadržaja koncepta cjeloživotnog učenja, na području Sisačko-moslavačke županije djeluje ih nekoliko, a to su Srednja strukovna škola Kotva d.o.o., POU Novska, POU Mencl, te POU Kutina.

Srednja strukovna škola Kotva iz Siska pravni je sljednik Pučkog otvorenog učilišta Kotva iz Petrinje koja je uz redovne programe srednjoškolskog obrazovanja preuzela i provedbu programa osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja, prekvalifikacija, usavršavanja i osposobljavanja odraslih osoba od POU Kotva. Tako SSŠ Kotva provodi programe srednjoškolskog obrazovanja u četverogodišnjem trajanju za zanimanja tehničar cestovnog prometa, arhitektonski tehničar, građevinski tehničar, komercijalist, upravni referent, administrativni tajnik; u trogodišnjem trajanju za zanimanja vozač motornog vozila, prodavač, kuhar, konobar, slastičar, zidar, pekar, frizer, poljoprivredni gospodarstvenik, cvječar, vrtlar, mesar; programe osposobljavanja iz područja zaštite od požara, rada na siguran način, prijevoz opasnih tvari i osoba koje rukuju njima ADR, rukovanja radnim strojevima, mljekar – sirar, te ostale programe osposobljavanja; programe prekvalifikacija za zanimanja upravni referent, administrativni tajnik, komercijalist, tehničar cestovnog prometa, vozač motornog vozila, građevinski tehničar, arhitektonski tehničar, prodavač, kuhar, konobar, slastičar, mesar, cvječar, vrtlar, pekar, frizer, zidar, poljoprivredni gospodarstvenik; te programe usavršavanja za instruktora vožnje A, B, C, D i E kategorije, vozača u međunarodnom cestovnom prometu, te trgovačkog poslovođu.

POU Novska je javna ustanova za trajnu naobrazbu, kulturu i informiranje. Učilište neprestano radi na jačanju suradnje s gospodarstvenicima, zavodom za zapošljavanje, institucijama,

lokalnom i regionalnom samoupravom, udrugama, organizacijama i pojedincima. Potiče okolinu na važnost neformalnog i formalnog obrazovanja, pojačavanje suradnje s poduzećima na programima stručnog osposobljavanja i dodatnog obrazovanja zaposlenika. Osnovna zadaća POU Novska je promicanje centra za cjeloživotno učenje na svim razinama te se neprestano prilagođavati novonastalim situacijama, a posebno potrebama na tržištu rada. POU Novska u okviru obrazovanja odraslih provodi programe obrazovanja za trogodišnje srednjoškolsko obrazovanje ili prekvalifikacije za zanimanja prodavač, kuhar i konobar, te IV. razreda srednjoškolskog obrazovanja za zanimanje komercijalist.

Uz srednjoškolske programe POU Novska provodi i programe osposobljavanja za zanimanja njegovatelj/ica, keramičar/ka, parketar/ica, monter/ka suhe gradnje, operater na računalu, knjigovođa, voditelj/ica poljoprivrednog i agro-turističkog gospodarstva suradnik na poslovima grafičkog dizajna, šivač, slastičar, kuhar, konobar, te tečajeve stranih jezika. Rast broja polaznika tečajeva stranih jezika prisutan je od ulaska Republike Hrvatske u EU, kao i polaznika programa obrazovanja i/ili prekvalifikacija za zanimanja kuhar i konobar.

Pučko otvoreno učilište Mencl osim u Sisku djeluje i na području gradova Karlovac, Pula, Rijeka, Split, Šibenik i Zadar. Temeljem dugogodišnjeg iskustva u izvođenju informatičkih edukacija, POU Mencl provodi informatičke seminare za djecu i odrasle, tečajeve za osobne potrebe, te obrazovne programe za zanimanja specijalist za uredsku primjenu računala (ECDL), grafički dizajner, web dizajner, autocad dizajner, računalni programer, web programer, knjigovodstveni operater, serviser računala, te osposobljavanje za poslove računalnog operatera.

POU Kutina djeluje osnovano je još 1962. godine, a provodi razne programe obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja, te učenja stranih jezika. Na godišnjoj razini razne programe osposobljavanja pri učilištu pohađa u prosjeku 150 polaznika.

Pučko otvoreno učilište Kutina kao promotor cjeloživotnog učenja kroz obrazovanje i kulturu nudi programe obrazovanja odraslih u vidu programa osposobljavanja i učenja stranih jezika, organizira razna kulturna događanja kao što su kazališne predstave, koncerti, smotre i priredbe te kino predstave. U djelatnosti obrazovanja, POU Kutina provodi 42 verificirana programa osposobljavanja, 9 programa usavršavanja iz sektora turizma i ugostiteljstva; poljoprivrede, prehrane i veterine; graditeljstva i geodezije; strojarstva, brodogradnje i metalurgije; zdravstva i socijalne skrbi; ekonomije, trgovine i poslovne administracije; usluge osobne zaštite i zaštite; prometa i logistike, 2 verificirana programa učenja stranih jezika (njemački i engleski jezik, razine A1-B2), te jedan program izobrazbe o sigurnom rukovanju s pesticidima. U 2019. godini POU Kutina ishodilo je pozitivno stručno mišljenje Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih za 3 nova programa i to: program za stjecanje srednje stručne spreme ili prekvalifikacije za zanimanje zdravstveno-laboratorijski tehničar, program osposobljavanja za jednostavne poslove u zanimanju konobar, te program osposobljavanja za priprematelja bureka i pizza. U 2019./2020. godini programe koje provodi

POU Kutina završilo je ukupno 289 polaznika. Također, POU Kutina je nositelj u 3 EU projekta ukupne vrijednosti gotovo 3,5 milijuna kuna, te partner u još tri EU projekta.

Na području Sisačko-moslavačke županije djeluje i Javna ustanova za obrazovanje odraslih - Centar za šljivu i kesten, koji je osnovan još 2008. godine, a osnivač ustanove je Grad Petrinja. Osnovna djelatnost Centra je provoditi programe obrazovanja odraslih za specijalizirana zanimanja u poljoprivredi, prvenstveno u voćarstvu i ekološkoj poljoprivredi.

Centar za šljivu i kesten jedini u Republici Hrvatskoj, ali i u regiji ima registriran program za obrazovanje odraslih za zanimanje „Ekološki poljoprivredni gospodarstvenik“. Također Centar posjeduje suvremeno opremljen objekt za izvođenje programa rada, te vlastite pokusne parcele voćnjaka površine oko 2 ha.

Centar surađuje sa brojnim uglednim institucijama kao što je Agronomski fakultet iz Zagreba, Poljoprivredni institut iz Osijeka, te brojnim drugima kao i obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima kod kojih se provode različiti prakse i edukacije.

Osim programa osposobljavanja za zanimanje ekološki poljoprivredni gospodarstvenik, Centar provodi i druge programe osposobljavanja i to za zanimanja voćar/ica; vinogradar/ka i podrumar/ka; proizvođač/ica povrća; prerađivač/ica voća i povrća; pčelar/ica; mljekar/ica-sirar/ica; proizvođač/ica suhomesnatih proizvoda; proizvođač/ica rakija i likera; proizvođač/ica sadnog materijala; program osposobljavanja za jednostavne poslove u zanimanju kuhar; program osposobljavanja za jednostavne poslove u zanimanju konobar; te program osposobljavanja za rukovatelja motornom kosom i trimerom.

Na području SMŽ od 2003. godine djeluje i Udruga za promicanje informatike, kulture i suživota (Udruga IKS) u Petrinji koja uz djelatnosti poticanja građanskog aktivizma i volonterskog rada, osnaživanja socijalno osjetljivih i marginaliziranih skupina stanovništva, te druge djelatnosti provodi i različite aktivnosti osnaživanja građana kroz programe cjeloživotnog učenja. Udruga je dio europske LE.MO.N. mreže koju čini 15 organizacija iz 13 različitih zemalja koje zajedno rade na kreiranju i dijeljenju visoko kvalitetnih edukativnih projekata i omogućuju mladima život i rad diljem Europe. Također, Udruga je dio GOOD inicijative koju čini 46 organizacija civilnog društva iz Hrvatske, a koja se zalaže za sustavno i kvalitetno uvođenje odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo u odgojno-obrazovni sustav.

Na području županije djeluje i udruga Agencija lokalne demokracije Sisak koja od 1996. godine djeluje kao podrška razvoju lokalnih demokratskih procesa, promoviranja ljudskih prava, aktivnog građanstva i međunarodne suradnje. Provode različite programe neformalnog obrazovanja iz područja svog djelovanja, a osobito obrazovanje mladih i ostalih skupina za aktivno građanstvo i održivi razvoj te jačanje kapaciteta i umrežavanja uprave, ustanova i udruga za razvoj volonterskih programa koji doprinose socio-ekonomskom razvoju i povećanju ljudskog kapitala zajednice. Članice su Mreže mladih Jugoistočne Europe (SEEYN) koja je profilirana za programe neformalnog obrazovanje mladih i osoba koje rade s mladima na teme

aktivnog građanstva, očuvanja mira, razvoja zajednice i ekonomskog osnaživanja mladih. Program Volonterski centar Sisak pokrenut je 2011. godine te pruža sve usluge volonterskog centra, od kreiranja i provedbe volonterskih programa u suradnji s drugim dionicima, regrutiranja, evidentiranja i prosljeđivanja volontera organizatorima volontiranja, pružanja savjetodavne, informativne ili edukativne podrške volonterima i organizatorima volontera do rada i praćenja volonterske politike te doprinosu razvoju volonterstva na regionalnom i nacionalnom nivou prateći Zakon o volonterstvu i Etički kodeks volontera. Hrvatski centar za razvoj volonterstva Volonterskom centru Sisak dodijelio je 2019. godine Oznaku kvalitete sukladno standardima kvalitete za volonterske centre, što ga u ovom trenutku čini jedinim volonterskim centrom na području Sisačko-moslavačke županije koji posjeduje ovu Oznaku kvalitete.

Putem programa Volonterski centar Sisak djeluje u zagovaranju i promoviranju važnosti razvoja 8 ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje kao preporuke Europske unije i to kroz aktivnosti upoznavanja lokalne zajednice (javni, privatni, civilni sektor i građanstvo) s Potvrdom o kompetencijama koje se stječu volontiranjem s ciljem prepoznavanja stečenih vještina i znanja u različitim područjima volontiranja prilikom zapošljavanja, ali i formalnog obrazovanja kod mladih.

Zbog važnosti suradnje profitnog i neprofitnog sektora u svrhu razvoja zajednice VCS radi na razvoju korporativnog volontiranja kako bi se u budućnosti razvio sustavni pristup volontiranju i definirali općeprihvaćeni standardi volontiranja.

Unazad nekoliko godina veću zastupljenost imaju i projekti školskog volontiranja kojima se obrazovnim ustanovama pruža podrška u razvoju volonterskih programa i podižu kapaciteti za upravljanje volonterima, ali i potiče umrežavanje organizacija civilnog društva i ustanova. ALD Sisak je facilitirala i podržala osnivanje pet školskih volonterskih klubova na po području Županije, u 3 srednje i u 2 osnovne škole.

Kulinarski Institut Kul IN osnovan je 2011. godine u Sisku s ciljem razvijanja međunarodnog gastronomskog centra u kojemu će glavni fokus biti na stvaranju, istraživanju i promociji suvremenih koncepata pripreme i obrade hrane. Institut kontinuirano provodi edukativne programe iz područja kulinarstva, naprednog kulinarstva, slastičarstva, kulinarskog managementa, vinske programe i tečajeve, specijalizirane tečajeve jezika za kulinarstvo, te jednodnevne radionice. Također, u svojoj ponudi potencijalnim polaznicima Institut nudi i tečajeve pekarstva, ljetne tečajeve, te specifične tečajeve po zahtjevima korisnika ali i internacionalnu edukaciju u suradnji sa talijanskom kulinarskom akademijom ALMA, la Scuola Internazionale di Cucina Italiana i švicarskom kulinarskom školom, B.H.M.S. – Business and Hotel Management School Lucerne.

Na području Sisačko-moslavačke županije djeluje i 15 institucija za ostalo obrazovanje i poučavanje od kojih se 6 institucija bavi djelatnošću ostalog obrazovanja i poučavanja, 7 je registrirano u djelatnosti vozačkih škola, te po jedna s djelatnostima obrazovanja i poučavanja u području sporta i rekreacije i obrazovanja i poučavanja u području kulture.

6 Socijalna skrb i zaštita

Na području Sisačko-moslavačke županije djelatnosti pružanja usluga socijalne skrbi i zaštite provodi se na dvije razine: institucionalnoj i izvaninstitucionalnoj. Provedba županijske socijalne politike i koordinacije svih dionika u pružanju socijalnih usluga na području Sisačko-moslavačke županije u nadležnosti je Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu skrb i branitelje koji obavlja upravne, analitičko-planske i druge stručne poslove vezane uz djelatnost socijalne skrbi iz nadležnosti Županije. Na razini Županije, prateći razvoj i kvalitetu socijalnih usluga osnovan je i Savjet za socijalnu skrb.

Na institucionalnoj razini, ključne ustanove u području socijalne skrbi čine Centri za socijalnu skrb kojima je osnivač Republika Hrvatska. U centrima se u prvom stupnju rješavaju zahtjevi za priznavanje prava i usluga iz sustava socijalne skrbi, obiteljsko-pravne i kaznenopravne zaštite te druga prava u skladu sa odredbama Zakona o socijalnoj skrbi i Posebnim propisima.

Na području Županije djeluje 6 Centara za socijalnu skrb: Sisak, Glina, Hrvatska Kostajnica, Kutina, Novska, Petrinja i Sisak. Centar za socijalnu skrb Glina nadležan je za organiziranje rada podružnice Topusko, dok je Centar za socijalnu skrb Hrvatska Kostajnica nadležan za podružnicu Dvor. Do 2014. godine na području Županije djelovao je i Obiteljski-centar koji je bio samostalna ustanova, a nakon navedenog datuma postaje podružnica Centra za socijalnu skrb Sisak.

Centri za socijalnu skrb posreduju u ostvarivanju određenih usluga ili ih izravno organiziraju. Navedeno primarno obuhvaća prvu socijalnu uslugu (informiranje o ostvarivanju prava) i savjetovanje, organiziranje i poticanje smještaja izvan vlastite obitelji (prvenstveno u udomiteljske obitelji, poludnevne boravke, ali i domove socijalne skrbi, obiteljske domove i organizirano stanovanje), poticanje organiziranja pomoći u kući i pružanje podrške tijekom obrazovanja pokrivajući troškove učeničkog doma, te studiranja.

No, postoji prostor unapređenja socijalnih usluga koje su do sada nedovoljno održive i rasprostranjene u Županiji, a to se prije svega odnosi na uslugu dnevnog boravka koje se do sada pružaju uglavnom odraslim osobama s invaliditetom, a postoji potreba za istom uslugom za starije i nemoćne osobe te djecu s teškoćama u razvoju; razvoj usluga izvan ustanova kroz primjerice djelatnost mobilnih timova za integraciju osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju u društvo; razvoj održive mreže udomitelja s naglaskom na razvoj specijaliziranog udomiteljstva uz osiguravanje edukacije i supervizije za udomitelje; poticanje razvoja mreže obiteljskih domova kako bi se bolje koordinirali smještajni kapaciteti i posebno razvili kapaciteti za prihvata psihčki bolesnih odraslih osoba; razvoj održive pomoći i njege u kući za starije osobe; razvoj palijativne skrbi i mobilnih timova za podršku i pomoć starijim osobama;

razvoj organiziranog stanovanja za osobe s invaliditetom, osobe s poteškoćama mentalnog zdravlja i mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi.

U pogledu infrastrukture iz područja socijalne skrbi, na području Sisačko-moslavačke županije registrirani su slijedeći domovi socijalne skrbi.

1. Dom za starije i nemoćne osobe Sisak
2. Dom za starije i nemoćne osobe Petrinja
3. Dom za psihički bolesne odrasle osobe Petrinja
4. Centar za rehabilitaciju Komarevo
5. Dom za djecu i mlađe punoljetne osobe Vrbina, Sisak

Na području Županije djeluje i SOS Dječje selo Lekenik kao specifična nedržavna ustanova socijalne skrbi za djecu i mlade, a koja je financirana od strane udruge SOS Dječje selo, Sisačko – moslavačke županije i Ministarstva socijalne politike i mladih. Djelatnost obuhvaća brojne institucionalne i izvaninstitucionalne usluge čime predstavlja vrijedan resurs u skrbi za djecu i mlade u Županiji. Programi i usluge SOS Dječjeg sela su:

- Program brižan dom za svako dijete koji osigurava usluge savjetovanja, obiteljske i grupne podrške, pomoći u učenju te podršku u obiteljima kroz rad mobilnih timova osnažujući djecu, mlade i njihove roditelje
- Program polusamostalnog života i drugih oblika produžene skrbi (28 korisnika) koji se usmjerava na podršku mladima koji izlaze iz sustava alternativne skrbi s ciljem punog uključivanja u život zajednice i uspješnog osamostaljenja
- Smještaj u zajednici mladih koja osim smještaja i svih potrebnih usluga uključuje osposobljavanje za povratak u obitelj ili samostalan život
- Organizirano stanovanje uz podršku SOS majki odgajateljica i stručnog tima
- Klubovi korisnika u kojima se strukturira i organizira slobodno vrijeme djece i mladih u kreativnim, edukativnim i socijalizacijskim aktivnostima
- Informiranje, edukacije, osvještavanje, zagovaranje (od 50 do 100 korisnika) s ciljem upućivanja lokalne zajednice u dječja prava i podrške obiteljima u riziku kroz radionice u vrtićima, školama, javne skupove i manifestacije
- Edukacija pružatelja usluga i javnih službenika u JLPS provedbom nadzora, odražavanjem edukacije za djelatnike i provoditelje mjera nadzora nad izvršenjem roditeljske skrbi i udomitelje te stručnim tematskim predavanjima
- Organiziranje volonterstva, kreativnih i zabavno- rekreacijskih aktivnosti za lokalnu zajednicu

Osim domova za starije i nemoćne, na području Županije registrirano je i 26 obiteljskih domova koji pružaju uslugu smještaja starijim i nemoćnim osobama, (pokretnim, polupokretnim ili nepokretnim), i to kao stalni ili privremeni smještaj. Usluga obuhvaća 24 satnu skrb i brigu o korisniku, što podrazumijeva osiguranje adekvatnog smještaja, prehrane, osobne higijene i prostorne čistoće, zdravstvene zaštite, rekreacijskih i rehabilitacijskih sadržaja kao i psihosocijalne pomoći. Da bi se ujednačila kvaliteta pružene usluge korisniku, potrebno je uvesti Standarde kvalitete socijalnih usluga u sve obiteljske domove bez obzira po kojoj je osnovi registrirana djelatnost socijalne skrbi.

Većina obiteljskih domova pruža usluge smještaja starijim i nemoćnim osobama, no Dom za odrasle osobe Svjetlost koji se dijelom financira iz državnog proračuna, osigurava zdravstvenu i socijalnu uslugu odraslim osobama s invaliditetom, te pomoć u kući za starije i nemoćne osobe. Obiteljski dom "Prebeg" ima dugogodišnje iskustvo smještaja nepokretnih i teško pokretnih korisnika, osigurava skrb o psihički bolesnim odraslim osobama i sudjeluje u pružanju usluga palijativne skrbi, a upravo takvih usluga nedostaje u Sisačko – moslavačkoj županiji.

S obzirom da je intencija deinstitucionalizirati sustav socijalne skrbi, Upravni odjel za socijalnu skrb SMŽ, podupire sve aktivnosti na širenju mreže ustanova socijalne skrbi te partnerstvom u projektima, kroz županijski proračun i na druge prikladne načine podupire rad svih nositelja socijalnih usluga, a posebice organizacija civilnog društva.

Strateški promišljenom socijalnom politikom Županija nastoji animirati organizacije civilnog društva na osmišljavanje i pripremu programa koji će biti usmjereni na najugroženije socijalne skupine i one koji svojim djelovanjem pokrivaju čim veće područje županije, a posebno područja udaljenija od općinskih i gradskih centara.

Upravo kroz rad Savjeta za socijalnu skrb Županija je izravno uključila organizacije civilnog društva u kreiranje županijske socijalne politike jer se tako u fokus stavljaju najpotrebitiji socijalne skrbi.

Premda u Sisačko-moslavačkoj županiji postoje brojne organizacije civilnog društva, naročito one koje zastupaju osobe s invaliditetom, svega nekoliko ih je razvilo kapacitet za pružanje socijalnih usluga.

Za sada samo tri udruge svojom djelatnosti pokrivaju cijelu županiju i financiraju se izravno iz županijskog proračuna, a to su: Udruga OSI SMŽ, Petrinja, Centar za žene Adela i Udruga slijepih SMŽ.

U suradnji s Županijom, udruga IKS iz Petrinje provodi program informiranja svih dionika socijalne politike, prvenstveno nositelja socijalnih usluga, o svim natječajima za prijavu projekata i programa za financiranje iz fondova EU i RH.

Na taj način omogućen je kontinuiran uvid udrugama u mogućnosti korištenja sredstava EU i RH fondova za provedbu socijalnih projekata i programa.

Među najaktivnijim udrugama su udruge osoba s invaliditetom dijelom usmjerene na zastupanje i zagovaranje prava osoba s invaliditetom, ali i osiguravanju socijalne usluge svojim članovima pružanjem pravnih savjeta, organiziranjem grupa za samopomoć, organizacijom slobodnog vremena i sportskih događaja, nabavkom tehničkih pomagala za osobe s tjelesnim i osjetilnim oštećenjima, te provedbom programa za osobne asistente i asistente u nastavi i slično.

U pogledu broja korisnika socijalnih usluga, na području SMŽ prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo evidentirano je 20.770 osoba sa invaliditetom.

U nastavku teksta tablično je prikazan broj OSI po gradovima/općinama u SMŽ:

Tabela 33: Broj OSI po gradovima/općinama SMŽ

	Broj osoba s invaliditetom po gradovima/općina SMŽ									
	Sisak	Petrinja	Glina	Novska	Popovača	H.Kostajnica	Dvor	Sunja	Lekenik	SMŽ
Broj osoba s invaliditetom	6384	3075	1539	1867	1096	371	579	727	632	20770
Broj djece s teškoćama u razvoju	671	406	119	256	187	23	30	62	86	2401
Osobe s tjelesnim invaliditetom	5363	2642	1331	1872	917	292	561	523	488	10454
Osobe s intelektualnim poteškoćama	235	167	69	181	105	20	44	37	31	771
Osobe sa senzornim teškoćama	562	320	162	228	89	55	77	74	44	1246
Osobe s ostalim vrstama ili kombinacijama invaliditeta	2081	988	553	628	324	164	170	270	206	4896
Autizam i poremećaji iz autističnog spektra	46	18	2	9	5	2	2	1	2	95
Down sindrom	9	8	1	7	4	4	1		1	47

Izvor podataka: UOSI SMŽ (HZJZ), travanj 2020.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

U Sisačko-moslavačkoj županiji djeluje i Udruga za promicanje inkluzije koja je na razini RH prepoznatljiva po zagovaranju de-institucionalizacije i organiziranom stanovanju za osobe s intelektualnim teškoćama.

Centar za pomoć i njegu Jasenovac pruža uslugu pomoći i njege u kući za korisnike kao oblik sprječavanja institucionalizacije. Udruga Pomoć starijim osobama osigurava uslugu pomoći u kući u okolici grada Petrinje.

Specijalizirana udruga za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja Centar za žene Adela jedina je udruga koja osigurava krizni smještaj za žrtve obiteljskog nasilja. Udruga pruža usluge zaštite sigurnosti korisnika, besplatnu pravnu pomoć, psihološku podršku kroz individualni i grupni rad, pomoć u ostvarivanju prava iz socijalne skrbi, zdravstvenog i mirovinskog sustava te sustava zapošljavanja, medicinsku pomoć te rekreativne, zabavne i obrazovne aktivnosti za djecu žrtve obiteljskog nasilja. Nekoliko je istaknutih udruga za djecu i mlade. Jedna od njih je Novi svijet udruga za djecu i mlade. Udruga pruža raznovrsnu podršku djeci i mladima i to: pomoć u učenju kao podrška integraciji, edukacije za povećanje zapošljivosti, programe prevencije ovisnosti, programe prevencije nasilja i zlostavljanja nad djecom, informiranje i senzibilizacija o problemu ovisnosti i nasilja na internetu te programe kvalitetnog provođenja vremena kroz kreativne radionice. Udruga promiče i volonterstvo među djecom i mladima kroz organizaciju volonterskog kluba.

Još jedna prepoznatljiva udruga je Rehabilitacijski centar za stres i traumu Zagreb koja godinama djeluje na području Županije. Iako je djelatnost započela radom sa žrtvama traume, Udruga je danas nositelj brojnih europskih i domaćih projekata u suradnji s lokalnim dionicima, a koji se tiču poticanja zapošljavanja siromašnih građana, zagovaranjem prava mladih koji izlaze iz alternativne skrbi, organiziranjem usluge njege u kući za starije osobe i organiziranjem cjelovitog sustava podrške za osobe s invaliditetom: društveni multifunkcionalni centar u Hrvatskoj Kostajnici, usluga mobilnog tima, volonterska podrška i grupa podrške za članove obitelji osobe s invaliditetom.

Projekt građanskih prava Sisak (PGP Sisak) udruga je koja djeluje u Sisku od 2004. godine. Osnovna djelatnost udruge je pružanje besplatne pravne pomoći, a danas broji više od 25.000 korisnika većinom s područja grada Siska, ali i cjelokupne Sisačko-moslavačke županije. Najveći udio korisnika usluga udruge su socijalno ugrožene osobe među kojima su starije i nemoćne osobe, pripadnici nacionalnih manjina, nezaposleni i dr. PGP Sisak ima besplatni pravni telefon (0800 200 098) na koji se mogu dobiti besplatni pravni savjeti, te upute i odgovori vezano za pojedinačno rješavanje problema građana. Udruga je partner UNHCR-a, kontakt točka pučke pravobraniteljice, te članica Europske mreže za osobe bez državljanstva. Udruga je ovlaštena pružatelj pravne pomoći Ministarstva pravosuđa RH, te Ministarstva unutarnjih poslova za

međunarodnu zaštitu. U postojećim izvanrednim okolnostima epidemije uzrokovane koronavirusom, PGP Sisak putem besplatnog telefona pruža odgovara i na brojne upite te pruža pravne savjete vezane za radne odnose.

Udruga Agencija lokalne demokracije Sisak pruža podršku pružateljima socijalnih usluga na području SMŽ razvijajući ljudske kapacitete i pružanjem kontinuirane podrške istima za razvoj novih volonterskih programa kojima se povećava kvaliteta korisnika. Osobito usmjerena na razvoj inkluzivnog volontiranja kojim se uključuje osobe s invaliditetom te marginalizirane i ranjive skupine kao volontere u zajednici. Udruga koordinira Povjerenstvo za razvoj volonterstva Grada Siska koji prati provedbu Volonterske politike grada Siska u kojoj je socijalno područje prepoznato kao jedno od Posebni ciljnih područja za razvoj volonterstva kako bi se postignula što veća kvaliteta života korisnika različitih socijalnih usluga.

S obzirom na izražene socio-ekonomske probleme, dio udruga djeluje na načelima građanske solidarnosti pružanjem materijalne pomoći potrebitima. Primjer je Humanitarno društvo "Sv. Kvirina" koje za korisnike osigurava humanitarnu pomoć i zagovaranje prava siromašnih osoba.

Nedvojbeno, jedan od najistaknutijih pružatelja usluga socijalne skrbi i zaštite najugroženijih skupina stanovništva svakako je Hrvatski Crveni križ koji ima poseban status reguliran nacionalnim zakonodavstvom.

U Sisačko-moslavačkoj županiji djeluju gradska društva u Glini, Hrvatskoj Kostajnici, Kutini, Novskoj, Petrinji, Sisku i općinska društva u Dvoru, Gvozdu i Topuskom.

Dio aktivnosti namijenjen usmjeren je ka pomoći građanima, kao što su sanacija bunara siromašnim građanima, dodjela humanitarne pomoći.

Gradsko društvo Crvenog križa u Sisku organizira rad socijalne samoposluge za korisnike. Za starije osobe organiziraju se usluge mjerenja tlaka i šećera, osigurava pomoć u kući te prijevoz iz izoliranih krajeva. Gradsko društvo Crvenog križa u Novskoj provodi savjetovanja za 50 korisnika s problemom ovisnosti, te za djecu i mlade preventivne zdravstvene programe kroz edukaciju i edukaciju o opasnosti od mina. Crveni križ Novska također nudi usluge logopeda za djecu kojima je ona potrebna i nedostupna.

S obzirom na nepovoljne demografske ali i ekonomske pokazatelje na području Sisačko-moslavačke županije, potrebno je kontinuirano promišljati i osmišljavati lepezu socijalnih usluga koje će zadovoljiti sve potrebe najugroženijih skupina stanovništva i učiniti usluge dostupne svim potencijalnim korisnicima u jednakoj mjeri.

Razvoj socijalnih usluga u Sisačko-moslavačkoj županiji temelji se na Akcijskom planu u kojemu je definirana vizija sustava socijalne politike kojoj Sisačko-moslavačka županija teži, a koja će se ostvariti kroz razvoj održivih, inovativnih, de-institucionaliziranih i ciljanih socijalnih usluga za sve ranjive skupine; unapređenje dostupnosti socijalnih usluga u svim dijelovima Županije; te daljnji razvoj kapaciteta i umrežavanje pružatelja socijalnih usluga u Županiji.

STRATEŠKE ODREDNICE

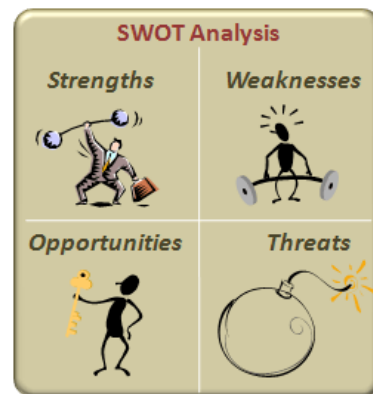

1. SWOT ANALIZA

Svaki plan i program koji uključuje razvojnu komponentu, odnosno analizira problematiku i definira ciljeve razvoja, u svom programskom dijelu sadrži SWOT analizu.

SWOT je akronim nastao od engleskih riječi:

- **S**trengths - snage
- **W**eaknesses - slabosti
- **O**pportunities - mogućnosti
- **T**hreats - prijetnje

Svrha SWOT analize je identificiranje vlastitih razvojnih snaga i slabosti, te mogućnosti i prijetnji u okolini. Temelji se na pretpostavci da se najveći uspjeh postiže maksimiziranjem vlastitih snaga i prilika u okolini uz istodobno minimiziranje prijetnji i slabosti.

Snage i slabosti označavaju više ili manje stabilna svojstva na koja dionici mogu direktno utjecati poduzimanjem određenih mjera. Mogućnosti i prijetnje upućuju na vanjske, više-manje dinamične strukture, na čije stanje i intenzitet dionici nemaju izravan utjecaj.

Na temelju prethodne socio-ekonomske analize u županiji, definirane su snage, slabosti, mogućnosti i prijetnje u području razvoja ljudskih potencijala u Sisačko-moslavačkoj županiji.

Pri izradi SWOT analize, naglasak je bio stavljen na područja koja su usko vezana uz područje ljudskih resursa, odnosno na sljedeća područja:

- Zapošljavanje
- Obrazovanje i cjeloživotno učenje
- Socijalna inkluzija

SWOT analiza je poveznica između dosadašnjeg stanja i željenog budućeg razvoja izraženog u viziji, strateškim ciljevima i Posebni ciljima razvoja Županije.

U nastavku teksta prikazana je SWOT analiza izrađena za svako specifično područje:

ZAPOŠLJAVANJE

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dominantne djelatnosti prerađivačke industrije ✓ Porast broja poslovnih subjekata ✓ Porast broja registriranih i aktivnih tvrtki na području županije ✓ Porast broja aktivnih obrta na području županije ✓ Porast broja zaposlenih u obrtima ✓ Aktivne poduzetničke zone ✓ Kontinuirana institucionalna potpora razvoju poduzetništva i obrtništva (4 razvojne agencije, 3 inkubatora, 2 javne ustanove) ✓ Blagi rast zaposlenosti na području županije ✓ Visok udio zaposlenih u prerađivačkoj industriji ✓ Geografski položaj županije pogodan za dnevnu mobilnost radne snage ✓ Smanjivanje nezaposlenosti prethodne tri godine ✓ Smanjivanje broja nezaposlenih osoba sa invaliditetom ✓ Primjena mjera aktivne politike zapošljavanja ✓ Prilagodba postojećih i uvođenje novih mjera aktivne politike zapošljavanja uslijed epidemije uzrokovane koronavirusom ✓ Rast broja korisnika mjera za zapošljavanje i samozapošljavanje ✓ Aktivno Lokalno partnerstvo za zapošljavanje ✓ Civilni sektor koji nudi mogućnosti edukacije i stjecanja znanja i kompetencija za veću konkurentnost tražitelja zaposlenja na tržištu rada 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nejednaka gospodarska razvijenost područja županije ✓ Nesrazmjer u razvijenosti gradskih i ruralnih područja ✓ Niska stopa zaposlenosti u ruralnim područjima ✓ Nepovoljna vlasnička struktura obrta prema spolu – manji udio žena ✓ Nizak udio mladih vlasnika obrta ✓ Tradicionalna podjela na muška i ženska zanimanja kod zaposlenih u obrtima ✓ Niže prosječne neto plaće u odnosu na prosjek RH ✓ Visoka stopa registrirane nezaposlenosti ✓ Veći udio nezaposlenih žena u ukupnoj nezaposlenosti na području županije ✓ Nepovoljna obrazovna struktura nezaposlenih osoba (niža i srednja razina) ✓ Nepovoljna dobna struktura nezaposlenih osoba (najveći udio nezaposlenih starijih od 50 godina) ✓ Visok udio dugotrajno nezaposlenih osoba (dulje od 8 godina) ✓ Nedovoljno zapošljavanje osoba sa invaliditetom na području županije ✓ Nepoštivanje zakonskih odredbi u svezi zapošljavanja osoba sa invaliditetom ✓ Nedovoljno razvijena socijalna ekonomija i poduzetništvo
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Osnaživanje i umrežavanje potpunih institucija i infrastrukture za razvoj MSP ✓ Razvoj novih industrija i otvaranje novih radnih mjesta (industrija video-igara i ostale kreativne industrije) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nizak BDP i BDP per capita ✓ Depopulacija područja županije – negativan saldo ukupne migracije ✓ Negativni prirodni prirast ✓ Starenje populacije

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

SIMORA
RAZVOJNA AGENCIJA
SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uvođenje novih mjera aktivne politike zapošljavanja ✓ Financiranje kroz EU projekte ✓ Postojeći uspješni poduzetnici koji se mogu koristiti kao poslovni anđeli ✓ Jačanje potpore civilnom sektoru u razvoju i provedbi edukacija i stjecanja znanja i kompetencija za veću konkurentnost tražitelja zaposlenja na tržištu rada ✓ Poticati razvoj i jačanje socijalne ekonomije i poduzetništva 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Povećana izdavanja za sustav mirovinskog osiguranja ✓ Poremećaji na tržištu rada uzrokovani epidemijom koronavirusa ✓ Zapošljavanje jeftine radne snage iz inozemstva ✓ Odlazak radno sposobnog stanovništva u inozemstvo ✓ Deprofesionalizacija poradi dugotrajne nezaposlenosti ✓ Nepostojanje mjera politike zaštite radnih mjesta zaposlenih u civilnom sektoru na neprofitnim programima
---	--

OBRAZOVANJE I CJELOŽIVOTNO UČENJE	
SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Razvijen sustav predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja na području županije ✓ 91 osnovna i 13 srednjih škola ✓ Porast broja učenika prethodne tri godine u osnovnim školama na području grada Popovača i općine Lipovljani ✓ Porast broja upisanih učenika u srednje škole umjetničkog usmjerenja ✓ Provedba novog redovnog programa – uveden novi program za zvanje „tehničar za razvoj video igara“ u Tehničkoj školi Sisak ✓ Kontinuirana izrada preporuka za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja (HZZ) ✓ Ustanove visokoškolskog obrazovanja na području županije (Metalurški fakultet, FOI Varaždin – Sisak, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – odsjek Petrinja i privatno međunarodno sveučilište Libertas) ✓ Stipendiranje studenata kroz programe Županije, općina i gradova ✓ Razvijena mreža ustanova koje provode programe cjeloživotnog učenja ✓ Kontinuirano djelovanje nekoliko organizacija civilnog društva koje provode programe cjeloživotnog obrazovanja 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Neusklađenost sustava obrazovanja sa stvarnim potrebama na tržištu rada ✓ Trend smanjivanja broja upisane djece u ustanove predškolskog odgoja i obrazovanja ✓ Smanjivanje broja upisanih učenika u osnovne i srednje škole ✓ Nedovoljna primjena praktičnog rada u provedbi obrazovnih programa ✓ Nedovoljno izgrađena infrastruktura za smještaj učenika ✓ Nedovoljna umreženost obrazovnih institucija i poslovne zajednice ✓ U odnosu na broj upisanih, relativno nizak udio studenata koji završavaju studije ✓ Nedostatak stručnog kadra u obrazovnim institucijama (logopedi, psiholozi, edukacijski rehabilitatori, radni terapeuti i dr.) ✓ Nedostatak motivacije kod nezaposlenih osoba za dodatnim obrazovanjem ✓ Nedovoljna motivacija kod nezaposlenih osoba za poslovima u kojima dominira fizički rad ✓ Programi civilnog sektora koji nude cjeloživotno obrazovanje financijski ovisni o lokalnim, regionalnim i nacionalnim potporama

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Blizina i dostupnost formalnih, neformalnih i informalnih obrazovnih programa na području Grada Zagreba ✓ Motiviranost i inicijative lokalnih dionika za uvođenjem novih oblika obrazovnih programa 	
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stipendiranje učenika za deficitarna zanimanja ✓ Pojačano stipendiranje STEM područja (science, technology, engineering, mathematics) ✓ Stimuliranje inovacija i istraživanja u obrazovnim procesima ✓ Uvođenje novih obrazovnih programa i zanimanja ✓ Modernizacija obrazovne infrastrukture ✓ Mobilnost za učenje kroz Erasmus program ✓ Jačanje modela e-učenja ✓ Cjeloživotno učenje kroz neprofitni sektor (organizacije civilnog društva) ✓ Jačanje potpore lokalne i regionalne uprave u održivom financiranju programa cjeloživotnog učenja kojeg provodi civilni sektor 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zatvaranje područnih škola zbog nedovoljnog broja djece ✓ Visoki troškovi obrazovanja ✓ Ograničene financijske mogućnosti stanovništva ✓ Nezainteresiranost i nemotiviranost odraslih i mladih osoba za cjeloživotno učenje ✓ Nezainteresiranost dijela poslodavaca da ulažu u edukaciju svojih zaposlenika

SOCIJALNA INKLUZIJA	
SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Deinstitutionalizacija kao strateški cilj na razini RH ✓ Akcijski plan razvoja socijalnih usluga na području SMŽ ✓ Smanjenje broja nezaposlenih osoba s invaliditetom ✓ Poticajne mjere i programi za zapošljavanje osoba s invaliditetom i osoba u nepovoljnom položaju ✓ Uspostavljen mehanizam suradnje javnog i civilnog sektora ✓ Mreža domova za starije i nemoćne i obiteljskih domova 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nepovoljni demografski trendovi – depopulacija područja županije ✓ Nedovoljna rasprostranjenost socijalnih usluga u svim dijelovima županije ✓ Nedovoljna senzibilnost poslodavaca za zapošljavanje osoba u nepovoljnom položaju ✓ Nerazvijen standard kvalitete pružanja socijalnih usluga za sve dionike ✓ Nedovoljno razvijeni kapaciteti udruga za pružanje socijalnih usluga ✓ Nedostatak organiziranog i prilagođenog prijevoza za osobe sa invaliditetom

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aktivne udruge osoba sa invaliditetom 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Neprilagođen prilaz javnim ustanovama i uslugama osobama s invaliditetom ✓ Nedovoljno financiranje socijalnih usluga ✓ Socijalne potpore demotiviraju nezaposlene i njihovo aktivnije uključivanje na tržište rada ✓ Nedovoljna suradnja i umreženost svih sektora u provedbi politika socijalne zaštite i skrbi
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jačanje izvaninstitucionalnih oblika socijalne zaštite i skrbi posebice pružanje usluga rane intervencije , poludnevni boravaka, osobne asistencije, pomoć u kući, te psihosocijalne podrške osobama s invaliditetom ✓ Jačanje organizacija civilnog društva za pružanje socijalnih usluga ✓ Jačanje kapaciteta pružatelja socijalnih usluga za održivi razvoj inovativnih volonterskih programa ✓ Razvoj postojećih i osmišljavanje novih socijalnih usluga sukladno potrebama ✓ Povećati dostupnost kvalitetnih socijalnih programa u svim dijelovima županije, posebice manjim i ruralnim dijelovima ✓ Razvijati inovativne pristupe u području socijalnog uključivanja uz primjenu modernih tehnologija ✓ Financiranje projekata i usluga koji doprinose socijalnoj inkluziji kroz EU fondove 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Povećana stopa rizika od siromaštva u ruralnim područjima, kod starijeg stanovništva i drugih osjetljivih skupina ✓ Demografsko starenje stanovništva ✓ Birokracija i sporost javne uprave u rješavanju socijalnih problema stanovništva

2. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA

Vizija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije predstavlja buduću željenu situaciju u području zapošljavanja, obrazovanja i cjeloživotnog učenja, te socijalne inkluzije. Vizija se temelji na provedenoj socioekonomskoj analizi, te rezultatima dobivenim SWOT analizom.

Sisačko-moslavačka županija teži imati kvalitetnu radnu snagu koja može odgovoriti zahtjevima tržišta rada, te doprinijeti održivom i ravnomjernom gospodarskom razvoju cjelokupnog područja županije.

Obrazovani, motivirani i fleksibilni ljudski resursi temelj su konkurentnog gospodarstva SMŽ koja svoju prepoznatljivost gradi na tradicionalnim i suvremenim industrijama;

Visoka razina zaposlenosti i socijalne kohezije uspostavljena je na snažnom partnerstvu i komunikaciji svih razvojnih dionika sa ciljem povećanja standarda života stanovništva i demografskog oporavka područja Županije

VIZIJA RAZVOJA LJUDSKIH POTENCIJALA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

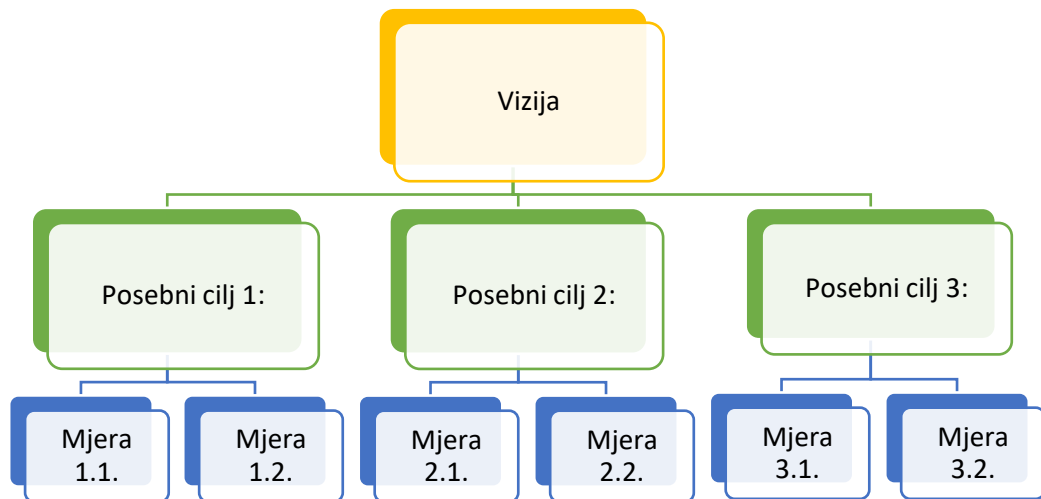
3. POSEBNI RAZVOJNI CILJEVI I MJERE

Kako bi se ostvarila vizija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije, Lokalno partnerstvo za zapošljavanje Sisačko-moslavačke županije donijelo je sljedeće posebne razvojne ciljeve i mjere za razdoblje od 2021. do 2027. godine:

POSEBNI RAZVOJNI CILJEVI:

1. Razvoj socijalne ekonomije i poduzetništva, te jačanje socijalne kohezije
2. Povećanje razine zapošljivosti i produktivnosti radne snage, te jačanje konkurentnosti i održivosti gospodarstva
3. Usklađivanje i razvoj sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada

Shematski prikaz vizije razvoja, posebnih razvojnih ciljeva i mjera Strategije razvoja ljudskih potencijala SMŽ

POSEBNI CILJ 1. Razvoj socijalne ekonomije i poduzetništva, te jačanje socijalne kohezije

Mjera 1.1. Jačanje potpornog okruženja i partnerskih odnosa na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini

Mjera 1.2. Poticanje jednakih mogućnosti zapošljavanja svih osjetljivih skupina i usklađivanje profesionalnog i privatnog života

Mjera 1.3. Jačanje postojećih i razvoj novih socijalnih usluga

Mjera 1.4. Jačanje kapaciteta i uloge civilnog društva u socioekonomskom razvoju

POSEBNI CILJ 2. Povećanje razine zapošljivosti i produktivnosti radne snage, te jačanje konkurentnosti i održivosti gospodarstva

Mjera 2.1. Unaprjeđenje znanja, vještina i kompetencija nezaposlenih osoba

Mjera 2.2. Promocija i poticanje cjeloživotnog obrazovanja

Mjera 2.3. Osnaživanje sektora malog i srednjeg poduzetništva, te obrtništva

POSEBNI CILJ 3. Usklađivanje i razvoj sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada

Mjera 3.1. Povećanje kvalitete osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja

Mjera 3.2. Jačanje uloge i povezanosti obrazovnog sustava s poslovnom zajednicom

Mjera 3.3. Osnaživanje kompetentnosti zaposlenika u obrazovnom sustavu

Razrada definiranih posebnih razvojnih ciljeva i mjera razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije prikazana je u nastavku teksta:

POSEBNI CILJ 1.	RAZVOJ SOCIJALNE EKONOMIJE I PODUZETNIŠTVA, TE JAČANJE SOCIJALNE KOHEZIJE
Mjera 1.1.	Jačanje potpornog okruženja i partnerskih odnosa svih dionika na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini
Opis mjere, razvojnih potreba i potencijala	Iako je na nacionalnoj razini uspostavljena institucionalna podrška razvoju socijalne ekonomije i poduzetništva, unatoč brojnim pozitivnim utjecajima koji generira ovaj ekonomski model, prema dostupnim istraživanjima i podacima, stupanj razvijenosti socijalne ekonomije u RH je na vrlo niskoj razini, čemu u prilog govori i podatak da socijalna poduzeća u RH zapošljavaju manje od 1.000 osoba. S obzirom da socijalna ekonomija ima važnu i rastuću ulogu u tržišnoj ekonomiji, te da teži razvoju gospodarstva koje usklađuje socijalnu, gospodarsku i financijsku dimenziju i doprinosi općem interesu društva, ovaj koncept prepoznat je kao odgovor na razvojne izazove i potrebe tržišta rada i gospodarstva općenito u Sisačko-moslavačkoj županiji. Kako bi se podržao rast i razvoj socijalne ekonomije i poduzetništva potrebno je prije svega ojačati potpuno okruženje koje će poduzimanjem posebno osmišljenih mjera, te sinergijskim i proaktivnim djelovanjem biti glavni aktivator razvoja ovog ekonomskog koncepta na području Sisačko-moslavačke županije.
Aktivnosti	- Zagovaranje javnih politika koji će omogućiti razvoj subjekata iz područja socijalne ekonomije

	<ul style="list-style-type: none"> - Umrežavanje i suradnja sa regionalnim dionicima iz drugih zemalja članica EU koje imaju razvijene dobre prakse i primjere socijalnog poduzetništva - Umrežavanje i suradnja dionika iz javnog, privatnog i neprofitnog sektora - Osmišljavanje inicijativa i pilot programa razvoja socijalnog poduzetništva - Jačanje vidljivosti i prepoznatljivosti koncepta socijalne ekonomije i poduzetništva u medijima i široj javnosti - Osmišljavanje i predlaganja programa potpora za razvoj socijalnih poduzeća - Osmišljavanje i donošenje programa poreznih olakšica i poticaja - Provedba programa obrazovanja i osposobljavanja iz područja socijalne ekonomije - Podrška razvoju inovativnih financijskih instrumenata za poticanje socijalnog poduzetništva - Identifikacija javnih poslovnih, građevinskih i poljoprivrednih resursa sa ciljem stavljanja u funkciju razvoja socijalnog poduzetništva - Podrška razvoju socijalnih poduzetnika u djelatnostima dodavanja tržišne vrijednosti poljoprivrednim i tradicionalnim proizvodima 										
Nositelj(i) mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sisačko-moslavačka županija ✓ Lokalno partnerstvo za zapošljavanje ✓ Hrvatski zavod za zapošljavanje ✓ Strukovna udruženja u gospodarstvu 										
Korisnici mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Organizacije civilnog društva ✓ Poslovni subjekti ✓ Bankarski sektor 										
Okvirni financijski plan	Planirani izvori financiranja										
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 20%;"></th> <th style="width: 20%;">Nacionalna sredstva</th> <th style="width: 20%;">EU sredstva</th> <th style="width: 20%;">Ostalo</th> <th style="width: 20%;">Ukupno (Kn)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">2021. – 2027.</td> <td>Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku; Ministarstvo rada i mirovinskog sustava</td> <td style="text-align: center;">ESF</td> <td></td> <td style="text-align: center;">600.000,00</td> </tr> </tbody> </table>		Nacionalna sredstva	EU sredstva	Ostalo	Ukupno (Kn)	2021. – 2027.	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku; Ministarstvo rada i mirovinskog sustava	ESF		600.000,00
	Nacionalna sredstva	EU sredstva	Ostalo	Ukupno (Kn)							
2021. – 2027.	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku; Ministarstvo rada i mirovinskog sustava	ESF		600.000,00							
Praćenje provedbe mjere (monitoring)											
Indikatori praćenja (outputa)	<ul style="list-style-type: none"> - Broj i vrsta edukativnih programa iz područja socijalnog poduzetništva - Broj polaznika edukativnih programa iz područja socijalnog poduzetništva - Broj dodijeljenih potpora za razvoj socijalnih poduzeća - Broj provedenih medijskih kampanja - Broj provedenih inicijativa - Broj novih financijskih instrumenata za poticanje socijalnog poduzetništva - Broj registriranih i aktivnih socijalnih poduzeća - Broj zaposlenih u socijalnim poduzećima 										

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Indikatori praćenja (rezultata)	<ul style="list-style-type: none"> - Provedeno 7 edukativnih programa iz područja socijalnog poduzetništva - 70 osoba sudjelovalo u provedbi edukativnih programa - Provedene 3 medijske kampanje - Osnovana 3 socijalna poduzeća - Zaposleno 6 djelatnika u socijalnim poduzećima - Dodijeljene 3 potpore za razvoj socijalnih poduzeća
Izvori provjere podataka	<ul style="list-style-type: none"> - Baze podataka provoditelja edukacija/programa obrazovanja/osposobljavanja (potpisne liste, certifikati/uvjerenja) - Broj odrađenih savjetovanja na temu socijalnog poduzetništva - Broj i vrsta provedenih promidžbenih aktivnosti - Osnivački dokumenti socijalnih poduzeća - Nadležni registri - HZMO - Medijska izvješća

POSEBNI CILJ 1.	RAZVOJ SOCIJALNE EKONOMIJE I PODUZETNIŠTVA, TE JAČANJE SOCIJALNE KOHEZIJE
Mjera 1.2.	Poticanje jednakih mogućnosti zapošljavanja svih osjetljivih skupina i usklađivanje profesionalnog i privatnog života
Opis mjere, razvojnih potreba i potencijala	Na području Sisačko-moslavačke županije postoji niz osjetljivih skupina stanovništva (osobe sa invaliditetom, dugotrajno nezaposleni, žene, mladi i dr.) kojima je otežan ulazak i ostanak na tržištu rada. U gospodarskom sektoru još uvijek postoje predrasude prema zapošljavanju osjetljivih skupina nezaposlenih osoba, a potencijalni poslodavci nemaju prilagođene uvjete rada za pojedine skupine osoba u nepovoljnom položaju (osobe sa invaliditetom). Iako postoji zakonska obveza u pogledu minimalnog broja osoba sa invaliditetom koje poduzetnici moraju zapošljavati, u praksi je zamijećeno da velik broj poslodavaca ne poštuje propisane zakonske obveze. Kako bi se omogućila integracija osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada ali i u sve segmente društva potrebno je kontinuirano i sustavno provoditi aktivnosti kojima će se osigurati podrška svih relevantnih dionika, unaprijediti njihove znanja i vještine, potaknuti poslovni sektor za njihovo zapošljavanje ali i prilagoditi uvjete zapošljavanja i rada osoba u nepovoljnom položaju.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Provedba javnih kampanja za zapošljavanje osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada - Podizanje motivacije i zapošljivosti osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada kroz informativne aktivnosti, obrazovne programe, programe dokvalifikacija/prekvalifikacija/usavršavanja/osposobljavanja - Jačanje radnih i socijalnih kompetencija osoba u nepovoljnom položaju - Omogućiti dostupnost kvalitetnom obrazovanju i potpori u provedbi istoga kroz podršku osobnih asistenata - Poticanje sudjelovanja osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada u aktivnostima lokalne zajednice - Zagovaranje javnih politika usmjerenih na omogućavanje fleksibilnog radnog mjesta i radnog vremena (rad na daljinu, rad od kuće, klizno radno vrijeme i sl.) - Izrada modularnih programa skrbi za djecu korisnika različitih kategorija (oba zaposlena roditelja, samohrani roditelji i sl.) - Pružanje savjetodavne i psihosocijalne potpore osobama u nepovoljnom položaju
Nositelj(i) mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ HZZ ✓ Ustanove za obrazovanje odraslih osoba ✓ Organizacije civilnog društva
Korisnici mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Osobe s invaliditetom ✓ Dugotrajno nezaposlene osobe ✓ Osobe 50+ godina prijavljene na Zavodu za zapošljavanje ✓ Žene ✓ Žrtve obiteljskog nasilja ✓ Hrvatski branitelji ✓ Pripadnici nacionalnih manjina ✓ Samohrani roditelji ✓ Pripadnici ostalih socijalno osjetljivih skupina

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Okvirni financijski plan	Planirani izvori financiranja			
	Nacionalna sredstva	EU fondovi	Ostali izvori	Ukupno (kn)
2021. – 2027.	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku	ESF, EaSI	Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Zaklada za ljudska prava i solidarnost, Inicijativa mladih za ljudska prava i dr.	850.000,00
Praćenje provedbe mjere (monitoring)				
Indikatori praćenja (outputa)	<ul style="list-style-type: none"> - Broj i vrsta provedenih promotivnih aktivnosti u okviru javnih kampanja - Broj edukacija poslodavaca, osoba s invaliditetom i djelatnika koji se bave zapošljavanjem i rehabilitacijom - Broj novih radnih mjesta prilagođenih za osobe sa invaliditetom - Broj obrazovnih/edukativnih programa prilagođenih osobama u nepovoljnom položaju - Broj izdanih certifikata za obrazovne programe/edukacije - Broj učenika koji koriste asistente u nastavi - Novi oblici mjera usmjerenih na poticanje poslodavaca na zapošljavanje osoba u nepovoljnom položaju - Broj osoba uključenih u programe koje su organizirale obrazovne institucije 			
Indikatori praćenja (rezultata)	<ul style="list-style-type: none"> - Provedene 4 javne kampanje - 5 obrazovnih/edukativnih programa prilagođenih osobama u nepovoljnom položaju - 20 izdanih certifikata/uvjerenja za završene obrazovne/edukativne programe - Usvojene 3 nove poticajne mjere za zapošljavanje osoba u nepovoljnom položaju - 20 radnih mjesta prilagođenih osobama s invaliditetom 			
Izvori provjere podataka	<ul style="list-style-type: none"> - Medijska izvješća - Ankete poslodavaca - Izvješća obrazovnih ustanova - Potpisne liste i evaluacijska izvješća sa edukacija - Proračun Sisačko-moslavačke županije - Ugovori s HZZ-om 			

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

POSEBNI CILJ 1.	RAZVOJ SOCIJALNE EKONOMIJE I PODUZETNIŠTVA, TE JAČANJE SOCIJALNE KOHEZIJE			
Mjera 1.3.	Jačanje postojećih i razvoj novih socijalnih usluga			
Opis mjere, razvojnih potreba i potencijala	Na području Sisačko-moslavačke županije demografski pokazatelji ukazuju na starenje stanovništva što direktno rezultira povećanim potrebama za socijalnim i zdravstvenim uslugama ali i povećanim javnim izdacima za socijalnu skrb i zdravstvo. Tradicionalni obrasci u društvu u okviru kojih se obitelj brinula o ostarjelim članovima društva danas su sve manje zastupljeni, te je upravo institucionalni smještaj starijih osoba, kao dominantan oblik skrbi za starije osobe, često jedina alternativa. Može se očekivati da postojeći oblici skrbi neće biti primjereni i dostatni novim generacijama starijih ljudi u budućnosti. Starije osobe već danas imaju više slobodnog vremena, više neovisnosti i sigurnosti, a nove generacije starijih ljudi bit će zdravije, boljeg obrazovanja, a time i zahtjevnije. Sukladno navedenom, realno je za očekivati se da će se povećavati potreba za korištenjem stručnih usluga skrbi izvan obitelji. Stoga je potrebno reformirati tradicionalne oblike skrbi za starije, proširivati postojeće programe i provoditi novu shemu socijalne zaštite u području skrbi za starije osobe, odnosno približiti se konceptu aktivnog starenja i holističkom pristupu u planiranju i pružanju socijalnih usluga koje će omogućiti zadovoljavanje određenih potreba svim starijim osobama pod jednakim uvjetima, te im učiniti dostupnim različite usluge.			
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Identifikacija i razvoj modela praćenja i evaluacije socijalnih usluga i mjera - Jačanje komunikacije, razmjene informacija i partnerskih odnosa - Poboljšanje postojećih i uvođenje novih socijalnih usluga - Poboljšanje dostupnosti socijalnih usluga u svim dijelovima županije - Poticanje razvoja izvaninstitucionalnih oblika socijalnih usluga - Uvođenje standarda kvalitete socijalnih usluga za sve pružatelje usluga - Edukacije pružatelja usluga u radu sa ciljanim skupinama korisnika - Osnaživanje organizacija civilnog društva za kreiranje i pružanje novih i inovativnih socijalnih usluga - Umrežavanje i suradnja pružatelja socijalnih usluga 			
Nositelj(i) mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sisačko-moslavačka županija ✓ Centri za socijalnu skrb ✓ Pružatelji socijalnih usluga 			
Korisnici mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Domovi za starije i nemoćne ✓ Obiteljski domovi ✓ Organizacije civilnog društva ✓ Zaposlenici koji pružaju socijalne usluge ✓ Korisnici socijalnih usluga i članovi njihovih obitelji 			
Okvirni financijski plan	Planirani izvori financiranja			
2021. – 2027.	Nacionalna sredstva	EU fondovi	Ostali izvori	Ukupno (Kn)
	Ministarstvo za demografiju,	ESF, EaSI		900.000,00

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

	obitelj, mlade i socijalnu politiku			
Praćenje provedbe mjere (monitoring)				
Indikatori praćenja (outputa)	<ul style="list-style-type: none"> - Broj novih i/ili poboljšanih socijalnih usluga - Broj subvencioniranih socijalnih usluga - Broj educiranih zaposlenika koji pružaju socijalne usluge - Broj i vrsta socijalnih usluga koje pružaju organizacije civilnog društva - Broj organizacija civilnog društva koje su poboljšale/uvele nove socijalne usluge - Broj i vrsta provedenih promotivnih aktivnosti - Broj novih socijalnih projekata organizacija civilnog društva 			
Indikatori praćenja (rezultata)	<ul style="list-style-type: none"> - 600 pripadnika ciljanih skupina - korisnika novih/poboljšanih socijalnih usluga - 10 novih socijalnih usluga koje pružaju organizacije civilnog društva - 5 organizacija civilnog društva koje su poboljšale postojeće/uvele nove socijalne usluge - Provedeno 6 novih socijalnih projekata u partnerstvu 			
Izvori provjere podataka	<ul style="list-style-type: none"> - Izvješća Centara za socijalnu skrb - Izvješća Županijskog savjeta za socijalnu skrb - Projektna izvješća - Medijska izvješća - Statistički podaci HZZ-a 			

POSEBNI CILJ 1.	RAZVOJ SOCIJALNE EKONOMIJE I PODUZETNIŠTVA, TE JAČANJE SOCIJALNE KOHEZIJE			
Mjera 1.4.	Jačanje kapaciteta i uloge civilnog društva u socioekonomskom razvoju			
Opis mjere, razvojnih potreba i potencijala	Zajednička osnova svim organizacijama civilnog društva na području Sisačko-moslavačke županije je obavljanje djelatnosti radi ostvarivanja društveno korisnih ciljeva, a njihovo djelovanje doprinosi stvaranju društvenog i socijalnog okruženja koje tada indirektno utječe i na gospodarski rast i razvoj. Organizacije civilnog društva predstavljaju vrlo značajan kapital Županije koji nije u dovoljnoj mjeri razvijen i iskorišten za opće interese društva.			
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Jačanje učinkovitosti i održivosti organizacija civilnog društva - Educiranje i usavršavanje unutar organizacija civilnog društva - Promicanje volonterstva kao opće prihvatljive društvene vrijednosti - Uključivanje organizacija civilnog društva u kreiranje javnih politika i donošenje odluka - Promicati važnost aktivnog građanstva i pozitivnih primjera uspješnih inicijativa i projekata organizacija civilnog društva u razvoju zajednice - Poticati suradnju javnog i privatnog sektora sa organizacijama civilnog društva 			
Nositelj(i) mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sisačko-moslavačka županija ✓ Gradovi/općine SMŽ ✓ Organizacije civilnog društva SMŽ 			
Korisnici mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Organizacije civilnog društva SMŽ ✓ Zaposleni u organizacijama civilnog društva ✓ Volonteri organizacija civilnog društva ✓ Stanovništvo Sisačko-moslavačke županije 			
Okvirni financijski plan	Planirani izvori financiranja			
	Nacionalna sredstva	EU fondovi	Ostali izvori	Ukupno (kn)
2021. – 2027.	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku	ESF, Erasmus+	Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Zaklada za ljudska prava i solidarnost, Inicijativa mladih za ljudska prava i ostale zaklade i fundacije	1.150.000,00
Praćenje provedbe mjere (monitoring)				
Indikatori praćenja (outputa)	<ul style="list-style-type: none"> - Broj provedenih radionica - Broj sudionika radionica - Broj i vrsta provedenih promotivnih aktivnosti - Broj projekata organizacija civilnog društva - Broj sufinanciranih projekata organizacija civilnog društva - Broj provedenih volonterskih akcija 			

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

	<ul style="list-style-type: none"> - Broj potpisanih sporazuma o partnerstvu s dionicima iz drugih sektora - Broj predstavnika organizacija civilnog društva u savjetodavnim i sličnim tijelima jedinica lokalne i regionalne samouprave
Indikatori praćenja (rezultata)	<ul style="list-style-type: none"> - Provedeno 20 edukativnih radionica na temu upravljanja u organizacijama civilnog društva, financijskog poslovanja, projektnog planiranja, te rada sa specifičnim grupama korisnika - Educirano 200 članova/zaposlenika organizacija civilnog društva - Izvršena prijava 35 projektnih prijedloga za EU sredstva - Provedeno 70 volonterskih akcija - Potpisano 10 sporazuma o partnerstvu
Izvori provjere podataka	<ul style="list-style-type: none"> - Baze podataka provoditelja radionica - Medijska izvješća - Odluke javnih tijela o sufinanciranju projekata OCD-a - Zapisnici sa održanih sastanaka

POSEBNI CILJ 2.	POVEĆANJE RAZINE ZAPOŠLJIVOSTI I PRODUKTIVNOSTI RADNE SNAGE TE JAČANJE KONKURENTNOSTI I ODRŽIVOSTI GOSPODARSTVA			
Mjera 2.1.	Unaprjeđenje znanja, vještina i kompetencija nezaposlenih osoba na tržištu rada			
Opis mjere, razvojnih potreba i potencijala	Strukturalna nezaposlenost, neodgovarajuća razina obrazovanja i vještina nezaposlenih, te nedovoljna ulaganja u razvoj kompetencija zaposlenih i poduzetnika koji se ne mogu prilagoditi promjenjivim uvjetima na tržištu rada rezultiraju niskom konkurentnošću gospodarstva Sisačko-moslavačke županije. Navedeno je posebno vidljivo iz podataka o registriranoj stopi nezaposlenosti, te visokom udjelu dugotrajno nezaposlenih osoba na području županije. Stoga je potrebno sustavno i kontinuirano provoditi aktivnosti koje će unaprijediti kompetencije nezaposlenih osoba za brži ulazak i ostanak na tržištu rada.			
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Razvoj i provedba programa osposobljavanja, usavršavanja i prekvalifikacija/dokvalifikacija nezaposlenih osoba u skladu s potrebama na tržištu rada - Poticati poslodavce na sudjelovanje u kreiranju i provedbi potrebnih obrazovnih programa za nezaposlene osobe - Poticati nezaposlene osobe na uključivanje u obrazovne programe - Poticati osposobljavanje, usavršavanje, prekvalifikaciju/dokvalifikaciju za rodno netradicionalna zanimanja - Unaprjeđenje informatičke pismenosti i vještina nezaposlenih osoba - Izrada programa potpora za poslodavce za zapošljavanje skupina nezaposlenih osoba koje su u nepovoljnom položaju na tržištu rada (žene, mladi, dugotrajno nezaposleni, osobe sa invaliditetom i dr.) 			
Nositelj(i) mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ HZZ ✓ Obrazovne institucije ✓ Sisačko-moslavačka županija ✓ Gradovi/općine SMŽ 			
Korisnici mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nezaposlene osobe ✓ Nezaposlene osobe u nepovoljnom položaju ✓ Poslodavci 			
Okvirni financijski plan	Planirani izvor financiranja			
2021. – 2027.	Nacionalna sredstva	EU fondovi	Ostali izvori	Ukupno (kn)
	Ministarstvo rada i mirovinskog sustava	ESF	HZZ, Sisačko-moslavačka županija, Gradovi/općine SMŽ	870.000,00
Praćenje provedbe mjere (monitoring)				
Indikatori praćenja (outputa)	<ul style="list-style-type: none"> - Broj i vrsta dostupnih programa osposobljavanja, usavršavanja i prekvalifikacija/dokvalifikacija nezaposlenih osoba na području županije - Broj polaznika obrazovnih programa po vrstama na području županije - Broj obrazovnih programa u čijem su kreiranju sudjelovali i poslodavci - Broj poslodavaca koji je sudjelovao u kreiranju novih obrazovnih programa 			

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

	<ul style="list-style-type: none"> - Broj poslodavaca i projekata u okviru kojih su osigurana financijska sredstva za ulaganja u razvoj ljudskih resursa - Broj polaznika programa obrazovanja za rodno netradicionalna zanimanja - Broj korištenih potpora za zapošljavanje
Indikatori praćenja (rezultata)	<ul style="list-style-type: none"> - Izrađeno 6 novih programa dokvalifikacija/prekvalifikacija/osposobljavanja/usavršavanja - 3 nova programa u čijem su kreiranju sudjelovali poslodavci - 7 novih projekata poslodavaca za ulaganja u razvoj ljudskih resursa - 10 nezaposlenih osoba završilo program obrazovanja za rodno netradicionalna zanimanja
Izvori provjere podataka	<ul style="list-style-type: none"> - Baze podataka provoditelja edukacija i programa (potpisne liste, evaluacijske liste) - Ankete poslodavaca - Programi rada ustanova za obrazovanje - Projektna izvješća

POSEBNI CILJ 2.	POVEĆANJE RAZINE ZAPOSĻIVOSTI I PRODUKTIVNOSTI RADNE SNAGE TE JAČANJE KONKURENTNOSTI I ODRŽIVOSTI GOSPODARSTVA			
Mjera 2.2.	Promocija i poticanje cjeloživotnog učenja			
Opis mjere, razvojnih potreba i potencijala	U 21. stoljeću cjeloživotno učenje uslijed sve bržeg i dinamičnijeg razvoja i napretka nameće se kao imperativ postizanja konkurentnosti i sposobnosti zadovoljavanja potreba i zahtjeva suvremenog tržišta rada. Koliko je značajno za nezaposlene, toliko je cjeloživotno učenje neminovno u svim sferama života. Današnji zaposlenici na svim poslovima moraju učiti cijeli život, kontinuirano se prilagođavati promijenjenim radnim uvjetima, organizaciji i načinu posla, tehnologiji i rukovođenju, te brojnim drugim okolnostima. Uz ulaganja u zaposlenike, potrebno je motivirati poslodavce i na unaprjeđenje vlastitih kompetencija iz različitih područja poslovanja (upravljanje ljudskim potencijalima, financije, menadžerske vještine i sl.).			
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Poboljšati dostupnost informacija o cjeloživotnom učenju u široj javnosti s ciljem motiviranja stanovništva za cjeloživotno učenje - Omogućiti dostupnost programa cjeloživotnog učenju u svim dijelovima županije - Revidirati postojeće i uvoditi nove programe cjeloživotnog učenja - Informirati i educirati poslodavce o mogućnostima financiranja ulaganja u razvoj ljudskih potencijala kroz projekte - Razvoj dodatnih oblika učenja na radnom mjestu - Motivirati poslodavce na unaprjeđenje vlastitih znanja i vještina (poslovno upravljanje, financije i sl.) 			
Nositelj(i) mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Institucije/organizacije koje provode programe obrazovanja odraslih osoba ✓ HGK, HOK ✓ Poslodavci ✓ Organizacije civilnog društva 			
Korisnici mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nezaposlene osobe ✓ Zaposlene osobe ✓ Poslovni subjekti ✓ Članovi OCD-a 			
Okvirni financijski plan	Planirani izvori financiranja			
2021. – 2027.	Nacionalna sredstva	EU fondovi	Ostali izvori	Ukupno (kn)
	Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih			750.000,00
Praćenje provedbe mjere (monitoring)				
Indikatori praćenja (outputa)	<ul style="list-style-type: none"> - Broj i vrsta provedenih promidžbenih aktivnosti - Broj medijskih događaja - Broj revidiranih programa cjeloživotnog učenja - Broj novih programa cjeloživotnog učenja - Broj zaposlenika kod poslodavaca uključenih u programe cjeloživotnog učenja (seminari, edukacije, radionice, ljetne škole i sl.) 			

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

	<ul style="list-style-type: none"> - Broj poslodavaca koji je uveo inovativne oblike učenja na radnom mjestu za zaposlenike - Broj poslodavaca koji je pohađao programe cjeloživotnog učenja (seminari, radionice, edukacije, specijalizirane škole i sl.)
Indikatori praćenja (rezultati)	<ul style="list-style-type: none"> - 5 revidiranih programa cjeloživotnog učenja - 10 novih programa cjeloživotnog učenja - 500 zaposlenika završilo određeni program cjeloživotnog učenja (seminar/edukaciju/radionicu) - 20 poslodavaca uvelo inovativne oblike učenja na radnom mjestu (digitalno učenje i dr.) - 50 poslodavaca završilo specijalizirane programe usavršavanja
Izvori provjere podataka	<ul style="list-style-type: none"> - Medijska izvješća - Baze podataka obrazovnih ustanova (izvješća o radu) - Baza podataka Ministarstva znanosti i obrazovanja (izvješća) - Baze podataka poslodavaca, ankete - Baze podataka HGK, HOK

POSEBNI CILJ 2.	POVEĆANJE RAZINE ZAPOŠLJIVOSTI I PRODUKTIVNOSTI RADNE SNAGE TE JAČANJE KONKURENTNOSTI I ODRŽIVOSTI GOSPODARSTVA			
Mjera 2.3.	Oснаživanje poduzetništva na području županije			
Opis mjere, razvojnih potreba i potencijala	Okosnicu gospodarstva Sisačko-moslavačke županije čini malo i srednje poduzetništvo koje predstavlja jedan od generatora zapošljavanja i ekonomskog, te gospodarskog razvoja. No, unatoč navedenom stupanj gospodarske razvijenosti ne odgovara razvojnim potencijalima kojima područje županije raspolaže. Još uvijek su poduzetnici orijentirani tradicionalnim djelatnostima, dok je zastupljenost novih, suvremenih industrija relativno niska ili je uopće nema. Razlog tomu je nedovoljna informiranost i educiranost poduzetništva, nedovoljna primjena istraživanja i inovacija u poduzetništvu, nedostatak komunikacije i suradnje poduzetnika sa obrazovnim sektorom, nedostatak visokoobrazovanog kadra, ali i neumreženo poslovanje poduzetnika koji se svakodnevno bore za opstanak na tržištu.			
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Stimuliranje R&D u poduzetništvu - Poticanje razvoja inovacija u poduzetništvu - Razvoj mreže podrške poduzetništvu; poticanje partnerstava između gospodarskih i obrazovnih/istraživačkih ustanova - Informiranje i osposobljavanje poduzetnika u svim fazama životnog ciklusa poduzeća - Organiziranje poslovne, poduzetničke i menadžerske obuke - Jačanje mreže konzultantskih usluga u poduzetništvu - Pобољшanje programa potpora poduzetništvu - Promocija poduzetništva 			
Nositelj(i) mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ HGK ✓ HOK ✓ HZZ ✓ Obrazovne ustanove 			
Korisnici mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poduzetnici ✓ Visokoobrazovne ustanove ✓ Istraživačke ustanove ✓ Konzultanti 			
Okvirni financijski plan	Planirani izvori financiranja			
2021. – 2027.	Nacionalna sredstva	EU fondovi	Ostali izvori	Ukupno (kn)
	MINGO	Europski fond za regionalni razvoj	Program Eurostars, program PoC, RAZUM, TEHCRO, IRCRO, UTT	1.500.000,00
Praćenje provedbe mjere (monitoring)				
Indikatori praćenja (outputa)	<ul style="list-style-type: none"> - Broj održanih edukacija poduzetnicima na temu inovacija - Broj polaznika edukacija na temu inovacija - Broj razvijenih inovacija u poduzetništvu - Broj novih proizvoda/usluga u poduzetništvu 			

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

	<ul style="list-style-type: none"> - Broj novih R&D projekata u poduzetništvu - Broj dodijeljenih potpora poduzetnicima
Indikatori praćenja (rezultata)	<ul style="list-style-type: none"> - 10 održanih edukacija/seminara na temu inovacija - 200 polaznika završilo edukaciju/seminar na temu inovacija - 2 patentirane inovacije - Razvijeno 5 novih proizvoda/usluga u poduzetništvu - Predano 8 projektnih prijava na natječaje kojim se financiraju R&D aktivnosti
Izvori provjere podataka	<ul style="list-style-type: none"> - Baze podataka provoditelja edukacija (potpisne liste, evaluacijske liste, certifikati/uvjerenja) - Baze podataka poslodavaca - Baze podataka obrazovnih/istraživačkih ustanova - Državni zavod za intelektualno vlasništvo - Baze podataka razvojnih agencija - HGK, HOK

POSEBNI CILJ 3.	USKLAĐIVANJE I RAZVOJ SUSTAVA OBRAZOVANJA S TRŽIŠTEM RADA			
Mjera 3.1.	Povećanje kvalitete osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja			
Opis mjere, razvojnih potreba i potencijala	Jedan od temelja razvoja konkurentnosti ljudskih resursa jest kvaliteta formalnog obrazovnog sustava. U razvijenim je zemljama povezanost povećanog stupnja obrazovanja i gospodarskog rasta velika. Dokazano je da obrazovanje pridonosi produktivnosti – stoga bi porast općeg stupnja obrazovanja trebao biti glavni Posebni cilj Sisačko-moslavačke županije ka ostvarivanju većeg životnog standarda stanovništva. S obzirom da su pokazatelji o obrazovnoj strukturi stanovništva Sisačko-moslavačke županije relativno nepovoljni jer je Županija iznad hrvatskog prosjeka po broju stanovnika sa završenom osnovnom školom ili bez osnovne škole; najveći broj stanovništva ima završenu srednju školu, a udio visokoobrazovanih je ispod prosjeka RH, nedvojbeno je potrebno ulagati u povećanje kvalitete formalnog sustava obrazovanja na području županije			
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizacija i opremanje obrazovne infrastrukture na području županije - Modernizacija i uvođenje novih obrazovnih sadržaja i metoda, te novih obrazovnih programa prilagođenih potrebama gospodarstva - Povećanje fleksibilnosti upisnih kvota i obrazovnih programa sukladno razvojnim trendovima i planovima - Poticanje ravnomjernog razvoja modernih obrazovnih usluga u svim dijelovima županije - Poboljšanje tehničkih uvjeta za stjecanje praktičnih vještina u ustanovama strukovnog obrazovanja - Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija u obrazovnim ustanovama - Poticanje mobilnosti učenika i studenata - Osmišljavanje i izrada programa podrške školovanju učenika i studenata s otežanim uvjetima školovanja, te nadarenih učenika/studenata - Poticanje uključivanja lokalne zajednice u procese unutar obrazovnih ustanova 			
Nositelj(i) mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sisačko-moslavačka županija ✓ Gradovi/općine SMŽ 			
Korisnici mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Dječji vrtići ✓ Osnovne i srednje škole ✓ Visokoobrazovne ustanove 			
Okvirni financijski plan	Planirani izvori financiranja			
2021. – 2027.	Nacionalna sredstva	EU fondovi	Ostali izvori	Ukupno (kn)
	MZOI, ASOO, MRRFEU, MGIPU	Erasmus+	Regionalna i lokalna uprava i samouprava	5.300.000,00
Praćenje provedbe mjere (monitoring)				
Indikatori praćenja (outputa)	<ul style="list-style-type: none"> - Broj energetski obnovljenih obrazovnih ustanova - Broj i vrsta nabavljene opreme za obrazovne ustanove - Broj novih obrazovnih programa u ustanovama 			

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

	<ul style="list-style-type: none"> - Broj novih praktikuma u ustanovama strukovnog obrazovanja - Broj obrazovnih ustanova - korisnika Erasmus programa - Broj učenika/studenata korisnika mjera podrške u školovanju
Indikatori praćenja (rezultata)	<ul style="list-style-type: none"> - 4 energetski obnovljene obrazovne ustanove - Odobrena 2 nova obrazovna programa - Opremljeno 5 novih modernih praktikuma - 5 obrazovnih ustanova provodi projekte u okviru Erasmus+ programa
Izvori provjere podataka	<ul style="list-style-type: none"> - Baze podataka obrazovnih ustanova - Projektna izvješća - Baze podataka izvođača radova - EOJN - Izvješća AMPEU

POSEBNI CILJ 3.	USKLAĐIVANJE I RAZVOJ SUSTAVA OBRAZOVANJA S TRŽIŠTEM RADA			
Mjera 3.2.	Jačanje uloge i povezanosti obrazovnog sustava s poslovnom zajednicom			
Opis mjere, razvojnih potreba i potencijala	Neravnoteža ponude i potražnje radne snage na tržištu rada Sisačko-moslavačke županije može se značajno smanjiti kroz suradnju obrazovnog sustava s poslovnom zajednicom na području županije. Uspostava mreže suradnje poslodavaca i obrazovnih institucija posebice iz područja strukovnih djelatnosti neophodna je kako bi se uspostavila ravnoteža i potaknulo sinergijsko djelovanje s ciljem razvoja kvalitetne politike i poticaja zapošljavanja, te fleksibilnog tržišta rada.			
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Poboljšanje suradnje strukovnog obrazovanja i gospodarstva - Izrada trogodišnjeg plana potreba za ljudskim potencijalima u gospodarstvu SMŽ - Jačanje sustava profesionalnog usmjeravanja u osnovnim i srednjim školama sa naglaskom na deficitarna zanimanja - Razvoj novih modela naukovanja/stručne prakse/obuke na poslu - Poboljšanje suradnje srednjoškolskih obrazovnih ustanova općeg/društvenog usmjerenja i gospodarstva - Osposobljavanje nastavnog osoblja za suradnju s poslovnom zajednicom - Promoviranje i jačanje poduzetničke kulture i kulture rada u obrazovanju na svim razinama 			
Nositelj(i) mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sisačko-moslavačka županija ✓ Gradovi/općine SMŽ ✓ Obrazovne ustanove ✓ HGK, HOK 			
Korisnici mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Osnovne i srednje škole ✓ Ustanove visokog obrazovanja ✓ Poslovni subjekti ✓ Učenici, studenti 			
Okvirni financijski plan	Izvori financiranja (Kn)			
2021. – 2027.	Nacionalna sredstva	EU fondovi	Ostali izvori	Ukupno
	MZIO	ESF		930.000,00
Praćenje provedbe mjere (monitoring)				
Indikatori praćenja (outputa)	<ul style="list-style-type: none"> - Broj održanih zajedničkih sastanaka predstavnika strukovnih obrazovnih ustanova i članova poslovne zajednice - Broj održanih zajedničkih sastanaka predstavnika obrazovnih ustanova općeg/društvenog usmjerenja i poslovne zajednice - Broj izrađenih planova potreba za ljudskim potencijalima u gospodarstvu - Broj provedenih promotivnih aktivnosti 			
Indikatori praćenja (rezultata)	<ul style="list-style-type: none"> - Održano 12 radnih sastanaka predstavnika strukovnih obrazovnih ustanova i članova poslovne zajednice - Održano 10 radnih sastanaka predstavnika obrazovnih ustanova općeg/društvenog usmjerenja i članova poslovne zajednice - Izrađena 2 plana potreba za ljudskim potencijalima u gospodarstvu - Provedeno 60 medijskih i promotivnih aktivnosti 			

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Izvori provjere podataka	<ul style="list-style-type: none"> - Zapisnici sa sastanaka - Izvještaji obrazovnih ustanova - Medijska izvješća - HGK, HOK
--------------------------	---

POSEBNI CILJ 3.	USKLAĐIVANJE I RAZVOJ SUSTAVA OBRAZOVANJA S TRŽIŠTEM RADA			
Mjera 3.3.	Osnaživanje kompetentnosti zaposlenika u obrazovnom sustavu			
Opis mjere, razvojnih potreba i potencijala	Današnje vrijeme zahtjeva nove i drugačije kompetencije kod nastavnog ali i nenastavnog osoblja u obrazovnim ustanovama. Razvoj znanosti, modernih tehnologija i komunikacija zahtijevaju kontinuirano praćenje i usavršavanje zaposlenika u obrazovnom sustavu, dok s druge strane posebno osjetljive skupine učenika/studenata zahtijevaju drugačije pristupe i modele poučavanja kako bi se postigla potpuna integracija istih u sustav obrazovanja. Stoga je nužno kontinuirano razvijati kompetencije zaposlenika u obrazovnim ustanovama na području Sisačko-moslavačke županije kako bi se osigurala jednaka kvaliteta obrazovanja za sve.			
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Usavršavanje pedagoško-nastavnog i nenastavnog osoblja obrazovnih ustanova za rad s novim tehnologijama - Usavršavanje pedagoško-nastavnog i nenastavnog osoblja obrazovnih ustanova za nove komunikacijske vještine - Usavršavanje pedagoško-nastavnog i nenastavnog osoblja u obrazovnim ustanovama za rad s osobama s invaliditetom - Usavršavanje pedagoško-nastavnog i nenastavnog osoblja u obrazovnim ustanovama za korištenje tehnologija koje omogućavaju lakše učenje osobama s invaliditetom - Poticanje kreativnosti i uvođenja novih metoda poučavanja nastavnog osoblja - Poticanje mobilnosti nastavnog osoblja u obrazovnim ustanovama 			
Nositelj(i) mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sisačko-moslavačka županija ✓ Gradovi/općine SMŽ ✓ Obrazovne ustanove 			
Korisnici mjere	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zaposleni u ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja ✓ Zaposleni u osnovnim i srednjim školama 			
Okvirni financijski plan	Izvori financiranja			
	Nacionalna sredstva	EU fondovi	Ostali izvori	Ukupno (kn)
2021. – 2027.	Ministarstvo znanosti i obrazovanja	Erasmus+	Obrazovne ustanove	450.000,00
Praćenje provedbe mjere (monitoring)				
Indikatori praćenja (outputa)	<ul style="list-style-type: none"> - Broj uključenog pedagoško-nastavnog i nenastavnog osoblja u programe usavršavanja za rad s novim tehnologijama - Broj uključenog pedagoško-nastavnog i nenastavnog osoblja u programe usavršavanja u komunikacijskim vještinama - Broj zaposlenika pedagoško-nastavnog osoblja koje je pohađalo osposobljavanja za rad s osobama s invaliditetom - Broj pedagoško-nastavnog i nenastavnog osoblja koje je sudjelovalo u programima mobilnosti 			
Indikatori praćenja (rezultata)	<ul style="list-style-type: none"> - 200 zaposlenika obrazovnih ustanova s područja županije završilo programe usavršavanja za rad s novih tehnologijama - 200 zaposlenika obrazovnih ustanova s područja županije završilo program razvoja komunikacijskih vještina 			

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

	<ul style="list-style-type: none"> - 30 zaposlenika obrazovnih ustanova s područja županije završilo program osposobljavanja za rad s osobama s invaliditetom - 50 zaposlenika obrazovnih ustanova s područja županije sudjelovalo u programima mobilnosti
Izvori provjere podataka	<ul style="list-style-type: none"> - Izvješća Ministarstva znanosti i obrazovanja - Izvješća AMPEU - Izvješća obrazovnih ustanova

4. HORIZONTALNE MJERE

U ciljeve, mjere i aktivnosti Strategije ugrađene su tzv. horizontalne mjere u području jednakih mogućnosti, održivog razvoja i dobrog upravljanja u skladu s praksom na razini Europske unije u procesima strateškog planiranja. U području jednakih mogućnosti, mjere i aktivnosti Strategije posebno su usmjerene na uključivanje ranjivih skupina na tržište rada, stvaranje jednakih mogućnosti i prilagođeni pristup sukladno potrebama tih skupina.

U području održivog razvoja, Strategija doprinosi ostvarenju globalnih ciljeva održivog razvoja koji su prožeti kroz sva ciljna područja Strategije, te predstavljaju okvir za provedbu svih mjera.

U području dobrog upravljanja, Strategija u potpunosti integrira ovu mjeru kroz djelovanje Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Sisačko-moslavačke županije koje na partnerskoj osnovi organizacija iz javnog, civilnog i privatnog sektora djeluje na razvoju i provedbi mjera i aktivnosti Strategije. Partnerski pristup je posebno naglašen u Strategiji kako bi se postigli dugoročno pozitivni učinci na razvoj ljudskog potencijala i kvalitete života cjelokupnog stanovništva Sisačko-moslavačke županije.

5. PRIORITETI JAVNE POLITIKE U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU

Javna politika je kontinuirani proces u čijem oblikovanju, provedbi, praćenju i poboljšavanju sudjeluju svi razvojni dionici s područja Sisačko-moslavačke županije i to predstavnici javnog, poslovnog i civilnog sektora, a sve to kako bi pravovremenim, kvalitetnim i održivim mjerama odgovorili na određene javne potrebe u svrhu napretka cjelokupne zajednice i/ili određenih skupina stanovništva. Iako se generalno gledajući, politika u RH, pa tako i SMŽ najčešće isključivo negativno vrednuje i sužava njeno značenje jer se promatra najčešće samo kroz jednu dimenziju- borbu za moć i vlast, upravo su javne politike ona dimenzija politike koja je najvažnija za građane, a odnosi se na ishode političkog upravljanja koje svaki građanin svakodnevno osjeti u vlastitom životu.

Kroz javne politike se utječe na rješavanje kolektivnih problema – onih problema koje zajednica dijeli i, još važnije, onih problema koji se mogu riješiti samo zajedničkim naporima. Stoga je kvaliteta kreiranja javnih politika od presudne važnosti i za Sisačko moslavačku županiju. Za javne politike posebice je značajno političko odlučivanje utemeljiti na stručnome znanju. Problemi građana u današnje vrijeme su sve složeniji, isto kao i mogućnosti njihovog rješavanja, a ograničenja u resursima i pritisci okoline sve su intenzivniji i češći. Kako bi se moglo odgovoriti na takve okolnosti, proces kreiranja javnih politika treba biti otvoren za sudjelovanje razvojnih dionika iz svih sektora, uključujući i stručnjake i civilno društvo koje mogu osigurati podatke ili prezentirati slučajeve kako odluke vlasti utječu na građane ili pojedine skupine građana, osigurati financijske i ljudske, te tehničke i intelektualne resurse. Upravo navedeni dionici trebaju postati „saveznici“ u kreiranju javnih politika jer nadopunjuju djelovanje vlasti zbog svoje fleksibilnosti, raspolažu ogromnim iskustvenim znanjem, te u konačnici pridonose legitimnosti kreiranja javnih politika. Stoga, potrebno je na različitim razinama primjenjivati različite oblike sudjelovanja javnosti u kreiranju javnih politika Sisačko-moslavačke županije.

Jedna od ključnih javnih politika koja je uz postojeće temeljne politike od strateškog značaja za Sisačko moslavačku županiju je i regionalna politika koja je usmjerena ka stimuliranju razvoja i osiguravanja kvalitetnijih i jednakih uvjeta života građana na cjelokupnom području Sisačko-moslavačke županije. Upravo se regionalna politika kroz godine etablirala i kao iznimno važno područje javne politike EU, te je tijekom godina i u Republici Hrvatskoj transformirana u kompleksnu javnu politiku. S obzirom da Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske do 2020. godine analizira i predlaže nove inovativne koncepcije za regionalni i lokalni razvoj područja RH, upravo će u narednom srednjoročnom razdoblju jedan od glavnih prioriteta regionalne politike Sisačko-moslavačke županije biti analiza mogućnosti uvođenja i primjene nekih od integrativnih razvojnih koncepcija poput brendiranja regije i lokalnih jedinica, sijede i bijele ekonomije (ekonomija koja se temelji na iskorištavanju novih prilika koje nastaju promjenama demografske strukture populacije), socijalne ekonomije, kulturne i kreativne industrije, a posebice pristup razvoju utemeljen na mjestu koji naglašava identifikaciju i mobilizaciju unutarnjih potencijala.

6. RAZVOJNI PROJEKTI SMŽ

Županijski razvojni projekti nastaju kao rezultat procesa strateškog planiranja i postaju važno sredstvo za usmjeravanje financijskih sredstava namijenjenih razvoju Sisačko-moslavačke županije. Jedino na taj način omogućuje se sustavno i koordinirano upravljanje regionalnim razvojem kroz povezivanje različitih aktera u koherentan sustav sukladno načelu partnerstva i suradnje.

U nastavku su tablično prikazani razvojni projekti Sisačko-moslavačke županije koji su od strateškog interesa za razvoj cjelokupnog područja županije, a u daljnjem tekstu detaljniji opis tri najznačajnija projekta.

Tabela 34: Razvojni projekti SMŽ u razdoblju 2021. – 2027.

	Naziv projekta	Nositelj projekta	Procijenjena vrijednost projekta (Kn)
1.	Izgradnja i opremanje kampusa „gaming“ industrije	Sisačko-moslavačka županija	349.766.060,00
2.	Regionalni centar kompetencije za područje elektrotehnike i računalstva	Tehnička škola Sisak	76.767.572,40
3.	Regionalni centar kompetentnosti u SMŽ – prema novim i inovativnim znanjima i vještinama	Tehnička škola Sisak	49.991.190,11
4.	Izgradnja sportske dvorane Zeleni brijeg	Grad Sisak	45.000.000,00
5.	100 plastenika	Sisačko-moslavačka županija	40.000.000,00
6.	Poduzetnička zona Glina: Istraživačko razvojno proizvodni centar za baterije i nove materijale	Sisačko-moslavačka županija	38.500.000,00
7.	Odgojno – obrazovni kompleks Galdovo	Grad Sisak	35.000.000,00
8.	Referentni centar za robotiku i napredno inženjerstvo	Sisačko-moslavačka županija	30.000.000,00
9.	Hrvatska kuća vina	Sisačko-moslavačka županija	30.000.000,00
10.	Kongresni centar	Sisačko-moslavačka županija	25.000.000,00
11.	Agro-tehnološki centar Popovača	Sisačko-moslavačka županija	20.000.000,00
12.	Poduzetničko društveni centar Petrinja	Javna ustanova PETRA – Petrinjska razvojna agencija	5.359.550,00
13.	Učenički dom/hostel	Grad Sisak	5.299.421,13
14.	Mala kuća – velika promjena	Udruga osoba s invaliditetom SMŽ	5.230.319,43
15.	Kad se naše ruke slože	LAG UNA	4.999.080,00
16.	Uspostava usluga Poduzetničko društvenog centra Petrinja	Javna ustanova PETRA – Petrinjska razvojna agencija	2.500.000,00
17.	Malim koracima do velikih promjena	Udruga osoba s invaliditetom SMŽ	1.200.000,00
18.	Novim vještinama za bolju zajednicu	Udruga osoba s invaliditetom SMŽ	2.050.560,00

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

19.	Centar za razvoj poduzetništva PETRA	Javna ustanova PETRA – Petrinjska razvojna agencija	916.860,23
20.	Nabava i ugradnja novih tehnologija i opreme u svrhu zapošljavanja OSI	Udruga osoba s invaliditetom SMŽ	356.048,96
21.	SuPER – susreti podrške, edukacije i rada	Građanska inicijativa „Moj grad Sisak“	119.900,00
22.	NNNI – Nasilje nije naš izbor II	Građanska inicijativa „Moj grad Sisak“	149.850,00
23.	UNLOCK – Otključajmo potencijal ruralnih područja	Hrvatski zavod za zapošljavanje, PU Sisak	85.000,00
24.	Pružanje potpore osobama pod međunarodnom zaštitom za njihovo uključivanje u život lokalne zajednice i tržište rada	Projekt građanskih prava Sisak	119.900,00
25.	(O)drži moj korak!	Agencija lokalne demokracije Sisak	1.145.856,64

Izvor podataka: Nositelji projekata, travanj 2020.

Nedvojbeno najznačajniji i financijski „najteži“ razvojni projekt Sisačko-moslavačke županije je projekt „Izgradnja i opremanje kampusa gaming industrije“, koji je prvi projekt ovakve vrste u Hrvatskoj ali i jedinstven u ovom dijelu Europe. Idejno rješenje kampusa predviđa izgradnju kompleksa koji će obuhvatiti nekoliko objekata predviđeno na 8 hektara površine u poduzetničkoj zoni Novska. U okviru kampusa planirana je izgradnja učeničkog i studentskog doma za smještaj 250 korisnika, zgrade fakulteta, prostora za smještaj profesora, te pratećih sadržaja poput konferencijske dvorane, menze, športske dvorane i drugih potrebnih sadržaja za profesore i prateće službe. U izradi projektne dokumentacije koja je u tijeku primjenjuju se najnovija tehnološka rješenja vezana uz grijanje, hlađenje te proizvodnju električne energije i to na način da svi objekti budu samodostatni, odnosno da se količina proizvedene energije iskoristi za funkcioniranje kampusa.

U okviru kampusa planirana je i izgradnja arene za e-sportove koja dominira cjelokupnim prostorom i koja dizajnom podsjeća na futurističke objekte, a u kojoj je predviđeno 4.000 mjesta za gledatelje/promatrače i prostor za odvijanje gaming natjecanja.

Nakon izgradnje cjelokupnog kompleksa kampusa, u planu je provedba petogodišnjeg visoko obrazovnog programa s po 50 studenata godišnje, te srednjoškolskog programa i razreda sa 24 učenika godišnje.

Jedan od strateško značajnih projekata Sisačko-moslavačke županija svakako je i projekt „Regionalni centar kompetencije za područje elektrotehnike i računalstva“ procijenjene ukupne vrijednosti od gotovo 77 milijuna kuna. Na prijedlog Sisačko-moslavačke županije, Ministarstvo znanosti i obrazovanje RH u mjesecu srpnju 2018. godine donijelo je Odluku o imenovanju Tehničke škole Sisak kao regionalnog centra kompetencije u strukovnom obrazovanju za sektor elektrotehnike i računalstva na razdoblje od 5 godina.

S obzirom da Tehnička škola Sisak nema odgovarajuće prostorne kapacitete projektom je predviđena izgradnja Regionalnog centra kompetencija u prostoru bivše vojarne u Sisku, ukupne površine cca 7.600 m². Projekt je trenutno u fazi izrade projektne dokumentacije (idejnog, glavnog i izvedbenog projekta), a u okviru predviđenog prostora planirano je opremanje 9 novih praktikuma:

- ✓ Praktikum za osnove elektrotehnike i mjerenja u elektrotehnici
- ✓ Praktikum za automatizaciju
- ✓ Praktikum za robotiku s fleksibilnim proizvodnim sustavom
- ✓ Praktikum za obnovljive izvore
- ✓ Apple room
- ✓ Microsoft room – multimedijalni centar za gaming industriju
- ✓ Praktikum za radioničke vježbe
- ✓ Praktikum za svemirsku tehnologiju
- ✓ Praktikum za električna i solarna vozila + punionica za električna vozila

Uz navedene praktikume, projektom su predviđeni prostori i za smještaj gostujućih nastavnika i profesora, multimedijalni kongresni centar, te interaktivna dvorana. Svrha projekta RCK je stvoriti konkurentnu radnu snagu u SMŽ okrenuta novim tehnologijama koje sa sobom donosi „industrija 4.0” i to iz područja robotike, automatizacije proizvodnje, 3D tehnologija, informacijsko komunikacijskih tehnologija, električnih i solarnih vozila, obnovljivih izvora energije, te svemirske tehnologije.

S aspekta obrazovanja, realizacija ovoga projekta od velikog je značaja za razvoj ljudskih potencijal na području Sisačko-moslavačke županije jer će omogućiti kvalitetno i moderno obrazovanje ne samo učenika Tehničke škole Sisak već i ostalih škola s kojima TŠ ima potpisan ugovor o suradnji; zaposlenika u poduzećima s kojima škola ima potpisan ugovor o suradnji; mentora u poduzećima koji će voditi praktičnu nastavu učenika; već i nezaposlenih osoba, te odraslih polaznika.

Tehnička škola Sisak nositelj je i projekta Regionalni centar kompetentnosti u SMŽ – prema novim i inovativnim znanjima i vještinama procijenjene ukupne vrijednosti od gotovo 50 milijuna kuna. Projekt ima za cilj poboljšanje uvjeta za strukovno obrazovanje na području SMŽ i razvoj učenja temeljenog na radu. Projekt će uključivati stvaranje programskih i kadrovskih uvjeta za učenje temeljeno na radu u sektoru elektrotehnike i računalstva za učenike upisane u ustanove strukovnog obrazovanja, odgojno obrazovne radnike i odrasle polaznike.

Provedbom ovog projekta utjecati će se na smanjenje nezaposlenosti, povećanje poreznih i ostalih prihoda što će dovesti do boljih socijalnih uvjeta života, te zadržavanja stanovništva na području Sisačko-moslavačke županije.

Ukupna procijenjena vrijednost svih razvojnih projekata Sisačko-moslavačke županije u razdoblju 2021. – 2027. godine iznose više od 700 milijuna kuna, s time da je potrebno naglasiti

da je svaki projekt na različitoj razini spremnosti, bilo da se nalazi u fazi projektiranja ili je spreman za provedbu.

7. FINANCIJSKI OKVIR PROVEDBE I IZVORI FINANCIRANJA

Okvirni financijski plan provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije do 2027. godine izrađen je na temelju procjene planiranih dostupnih sredstava iz Županijskog i lokalnih proračuna; državnog proračuna, tj. proračuna resornih ministarstava; Europskih strukturnih i investicijskih fondova, programa Unije i programa teritorijalne suradnje; te ostalih izvora financiranja (privatni sektor, javno-privatna partnerstva, organizacije civilnog društva). U tabeli koja slijedi prikazan je indikativni pregled i alokacija financijskih sredstava po ciljevima, odnosno mjerama za razdoblje provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala do 2027. godine:

Tabela 35: Indikativni pregled i alokacija financijskih sredstava po ciljevima/mjerama

Posebni razvojni ciljevi	Razvojne mjere	Ukupno 2021. – 2027.
Posebni cilj 1: Razvoj socijalne ekonomije i poduzetništva, te jačanje socijalne kohezije	Mjera 1.1. Jačanje potpornog okruženja i partnerskih odnosa na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini	3.500.000,00
	Mjera 1.2. Poticanje jednakih mogućnosti zapošljavanja svih osjetljivih skupina i usklađivanje profesionalnog i privatnog života	
	Mjera 1.3. Jačanje postojećih i razvoj novih socijalnih usluga	
	Mjera 1.4. Jačanje kapaciteta i uloge civilnog društva u socioekonomskom razvoju	
Posebni cilj 2: Povećanje razine zapošljivosti i produktivnosti radne snage, te jačanje konkurentnosti i održivosti gospodarstva	Mjera 2.1. Unaprjeđenje znanja, vještina i kompetencija nezaposlenih osoba	3.120.000,00
	Mjera 2.2. Promocija i poticanje cjeloživotnog obrazovanja	
	Mjera 2.3. Osnaživanje sektora malog i srednjeg poduzetništva, te obrtništva	
Posebni cilj 3: Usklađivanje i razvoj sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada	Mjera 3.1. Povećanje kvalitete osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja	6.680.000,00
	Mjera 3.2. Jačanja uloge i povezanosti obrazovnog sustava s poslovnom zajednicom	
	Mjera 3.3. Osnaživanje kompetentnosti zaposlenika u obrazovnom sustavu	
SVEUKUPNO		13.300.000,00

Izvor podataka: Obrada autora

Uz prethodno navedeni indikativni pregled financijskih sredstava i alokaciju po razvojnim ciljevima/mjera, financijski okvir uključuje i razvojne projekte SMŽ koji su planirani u razdoblju do 2027. godine a čija ukupna procijenjena vrijednost iznosi 619.411.312,26 Kn. Time procijenjeni financijski okvir Strategije razvoja ljudskih potencijala SMŽ doseže više od 630 milijuna kuna u narednom sedmogodišnjem razdoblju.

Uzevši u obzir nedostatak financijskih sredstava u Županiji, kao i slab financijski položaj jedinica lokalne samouprave, strategija financiranja primarno je usmjerena ka fondovima Europske unije, a posebice Europskim strukturnim i investicijskim fondovima. Kvalitetnim korištenjem dostupnih EU fondova moguće je ostvariti značajne razvojne iskorake, ali pri tome treba aktivno planirati i korištenje drugih dostupnih izvora financiranja.

U okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. Republici Hrvatskoj je u navedenom programskom razdoblju bilo dostupno 6,831 milijarda eura od čega 4,321 milijarda eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i 2,510 milijardi eura iz Kohezijskog fonda (KF). Kada se tome pridoda obvezno sufinanciranje provedbe operativnog programa iz proračuna RH, njegova ukupna vrijednost iznosi 8,037 milijardi eura. U nastavku teksta prikazana je raspodjela sredstava po prioritetnim osima izražena u EUR-ima:

✓ Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija	664.792.165
✓ Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije	307.952.676
✓ Poslovna konkurentnost	970.000.000
✓ Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije	531.810.805
✓ Klimatske promjene i upravljanje rizicima	245.396.147
✓ Zaštita okoliša i održivost resursa	1.987.360.608
✓ Povezanost i mobilnost	1.260.415.428
✓ Socijalno uključivanje i zdravlje	356.500.000
✓ Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje	270.914.791
✓ Tehnička pomoć	236.112.612

U sklopu OPKK korisnicima u Hrvatskoj su na raspolaganju i financijski instrumenti koji predstavljaju novi način korištenja povratnih sredstava EU, a dostupni su u oblicima garancijskih shema, kreditnih linija i fondova rizičnog kapitala. Tijekom programskog razdoblja 2014.-2020. godine u RH je dostupno 10 financijskih instrumenata za čiju provedbu su nadležni HBOR, HAMAG-BICRO i EIF.

S obzirom da konačni višegodišnji financijski okvir EU za programsko razdoblje 2021.-2027. godine još uvijek nije donesen, te trenutno nisu poznati uvjeti i iznosi raspodjele sredstava u budućem razdoblju, svakako će biti potrebno po donošenju istih uskladiti financijski okvir provedbe.

8. USKLAĐENOST S RAZVOJNIM STRATEGIJAMA NA RAZINI EU I RH

Prijedlog zakonodavnog okvira EU za programsko i financijsko razdoblje 2021. - 2027 u postupku je usklađivanja i pregovaranja, u što je intenzivno uključena i Republika Hrvatska kao punopravna članica EU. Europsko vijeće još uvijek vrši intenzivne pregovore o višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021.-2027. godine, a navedeni proces dodatno je usporila i pandemija korona virusom koja je pogodila gotovo sve članice EU.

Iako su do konca godine još uvijek važeći postojeći strateški dokumenti na razini EU, poznati su ciljevi kohezijske politike za razdoblje 2021.-2027. godine:

1. *Pametnija Europa* (promicanjem inovativne i pametne gospodarske preobrazbe)
2. *Zelenija Europa* (s niskom razinom emisija ugljika promicanjem prelaska na čistu i pravednu energiju; zelenih i plavih ulaganja; kružnog gospodarstva; prilagodbe klimatskim promjenama i upravljanja rizikom i njegova sprječavanja)
3. *Povezaniya Europa* (jačanjem mobilnosti i regionalne povezanosti IKT-a)
4. *Europa s istaknutijom socijalnom komponentom* (provedbom europskog stupa socijalnih prava)
5. *Europa bliža građanima* (poticanjem održivog i integriranog razvoja urbanih, ruralnih i obalnih područja, te lokalnih inicijativa)

U nastavku teksta prikazani su još uvijek važeći strateški dokumenti na europskoj i nacionalnoj razini sa kojima je usklađena Strategija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije.

Europa 2020

Strategija Europa 2020. ključni je strateški dokument Europske unije koji donosi viziju europske socijalne tržišne ekonomije za 21. stoljeće. Njome su označena tri međuovisna Posebni cilja: PAMETAN RAST– razvijanjem ekonomije utemeljene na znanju i inovaciji; ODRŽIV RAST – kojeg karakterizira „zelenije“ i učinkovitije iskorištavanje resursa, i UKLJUČIV RAST – fokusiranje na ekonomiju koja postiže visoku stopu zaposlenosti i potiče društvenu i teritorijalnu povezanost.

Glavni ciljevi Europa 2020. su:

- ✓ 75 % populacije u dobi između 20 – 64 godina trebalo bi biti zaposleno
- ✓ 3 % BDP – a EU treba investirati u istraživanje i razvoj
- ✓ ispuniti klimatsko-energetske ciljeve „20/20/20“ (uključujući i povećanje do 30 % smanjenja emisije ukoliko okolnosti dozvoljavaju)
- ✓ postotak osoba koje rano napuste školovanje trebao bi biti ispod 10 %, a najmanje 40 % mlađe generacije trebalo bi završiti tercijarni stupanj obrazovanja
- ✓ 20 milijuna manje ljudi trebalo biti u opasnosti od siromaštva

Europska strategija zapošljavanja

Europska strategija zapošljavanja temelji se na strategiji Europa 2020 i usmjerena je prema otvaranju novih i povećanju kvalitete postojećih radnih mjesta na području Europske unije. Strategija je usmjerena ka smanjenju strukturne nezaposlenosti, razvoju ljudskih potencijala radne snage u skladu s potrebama tržišta rada, poboljšanju kurikuluma za obrazovanje na svim razinama, te promociji socijalne uključenosti i borbe protiv siromaštva. Strategija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije u potpunosti je usklađena s navedenom strategijom.

Inicijativa za zapošljavanje mladih 2014. – 2020.

Ova nova inicijativa za razdoblje od 2014. do 2020. usmjerena je na regije s posebno visokom stopom nezaposlenosti mladih i na mlade u dobi između 15 i 24 godine, a nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju (NEET skupine). Inicijativa omogućava financijsku podršku kao pomoć provedbi mjera u korist zapošljavanja mladih, kao što je Jamstvo za mlade.

Regije EU-a u kojima su stope nezaposlenosti mladih iznad 25 % prve će primiti sredstva u okviru inicijative. Inicijativa osigurava financijsku pomoć za provedbu mjera koje potiču zapošljavanje mladih, poput Youth Guarantee.

Iako je još uvijek u tijeku programiranje nove generacije programskih dokumenata za razdoblje 2021.-2027. godine, te su prvi nacrti programskih dokumenata na razini Republike Hrvatske predviđeni za kraj drugog kvartala 2020. godine, aktivnosti na izradi NRS 2030. započele su još tijekom 2018. godine, a prema podacima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU (www.hrvatska2030.hr) već su poznata tematska područja i horizontalne politike Nacionalne razvojne strategije RH do 2030.:

- ✓ Zdravlje i kvaliteta života
- ✓ Energija i održivi okoliš
- ✓ Promet i mobilnost
- ✓ Sigurnost
- ✓ Hrana i bio-ekonomija
- ✓ Digitalno društvo
- ✓ Turizam i kreativno društvo

Horizontalne politike koje će biti obuhvaćene NRS 2030. su makroekonomska politika, „dobro upravljanje“, regionalni razvoj, demografija i socijalna uključenost, obrazovanje i razvoj ljudskih potencijala.

U pogledu operativnih programa na nacionalnoj razini, isti su također još u fazi programiranja, te su u daljnjem tekstu prikazani važeći operativni programi s kojima je usklađena Strategija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije.

Operativni program „Konkurentnost i kohezija“ 2014.-2020. temeljni je programski dokument kojim se provodi kohezijska politika Europske unije i doprinosi cilju „Ulaganje za rast i radna mjesta“ kroz poticanje ulaganja u infrastrukturne investicije (u područjima prometa, energetike, zaštite okoliša, ICT-a) i pružanje potpore razvoju poduzetništva i istraživačkih djelatnosti. U okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. Republici Hrvatskoj je na raspolaganju 6,881 milijarda eura od čega 4,321 milijarda eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i 2,559 milijardi eura iz Kohezijskog fonda (KF).

Operativni program „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014.-2020.

OP je usvojen 2014. godine te predstavlja temeljni dokument iz područja ljudskih potencijala. Osnovni cilj OP-a Učinkoviti ljudski potencijali je pridonijeti rastu zapošljavanja i jačanju socijalne kohezije u Hrvatskoj. Njegova je ukupna vrijednost 1.85 milijarde eura, od čega se 1.58 milijardi financira iz proračuna Europske unije, uključujući 66 milijuna eura iz Inicijative za zapošljavanje mladih.

Program ruralnog razvoja 2014. – 2020. godine

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. financijski je „težak“ oko 2.4 milijarde eura. Programom je definirano 16 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenje životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima uopće. Prihvatljiva ulaganja unutar mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. - 2020. sufinancirana su

većim dijelom sredstvima Europske unije putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj dok je ostatak sufinanciran sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Industrijska strategija Republike Hrvatske

Jedna od ključnih strategija za područje zapošljavanja u RH, usmjerena je povećanju zaposlenosti od najmanje 5% do 2020. godine u području visokih tehnologija, proizvodnje, komunikacijskih i informacijskih tehnologija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije. Poseban naglasak stavljen je na razvoj i poboljšanje nastavnih kurikuluma, kvalitetu strukovnog obrazovanja, unaprjeđenje kapaciteta radnika, te povezivanje obrazovnog, poslovnog i znanstveno-istraživačkog sektora.

Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske

Glavni ciljevi ove Strategije usmjereni su na obogaćivanje postojećih i generiranje novih turističkih sadržaja i doživljaja, sustavno podizanje razine znanja, vještina i obrazovanja turističkih djelatnika, čime će se kontinuirano unaprjeđivati postojeća kvaliteta i izvrsnost usluge, stvaranje preduvjeta za jačanje poduzetništva, čime će se omogućiti ulazak u novi investicijski ciklus, stvaranje novih radnih mjesta i samozapošljavanje, učinkovito brendiranje Hrvatske i njenih turističkih regija, čime će se postići kvalitativno diferenciranje od konkurencije i osiguranje tržišne prepoznatljivosti.

Strategija razvoja poduzetništva 2013.-2020.

Strategija je usmjerena osnaživanju potencijala poduzetništva, promociji poduzetništva i unaprjeđenju kulture poslovanja u gospodarstvu. Također, Strategija naglašava potrebu za usavršavanjem kapaciteta i kvalifikacija zaposlenih u poduzetništvu kako bi se povećala konkurentnost hrvatskih poduzeća.

Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti RH (2014. – 2020.)

Fokusira se na osiguravanju uvjeta za ostvarenje tri glavna cilja: borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu; sprječavanje nastanka novih kategorija siromašnih, kao i smanjenja broja siromašnih i socijalno isključenih osoba; uspostava koordiniranog sustava potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Pritom je potrebno istaknuti da je anti diskriminacijska politika polazni princip u ostvarenju navedenih Posebni cilja i ciljeva. Dokument zastupa aktualnu europsku i međunarodnu politiku i sadrži poveznice s europskim i međunarodnim dokumentima ovoga karaktera te planira korištenje europskih i međunarodnih fondova za realizaciju dijela predviđenih strateških aktivnosti.

Osim strateških dokumenata na EU i nacionalnoj razini, Strategija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije usklađena je i sa Županijskom razvojnom strategijom za razdoblje 2017. – 2020. godine koja predstavlja temeljni dokument za planiranje održivog rasta i razvoja svake županije.

Usklađenost sa strateškim smjernicama dokumenata višeg reda vrlo je značajna jer pridonosi većoj mogućnosti povlačenja sredstava iz fondova EU, posebno iz Europskog socijalnog fonda. Stoga će svakako biti potrebno posebno obratiti pozornost na iste nakon što strateški dokumenti na EU i razini RH za novo programsko razdoblje budu i službeno odobreni, kako bi se mogle izvršiti eventualno potrebna usklađivanja sa mjerama, posebnim razvojnim ciljevima i mjerama u budućem razdoblju.

9. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE

Kako bi se napredak provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala mogao promatrati u definiranom programskom razdoblju, u okviru Lokalnog partnerstva za zapošljavanje Sisačko-moslavačke županije formirano je tijelo za praćenje provedbe Strategije koje će nadzirati i vrednovati uspješnost provedbe Strategije i ostvarenje razvojnih ciljeva. Podaci i informacije koji će proizaći iz sustava nadzora i vrednovanja imat će važnu ulogu u pogledu prilagodbe mjera i aktivnosti koje bi se mogle provoditi. Da bi se to postiglo potrebno je osigurati podatke o uspješnosti projekta, što znači da svaki realizirani projekt treba imati podatke koliko je pridonio ostvarenju definiranih posebnih ciljeva i mjera, te okvir za vrednovanje kojim je moguće upravljati i procjenjivati dobivene podatke.

Vrednovanje ili evaluacija Strategije razvoja ljudskih potencijala na temelju definiranih indikatora provedbe će pokazati je li provedba planiranih mjera bila uspješna, te što treba promijeniti da bi se definirani ciljevi i ostvarili.

Strategija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije ne smije se smatrati statičkim dokumentom. Lokalno partnerstvo za zapošljavanje treba kontinuirano činiti da Strategija bude relevantna i u skladu sa znanjem i stručnim mišljenjima interesnih skupina. Ovo pretpostavlja određene provjere i procjene svih okolnosti vezanih za provedbu mjera i razvojnih projekata Strategije, stoga će tijelo za praćenje provedbe biti odgovorno za izradu godišnjih izvješća u promatranom razdoblju. Godišnja izvješća obuhvatiti će promjene u općim uvjetima koje bi mogle utjecati na primjenu Strategije, a posebno promjene nastale u glavnim društvenim i gospodarskim trendovima, nacionalnim, sektorskim ili regionalnim politikama, napredak ostvaren tijekom provedbe Strategije s obzirom na njene neposredne ciljeve, zajedno s kvantificiranim pokazateljima rezultata i utjecaja.

POPIS G. PRIKAZA, TABELA I GRAFIKONA

Grafički prikaz 1: Administrativna podjela Sisačko-moslavačke županije

Tabela 1.: Prostorna i administrativna podjela teritorija SMŽ

Tabela 2: Dobna struktura stanovništva u SMŽ

Tabela 3: BDP u razdoblju 2015.-2019. godine

Tabela 4: BDV prema djelatnostima NKD-a u SMŽ

Tabela 5: Aktivne pravne osobe prema NKD-u 2007

Tabela 6: Ukupan broj tvrtki u SMŽ

Tabela 7: Broj tvrtki u RH prema NKD-u 2007

Tabela 8: Broj tvrtki u SMŽ prema NKD-u 2007.

Tabela 9.: Ukupan broj zaposlenih u tvrtkama u RH

Tabela 10: Broj registriranih obrta u RH i SMŽ

Tabela 11: Broj aktivnih obrta u RH i SMŽ

Tabela 12: Broj obrtnika i zaposlenika u obrtima u RH i SMŽ

Tabela 13: Broj obrtnika i zaposlenika u obrtima po djelatnosti u RH

Tabela 14: Zaposleni u RH i SMŽ

Tabela 15: Udio zaposlenih u SMŽ prema djelatnostima NKD-a

Tabela 16: Zaposleni u pravnim osobama po gradovima/općinama SMŽ

Tabela 17: Prosječan broj nezaposlenih u RH i SMŽ

Tabela 18: Registrirana stopa nezaposlenosti u RH i SMŽ

Tabela 19: Struktura nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja u SMŽ

Tabela 20: Prosječan broj nezaposlenih osoba u SMŽ prema trajanju nezaposlenosti

Tabela 21: Kvotno zapošljavanje OSI u SMŽ

Tabela 22: Ulasci u evidenciju nezaposlenih osoba u RH i SMŽ

Tabela 23: Ulasci u evidenciju nezaposlenih osoba po gradovima/općinama SMŽ

Tabela 24: Izlasci iz evidencije nezaposlenih osoba u RH i SMŽ

Tabela 25: Izlasci iz evidencije nezaposlenih osoba po gradovima/općinama

Tabela 26: Prijavljena slobodna radna mjesta u RH i SMŽ

Tabela 27: Broj korisnika mjera aktivne politike zapošljavanja HZZ-a u SMŽ

Tabela 28: Programi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u SMŽ po gradovima/općinama

Tabela 29: Broj upisane djece u programe predškolskog odgoja i obrazovanja u SMŽ

Tabela 30: Broj učenika OŠ po gradovima/općinama u SMŽ

Tabela 31: Broj upisanih učenika u srednjim školama po gradovima/općinama SMŽ

Tabela 32: Broj upisanih učenika u srednje umjetničke škole SMŽ

Tabela 33: Broj OSI po gradovima/općinama SMŽ

Tabela 34: Razvojni projekti SMŽ u razdoblju 2021. – 2027.

Tabela 35: Indikativni pregled i alokacija financijskih sredstava po ciljevima/mjerama

- Grafikon 1. Kretanje broj stanovnika SMŽ u razdoblju 1981.-2011.
Grafikon 2: Kretanje prirodnog prirasta u SMŽ
Grafikon 3: Migracije stanovništva u SMŽ (DZS, 2019.)
Grafikon 4: BDP per capita u RH/SMŽ
Grafikon 5: Broj zaposlenih u tvrtkama u SMŽ
Grafikon 6: Broj zaposlenih u tvrtkama u SMŽ 2018. godine
Grafikon 7: Dobna struktura vlasnika obrta na području SMŽ
Grafikon 8: Cehovski ustroj u aktivnim obrtima SMŽ
Grafikon 9: Odnos prosječne neto plaće u RH i SMŽ
Grafikon 10: Kretanje broja nezaposlenih u SMŽ u razdoblju 2015. – 2019.
Grafikon 11: Prosječan broj nezaposlenih prethodne tri godine u gradovima/općinama SMŽ
Grafikon 12: Dobna struktura nezaposlenih u SMŽ u 2019.

SIMORA

RAZVOJNA AGENCIJA SISAČKO - MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

Ime projekta: Inovativnim pristupom do zapošljavanja u Sisačko-moslavačkoj županiji

Korisnik projekta: Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije SI-MO-RA d.o.o.

Adresa: Rimska 28, 44 000 Sisak

Tel: +385 44 544 204

Adresa e-pošte: simora@simora.hr

Internetska stranica: www.rk-smz.hr

Dodatne informacije:

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije

www.strukturnifondovi.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

SIMORA
RAZVOJNA AGENCIJA
SISAČKO MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

